

Issued on 11-11-'59

Volume. III

No. 3

4th March, 1959.
(Wednesday)

Andhra Pradesh Legislative Assembly Debates OFFICIAL REPORT

Part II—Proceedings other than Questions and Answers

CONTENTS

	Page s
Leave of absence to Sri Manda Sailoo, M.L.A.	
—Granted ...	177
Business of the House ...	177-179
Budget for 1959-60—Voting of Demands for Grants	
Demand No. X—Heads of State, Ministers and Headquarters Staff	
—Passed ...	179-209
Demand No. XVIII—Medical	}
Demand No. XIX—Public Health	
Demand No. XL—Capital outlay on Improvement of Public Health	
—Not concluded ...	209-277

NOTE: * at the commencement of the speech denotes confirmation not received in time from the Member.

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES

[Part II—Proceedings other than Questions and Answers]
OFFICIAL REPORT

*Thirty-seventh day of the Eighth Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly*

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Wednesday, the 4th March, 1959

The House met at Half Past Eight of the Clock

[MR. SPEAKER IN THE CHAIR]

QUESTIONS AND ANSWERS

(SEE PART I)

LEAVE OF ABSENCE TO SRI MANDA SAILOO M.L.A.

Sri M. N. Laxminarsiah (Ibrahimpatanam) :
Mr. Speaker, Sir, I beg to move that under Rule 265 of the Andhra Pradesh Legislative Assembly Rules, leave of absence be granted by this House to Sri Manda Sailoo, M.L.A., as he is ill and undergoing medical treatment.

Mr. Speaker : Motion moved.

(Pause)

Mr. Speaker : The question is :

“That under Rule 265 of the Andhra Pradesh Legislative Assembly Rules, leave of absence be granted by this House to Sri Manda Sailoo, M.L.A., as he is ill and undergoing medical treatment.”

The motion was adopted.

BUSINESS OF THE HOUSE

Mr. Speaker : I have received a number of applications to change seats. One is from Sri Banappa. Sri Vavilala Gopalakrishnayya has written a letter that Sri Banappa has gone away from his group.

Sri Kasim Venkata Reddi, Sri B. Rama Reddi, Sri Lakshmi Naidu, Sri T. Papa Rao, Sri S. Ranganatha Mudaliar, Sri Raja Veerabasaiah, Sri Rayal, Y.B., Sri P. N. Appa Rao and Sri R. B. Ramakrishna

Raju have written that they are joining the Congress Legislature Party. Has the Leader of the House accepted to receive them into his Party?

The Chief Minister (Sri N. Sanjeeva Reddy) : Yes Sir.

Mr. Speaker : So, they have all become members of the Congress Legislature Party. So, the Nationalist Party is dissolved.

Sri C. V. Suryanarayana Raju (Yellamanchili) : The Nationalist Party is not dissolved. There are some more members in that party.

Mr. Speaker : When your leader himself has gone away, I take it, it is dissolved. You form a party of your own and then I shall see how many remain and whether I should accept it as a group.

శ్రీ కె. వెంకటరెడ్డి; శ్రీ బి. రామిరెడ్డి; శ్రీ లక్ష్మీనాయుడు; శ్రీ టి. పాపారావు; శ్రీ రంగనాథ ముదలియార్ అవరఫుల్; శ్రీ చూడామణి దేవుగారు (Raja of Kurappam); శ్రీ పి. ఎన్. అప్పారావు; శ్రీ ఆర్. బి. రామకృష్ణారాజు—వీరందరు నేషనలిస్టు పార్టీ నుంచి కాంగ్రెసులో చేరారు. So I take it that the Nationalist Party is dissolved.

శ్రీ కె. ఎన్. వరసింహారావు (ఎల్లందు-జనరల్) : మొన్న మీరు చెప్పినట్లు వీరందరూ నేషనలిస్టు పార్టీకి రాజీనామా ఇచ్చారా? ఆ సమాచారం కూడా తెలిసిందా?

మిస్టర్ స్పీకర్ : రాజీనామా ఇచ్చారు.

శ్రీ పిల్లలమఱ్ఱి వెంకటేశ్వర్లు (నందిగామ) : మీకు letter కూడా వచ్చిందా?

శ్రీ జి. లచ్చన్న (పోంపేట) : శ్రీ రామకృష్ణారాజుగారు ఎవరికి రాజీనామా ఇచ్చారు?

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఎవరికి ఇవ్వ లేదు. నేషనలిస్టు పార్టీని dissolve చేసుకొన్నారు.

Sri V. Kodanda Rama Reddy (Sarvepalli) : So, Nationalist Party is dissolved.

మిస్టర్ స్పీకర్ : గ్రూపుగా గుర్తించవలసినంతే నాకు మీరందరూ కలిసి సంతకం చేసి అర్థి ఇవ్వాలి.

శ్రీ పిల్లలమఱ్ఱి వెంకటేశ్వర్లు : తమరు ఒకతీర్పు ఇవ్వమందు నా అభిప్రాయాన్ని తెలుపగోరుతున్నాను. శ్రీ రామకృష్ణారాజుగారు అసెంబ్లీ నుంచి

రిజైన్ చేయవచ్చు. లేదా వారిపార్టీ నుంచి రిజైన్ చేయవచ్చు. అంతమాత్రాన నేషనలిస్టుపార్టీ డిసార్వ్ అయినట్లేనా? ఆపార్టీలో మిగిలినవారి అభిప్రాయ మేమో తెలుసుకుంటే మంచిదికాదా?

మిస్టర్ స్పీకర్ : హెచ్చుమందినభుగ్గులు వెళ్ళిపోయినతరువాత మిగిలిన వారిని ఒక గ్రూపుగా గుర్తించను.

శ్రీ ఎ. వి. నాగేశ్వరరావు (రాజమండ్రి) : నేషనలిస్టుపార్టీని డిసార్వ్ చేస్తున్నట్లు శ్రీ రామకృష్ణరాజుగారు వ్రాశారా?

మిస్టర్ స్పీకర్ : వ్రాయలేదు. అయితే ఎక్కువమంది కాంగ్రెస్ లెజిస్లేచర్ పార్టీలో చేరారు. శ్రీ గోపాలకృష్ణయ్యగారి గ్రూపులో 5 గురు మాత్రమే ఉన్నారు. వారిని ఒక గ్రూపుగా గుర్తించను. నేషనలిస్టు పార్టీ వారు కూడా 5 గురే మిగిలారు. వారినికూడ ఒక గ్రూపుగా గుర్తించను. మన రాష్ట్రంలో ఒకపార్టీకనుక ప్రజాపార్టీ వారిని గుర్తిస్తాను.

శ్రీ పిల్లంపూరి వెంకటేశ్వర్లు : ఈరోజునుంచి డివిజన్స్ ఉంటాయి కనుక ఎవరెవరిక ఏజ్ గ్రాకులలో సీట్లు కేటాయించారో తెలియజేస్తారా?

మిస్టర్ స్పీకర్ : డివిజన్ లిస్ట్ తయారు చేస్తున్నారు.

శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసరావు (తాడేపల్లిగూడెం-రిజర్వ్) : నన్ను అపోజిషను బ్లాకులో వేశారు. నాకు చేరేబ్లాకులో సీటు ఏర్పాటు చేస్తారా?

మిస్టర్ స్పీకర్ : మీరు కూర్చున్నది కేవలం ప్రతిపక్షంవారి బ్లాకు కాదు.

BUDGET FOR 1959-60

VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS

DEMAND No. X—Heads of State, Ministers and Headquarters Staff.

* శ్రీ ఎన్. సంకేషరెడ్డి : అధ్యక్ష మహాశయా, చాలమంది గౌరవ సభ్యులు జనరల్ డిస్కషన్ లో మాట్లాడిన విషయాలనుగురించే మరలచెప్పారు. కొందరు మాత్రం కొన్ని క్రొత్త సంగతులు చెప్పారు. వాటి వివరాలు వేరు తెప్పించుకొన్నాను. దానినిబట్టి కొన్ని ఉపస్వాపములలో రివిజనులు ఉన్నవి. కొందరు ఇదివరలోవలెనే ఎన్. జి. ఓ. లను గురించి, మంత్రిమండలి సభ్యులను గురించి చెప్పారు. ఈ విమర్శల గురించి వేరు కొత్తగా చెప్పగలిగేది ఏమీ లేదు. అయితే శ్రీ వెంకటేశ్వర్లుగారు కొంతమందికి చెప్పినట్లుగా ఏదో కవి పెట్టారు. వారు పార్టీ లీడరుగురించి చెప్పారు. మరెవ్వరినీ పేర్కొనరు. బాగా

లేవన్నారు. ఫండమెంటల్ గా కొన్ని తప్పులున్నాయన్నారు. ఈ టరమ్స్ ఆఫ్ రెఫరెన్స్ యీవాడే వచ్చినవి కావు. కమిటీలోకి వచ్చివపుడే వారికివి తెలుసును. శ్రీ సుందరయ్యగారు సన్నీ విషయములను గురించి అడిగారు. మన ఉద్యోగులకు కేంద్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల జీతాలు కావాలని మనము అనుకుంటున్నప్పుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగులకన్న మునిసిపాలిటీలలోను, స్థానిక సంస్థలలోను పని చేస్తున్నవారికి తక్కువ జీతాలు యీయరాదని వారికి కూడా రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల కిచ్చే వేతనా లియ్యడమే మంచిదని నాతో చర్చించారు. ఈ విషయం ఏదో క్రొత్తగా వచ్చినట్లు, టరమ్స్ ఆఫ్ రెఫరెన్స్ జాగుండలేదని చెప్పడం నామ మాత్రమే జౌతుంది. ఇలాంటి ఓటి బోటులో కాంగ్రెసువాళ్ళు ప్రయాణించేస్తే మధ్య ముంచుతారేమానని, ఇక ముందు జాగ్రత్తగా ఉంటామని చెబుతున్నాను. పొరపాటు చేశామని వారు చెప్పుకోవచ్చు. “మా లీడరును ఇవ్వడం తప్పు; మా లీడరు కమిటీలో ఉండుటకు అంగీకరించడం యింకో తప్పు” అని చెబితే నేను హర్షించేవాడిని; అభినందించేవాడిని; కాని అంతా జరిగిన తరువాత టరమ్స్ ఆఫ్ రెఫరెన్స్ జాగుండలేదని కుంటిపాకులు చెప్పడం సబబుకాదు.

Were not the terms of reference published, was not their leader aware of them, was not their party aware of them?

వారు చాలా చురుకైనగా చూస్తున్నారు. కోఆపరేషను తీసుకుని ఫలితమేమని అడుగుతున్నాను. ఇటువంటి ప్రమాదములకు గురికాకుండా కాంగ్రెస్ పార్టీ, కాంగ్రెసు గవర్నమెంటు యికమీదట చాలా జాగ్రత్తగా ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. అపోజిషను పార్టీని, అపోజిషను పార్టీవలెనే బ్రిట్ చేయవలెనుగాని యింకొక రకంగా నూడకూడదని మాకు గుణపాఠం వచ్చినదని మాత్రం చెబుతున్నాను.

ఇక మంత్రుల ఉపన్యాసాల గురించి ఇదివరకే చెప్పాను. ఐనా మరొక సారి చెబుతున్నాను మేము ముందు కాంగ్రెసువాళ్లము, తరువాత మంత్రులం. 25 సంవత్సరములు కాంగ్రెసులో ఉన్నాము. ఆ సంస్థను వదలిపెట్టుకుంటే భూమిని వదలిపెట్టి సాముచేసినట్లు అవుతుంది. మేము భూమిని వదలిపెట్టుకోవలరలేదు. మేము కాంగ్రెసువాళ్ళము అని చెప్పుకోడానికి గర్హిస్తున్నాము. కాంగ్రెసులో ప్రవేశించి కాంగ్రెసువారుగానే ఉండినాము. ఇక ముందు కాంగ్రెసువారుగానే ఉంటామని మనవి చేస్తున్నాను. మేము పార్టీ మంత్రుల రకముకాదు కాబట్టి మేము సిగ్గుపడవలసిన అవసరం ఏమీ లేదు.

కొందరు సభ్యులు కొత్త పాయింట్స్ చెప్పారు. శ్రీ చెన్నారెడ్డిగారు, శ్రీ రావి నారాయణరెడ్డిగారు, తదితర సభ్యులు కొన్ని విమర్శలు చేశారు.

వారు అవునన్నది నేను కాదనడం తేలిక. అయితే అన్యాయముగా కాకుండా అన్ని వివరములతోను వారికి సమాధాన మిద్దామనే నేను ఆశీసునుంచి వివరాలు తెప్పించుకున్నాను. ఏదో ఒక జిల్లాలో ఏమి జరిగినది తెలిసిఉండడం కష్టం. అందుకొరకే వివరాలు తెలుసుకొనుటకు ఒకరాత్రి వ్యవధి కోరాను. ఇందుకు ప్రతిపత్తనాయకులు అంగీకరించారు. చాలా సంతోషం. తమరుకూడా అంగీకరించి నాకు ట్రైమ్ ఇచ్చినందుకు చాలా సంతోషం. స్పెసిఫిక్ ఇన్ ఫర్ మేషన్ నేను తెప్పించుకున్నాను. అది ఈ సభకు అందజేస్తాను.

మొట్టమొదట శ్రీ విశ్వేశ్వరరావుగారు మినిష్టర్స్ అలవెన్ సెస్ చాలా హెచ్చుగా ఉన్నాయని, ఒక సంవత్సరానికి దాదాపు 1,48,000 రూపాయల వరకు ఉన్నదని చెప్పారు. ఇది ఒక్క మంత్రుల నిమిత్తమే కాదు. మంత్రులకు ఎంటూరేజ్ ఉంటుంది. సెక్రటరీ ఉంటారు, జవాన్లు ఉంటారు, పోలీస్ కాన్ స్టేబుల్స్ ఉంటారు. మినిష్టర్ ఒక్కడే ఒకపెట్టె, పరువు చుట్టుకొని వెళ్ళు. ఇది అందరకు తెలుసు. ఈ ఎంటూరేజ్ కంటకు అయిన ఖర్చు అది. ఈ మొత్తం అంత ఎక్కువ కాదని నా ఉద్దేశము. మిగిలిన రాష్ట్రములతో పోల్చినా ఎక్కువగా ఉండదని నా అభిప్రాయము. మనది పెద్దరాష్ట్రం. ఢిల్లీకి రెండు, మూడుసార్లు వెళ్ళినట్లయితే, వెయ్యి రూపాయలు అవుతుంది. వ్యవధి లేనందువల్ల ఇతర రాష్ట్రములనుంచి వివరాలు దొరకలేదు. కాబట్టి చారే కంపేర్ చేసుకుంటే మంచిది.

శ్రీ జి. కె. రెడ్డిగారు అనే డిప్లె. ఎస్. పి. సి. జె. నాడమంచి ట్రాన్స్ ఫర్ చేశారని వారు అన్నట్లు తెలిసినది. రిజర్వుల్లర్స్ స్ట్రైక్ చేస్తే కాంగ్రెసు ఎం. ఎల్. ఎ. కు కోపం వస్తే ట్రాన్స్ ఫర్ చేయించారని విమర్శించారు. ఎక్కడకు ట్రాన్స్ ఫర్ చేశారు? ఎక్స్-ట్రాంచికి. నాకు ఇన్ ఫర్ మేషన్ వచ్చిందో నేను ఇన్ స్పెక్టరు-జనరల్ గారిని కూడ అడిగాను. ఇది ప్రభుత్వం చేసింది కాదు : ఐ. జి. ఐ. గారే ట్రాన్స్ ఫర్ చేశారు. దీనిని గురించి ప్రభుత్వం అడిగితే తప్ప ప్రభుత్వానికి ఇన్ ఫర్ మేషన్ రాదు. ఎవరినైనా పనిష్ మెంట్ క్రింద ట్రాన్స్ ఫర్ చేస్తే ఎక్స్-ట్రాంచికి ట్రాన్స్ ఫర్ చేస్తారా? ఎక్స్-ట్రాంచికి రిలయబుల్ మేన్, ఎఫిషియంట్ మేన్ అయినవారిని ట్రాన్స్ ఫర్ చేస్తారు. అంతవరకే అంతగాడా ఆసీనరు. ఎక్స్-ట్రాంచికి ట్రాన్స్ ఫర్ చేశారు. ప్రైవేటువారుకు వచ్చారు. వల్లినీటి తక్కువగా ఉన్నదని కొందరు మిశ్రములు చెప్పారు. ప్రభుత్వం ఎంతో డబ్బు ఖర్చుచేసి సాధించిన ఫలితాలు ప్రజలకు తెలియటలేదని అన్నారు. వల్లినీటి డిపార్ట్ మెంట్ ను రీ అర్గనైజ్ చేసే నిమిత్తం ప్రైవేట్ వెంకటేశ్వర రావుగారి అధ్యక్షతన ఒక కమిటీ వేసారు. వారు తప్పనిసయ్యాలను పరిశీలన చేశారు. ఒక రిపోర్టు ఇచ్చారు.

వారి రిపోర్టు ప్రభుత్వము పరిశీలనచేస్తుంది. ఏవిధముగా publicity ని improve చేయాలి. ఏవిధంగా అది ఎక్కువ ఉపయోగంగా ఉండేటట్లు చూచుకోవాలనేది వారు ఆలోచిస్తున్నారు.

ఇక శ్రీ M. రాజేశ్వరరావుగారు మాట్లాడుతూ హరిజనులకు, backward classes కు ఉద్యోగాలు సరిగా ఇవ్వడంలేదు. ఉద్యోగాలకొరకు apply చేస్తే 'not suitable' అని తోసివేస్తారని చెప్పారు. ఈలాంటివి ఇకముందు జరగవనే నా ఉద్దేశం. ఎందుకంటే, ఈనెల మొదటితేదీనుంచి ఒక హరిజన మిత్రుడు సర్వీస్ కమిషన్ సభ్యుడుగా ఉన్నాడు. కాబట్టి నిజంగా అర్హుడైనవాడు ఉన్నప్పుడు, అర్హుడు కాదని మాత్రం తోసివేయడు. ఇప్పుడు సర్వీస్ కమిషన్ లో ఒక backward community ఆయన ఉన్నాడు. ఒక హరిజన representative ఉన్నాడు, వీళ్ళంతా వారిని సింక్రరణంగా తోసివేస్తారా? కాబట్టి ఉద్యోగాలు రానివాళ్ళంతా మనదగ్గరవచ్చి complain చేస్తున్నారు; అంతమాత్రంచేతనే వీరు హరిజనుడు, వీణ్ణి తీసివేశారని మనం అనుకొంటే ఎట్లా? అక్కడ ఉన్న వాళ్ళపైన మనం కొంత ఆధారపడవలసి యుంటుంది, వారిని మనం విశ్వసించవలసి యుంటుందే, ఈవిధంగా ఒక హరిజన సభ్యుణ్ణి సర్వీస్ కమిషన్ లో వేయడమనేది నాకు తెలిసినంతవరకు ఏరాష్ట్రములోను జరుగలేదు. మొట్టమొదటగ మన ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఒక హరిజనుని సర్వీస్ కమిషన్ లో సభ్యుడుగా వేసుకొన్నాము. అందువల్ల, ఇకముందు ఈలాంటి అనుమానాలు తీరుతాయని నేను నమ్ముతున్నాను.

శ్రీ జి. లక్ష్మన్న (సోంపేట): రాజేశ్వరరావుగారు మరొక point కూడా చెప్పారు. ఇప్పుడు ఈ reserved seats లో ఏదైనా ఖాళీగాఉన్న సందర్భంలో, నిజంగా ఒక suitable candidate దొరకనప్పుడు, temporary గా ఎవరినైనా appoint చేసి suitable candidate దొరికినప్పుడు, అతనినే appoint చేసే విధానాన్ని అవలంబించాలనే విషయం చెప్పారు.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి: అది చాలా కష్టమైనపని. Temporary appointment కు సర్వీస్ కమిషన్ select చేయదు. Dy. S. P. selections ఉన్నాయనుకోండి; అప్పుడు వాటికి candidates లేకపోయినట్లయితే, సర్వీస్ కమిషన్ ఎవరినో temporary గా వేసి, ఆతనికి one year training ఇచ్చి, ఆ training అంతా అయిపోయిన తరువాత permanent candidate వస్తే ఇతనిని వెళ్ళిపోయిందే అది administration లో సాధ్యమయ్యే పనికాదు. ఏదైనా సాధ్యమయ్యే విషయాలు చెప్పితే, అటువంటి సందర్భాలు అరిగిపోతాయి. అందుకే temporary selections ఎట్లా చేస్తాము? It is impossible.

(Sri G. Latchanna rose to speak again and again)

Mr. Speaker : No. Without my permission you have got up. I have asked you to sit down. So, please sit down. You must learn that first.

శ్రీ జి. లచ్చన్న : అధ్యక్షా, ఒక సమాధానం ఇస్తున్నప్పుడు అది వారు refer చేసేటటువంటి సభ్యుని ఉద్దేశానికి భిన్నంగా ఉన్నప్పుడు, దాని clarification అడగడానికి లేవడం అవసరమవుతుందా కాదా తెలియజేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : Each case depends upon its own merits. ప్రతిదానికి లేవడం మొదలుపెడితే అది సాధ్యమయ్యేదనికాదు. ఆ విషయమై కావలసినవస్తే మళ్ళీ short notice question వేయవచ్చు. లేక ఇంకొక సందర్భంలో చెప్పవచ్చు. So, I am not allowing interruption.

శ్రీ ఎన్. వంజీవరెడ్డి : ఏదైనా important subject అయితే లేచి చెప్పవచ్చు, clarify చేసుకోవచ్చు. దానికేమీ ఆక్షేపంలేదు. కాని ప్రతి దానికి లేస్తే అది కష్టంగా ఉంటుంది.

ఇక శ్రీ కోటయ్యగారు administration set up గురించి, ఇదేదో change కావాలని, technical institutions లో రైతులకు ఎక్కువ representation కావాలని చెప్పారు. వాటిని గురించి తప్పకుండా ఆలోచిస్తాము. ఎక్కడెక్కడ తగినటువంటి చర్య తీసుకోవాలో, అక్కడ తప్పకుండా తీసుకొంటాము. శ్రీ రంగనాథం మదలియార్ గారు Deputy Ministers ను వేస్తే చాలా కాగుంటుందని చెప్పారు. అయితే వారు కాంగ్రెస్ లో కేరక మొందే చెప్పారు గనుక దానివలన మాకేమీ ప్రమాదం లేదు. ఇప్పుడున్న మంత్రులకు వని ఎక్కువగా ఉన్నది. వని ఏమీ జరగడంలేదు. చాలా కష్టంగా ఉన్నదని మంత్రులందరూ అనుకోంటే, దాని విషయం ఆలోచించవచ్చును. కాని ఇప్పుడు ఉన్న మంత్రులే ఎక్కువ tour చేస్తున్నారని ఎక్కువ T. A, క్రింద ఖర్చు అవుతున్నదని అంటున్నారు. మరి Deputy Ministers కూడా వస్తే ఇంకా ఎక్కువ ఖర్చు అవుతుంది కనుక అలాంటి ప్రమాదాలు కూడా ఆలోచించి, అవసరమని అనుకుంటే ఎప్పుడైనా వేస్తాము. కాని ఇప్పుడు తక్షణమే అవసరం లేదేమో అనుకోంటాను.

తరువాత మంత్రులు surprise visits చేయాలని అన్నారు. చేయవచ్చు. కాని దానివల్ల ఏమీ లాభమో హాటెల్ లో ఉండినా లేదా ఏదైనా project చూడడానికి వెళ్ళితే దానిని సూచించి, విషయాలు explain చేయడానికి

officials ఉండవచ్చా? నేనేమి technical man కాదు. అది ఎట్లా కదుతున్నారో నాకు తెలియదు. ఏదైనా project వద్దకు surprise గా పోయి నిలుచుకోవచ్చు. కాని ఏమిలాభము? ఆ విధంగా surprise visits చేసినా, అక్కడికి పోతూ ఉన్నట్లే కనుకొంటారు, ఎవరో car లో పోతూ ఉన్నట్లుంది ఎవరో వస్తున్నారని అవిధంగా పోయినా officials యొక్క assistance లేనిది ఏమీ పనికిరాదు. అక్కడికి పోయినతరువాత ఇంజనీరు అదంతా చూపించాలి. ఆ ప్రాజెక్టునుంచి ఈకాలవ కావాలని రైతులు చెప్పితే, ఇంజనీరు ప్రక్కన ఉండి దానిగురించి చెప్పాలి. కాబట్టి ఊరికే surprise visits చేస్తే ప్రయోజనంలేదు ఇంకా తెలియకుండా ఉండేట్లు పోవాలంటే, ఏమిట్రుని దగ్గరనుంచో, అతను underground లో ఉన్న రోజులలో దాచిపెట్టి ఉండిన మీసాలు, గడ్డాలు వేసుకొని ఎవరో తెలియకుండా visits చేయవచ్చు. కాని దానివల్ల లాభం లేదేమో అనుకొంటాను. తరువాత శ్రీ రామమూర్తిగారు అనంతపురం అనే ఒక గ్రామంలో tax collection గురించి చెప్పారు. I could not get this information. తరువాత ఎప్పుడైనా వారు జ్ఞాపకం చేస్తే information తెప్పించి ఇస్తాను. It is a small instance. మరి వారుకూడా ప్రభుత్వ విధానాన్ని గురించి, N. G. O. లు గురించి చెప్పారు. శ్రీ చెంగల్ రాయ నాయుడుగారు ఏదో summer residence గురించి చెప్పారు. అప్పుడే అక్కడ ఒక చిన్న 12 room-building ఒకటి కదుతున్నారు. Sri Mehdi Nawaz Jung is in charge of it అద్దె ఎంతవరకు అయిందో నాకు తెలియదు. అక్కడ ఎవరు పోయినావరే, single day కు 2, 3 రూపాయలు ఇచ్చి ఉండడానికి గాను కదుతున్నారు. గవర్నరుగారికి ఇప్పుడు ప్రత్యేకంగా లక్షలు ఖర్చుచేసి కట్టవలసిన అవసరంలేదు. ఇప్పుడొక building ఉన్నది. దానినివచ్చే సంవత్సరం అవసరమైతే చూచుకొంటాము. ఇప్పుడు మాత్రం దానికి వెంటనే ఏమీ provision లేదు. శ్రీ గోపాలకృష్ణగుప్తగారు చెబుతూ I. G. P. tour చేసినప్పుడు M. L. A. లను చూడటంలేదని, మంత్రుల visits కన్న I. G. P. వచ్చినప్పుడు అట్టహాసం ఎక్కువగా ఉంటుందని, పోలీసులు ఎక్కువగా ఉంటారని చెప్పారు. I. G. మీద వారికేదో కోపమువచ్చినట్లున్నది. I. G. P. శాసనసభ్యులను చూడాలంటే ఎన్ని ఇళ్ళకుపోవాలి, ఎక్కడెక్కడ పోవాలి, అది సాధ్యమయ్యేనిసేపా అని అడుగుతున్నాను. M. L. A. లకే వారితో ఏదైనా పనిఉంటే, వారే I. G. దగ్గరకు పోవాలిగాని, I. G. P. ప్రతి జిల్లాలోను బందరిని చూడాలంటే, అది సాధ్యం అయ్యేవనికాదు. శాసన సభ్యులము, మంత్రులము కలుసుకొంటూ ఉంటాము, అంతకాని వచ్చిన ఉద్యోగస్తులంతా M. L. A. లను చూడాలని ఆమోదించడం చాలా పొరపాటు. M. L. A. లకు ఏదైనా పనిఉంటే, వారేపోయి ఉద్యోగస్తులను

కలుసుకోవాలి. లేకపోతేమాత్రం, officials తమంతకు తాము దూరంగా ఉండడం మంచిది. మనంకూడా మన అంతకు మనం దూరంగా ఉండడం మంచిది. వాళ్ళి work లో interfere కావడం అంత మంచిదికాదని అనుకుంటాను. కాకాని వెంకటరత్నంగాలు, ఏవో చార్జ్స్ 1, 2, 3, అని చెప్పారు. ఏదో irrefutable అయినట్లుగా భావించి ఆయన చెప్పారు. ఆయన చెప్పిందిఅంతా irrefutable అనుకుంటారు. అదే ఆయనతోవచ్చిన ఇబ్బంది. నేను ఆ information definite గా తెప్పించుకున్నాను. ఆ files కూడ వాదగ్గరే ఉన్నాయి. నేను చదువుకున్నాను, కాబట్టి files తీసి చూడవలసిగ అవసరంకూడ లేదు. I am going to take one by one. R. T. O. office లో చలానా ద్వారా డబ్బు ఎవరోకాజేస్తే అతనిని పట్టుకున్నప్పుడు, మిగిలిన వాళ్ళపేర్లు, R. T. O. పేరు అదంతా చెప్పాడు, ఏమైంది ఇది, ఈ దుర్మార్గం ఎట్లా అయింది? అని అడిగారు. వెంకటరత్నంగారి దగ్గర ఎవరో జవాను ఉంటాడనుకోండి, వాడు దొంగతనం చేస్తాడు, వాణ్ణి పట్టుకుంటే, అయ్యా నేను వెంకటరత్నంగారి గుమాస్తాను, నన్ను వారే పంపినారు అని చెప్పినంత మాత్రాన వెంకటరత్నంగారిని వెంటనే arrest చేయడమేనా? దొంగ చిక్కినప్పుడు ఏమి చెప్పతాడు? ఎవరెవరిపేర్లో చెప్పుతాడు. ఏదో అయ్యగారి పేరుకూడ చెప్పితే మనకు కొంత అవకాశం దొరుకుతుంది, ఆయన Dy. S. P. తోనో D. S. P. తోనో మాట్లాడి మాకు కూడ ఏదైనా రక్షణ కల్పిస్తారేమోనని. చిక్కినప్పుడు ఆ శయముతో, ఆ భీతితో పది మందిపేర్లు కలిపి చెప్పతాడు. వాడు చెప్పేస్తేనే వెంకటరత్నంగారిని అందరిని arrest చేసేస్తేనే, వాడు దొంగతనం చేశాడని ఋజువైందా? అలాంటప్పుడు అందరి పేర్లను కలుపుతాము, అందరిని పట్టుకోండి అంటే పట్టుకునేదేనా? ఇప్పుడు గుడివాడ కోర్టులో ఆకేసు ఉన్నది. ఒక గుమాస్తా డబ్బుకట్టకుండా ఈవిధంగా కాజేశాడు. బస్సు owner దగ్గర చలానా కట్టవలసిన డబ్బు కట్టినట్లు చలానా తీసుకునిపోయి దానికి రసీదు ఇవ్వాలి. రశీదు ఇస్తే permits ఇస్తారు. కాని ఆగుమాస్తా bus owner ఇచ్చిన పదిరూపాయల డబ్బును Bank లో కట్టకుండా Bank యొక్కముద్ర forge చేసి 30 వేల రూపాయలదాకా కాజేశాడు. అంటే ఒక్కొక్క మారు 10 రూపాయలు, 15 రూపాయలు ఈవిధంగా 2, 3 ఏళ్ళలో అంత డబ్బు కాజేశాడు అందుచేత అతనిని arrest చేశారు ఒక R. T. O. దీనిని point out చేసి అది గవర్నమెంటుకు refer చేయగా, police investigation చేసి కనిపెట్టారు. అతనిని arrest చేశారు. అతనిని arrest చేస్తే, మూడేళ్ళుగాఉన్న R. T. O. ను, సారాయం ఇచ్చి, వెంకటరత్నంగారిని, ఇది report చేసిన అతనిని, కారందలివికూడా, ఆ పేర్లతో తీసుకువచ్చి వారందరికి నేను భాగాలు ఇస్తాఉండ్తాను, వాటిని భేదు నా కిదో

5 రూపాయలు, 10 రూపాయలు ఇస్తూఉండినారు. తక్కినదంతా వాళ్ళే తీసుకుంటూ ఉండినారు అని చెప్పినంతమూత్రానే, వారందరిని arrest చేస్తామంటే ఎట్లా? ఆ కేసు ఇంకా కోర్టులో జరుగుతున్నది, దానికి 400 మంది సాక్షులు. అదంతా investigate చేసి ఏమేమో చేస్తున్నారు. అంతకన్నా ఎక్కువ చెప్పిను. కనుక వారుమాత్రం అలాంటిభావనలో ఉండకుండా వారికే దైనా దాని విషయం తెలిసిఉంటే, ఆ Investigating Officer కు ఇవ్వవచ్చు.

(At this stage Sri Kakani Venkataratnam was seen standing.)

Mr. Speaker : No. Will you please sit down ? I am not going to allow. The Chief Minister must go on uninterrupted.

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి : వెంకటరత్నంగారి charges యింకా వున్నవి. అన్నీ కలిపి తరువాత చెప్పవచ్చునులెండి

మిస్టర్ స్పీకర్ : నాకు తెలుసు మీరు (వెంకటరత్నంగారు) 'లేస్తారేమో కూర్చోమని చెప్పడానికి ready గా ఉన్నాను. (ఎవ్వు) The Chief Minister must go on uninterrupted. నన్న వెంకటరత్నంగారు మాట్లాడుతున్నప్పుడు యింకెవరినీ allow చేయలేదు. మీ హక్కులు ఎట్లాంటివో, వారి హక్కులు ఎట్లాంటివే. అందువలన ముఖ్యమంత్రిగారు మాట్లాడుతున్నప్పుడు, లేవవద్దు. I shall protect the rights of all members of all the parties.

శ్రీ పిల్లలమఱ్ఱి వెంకటేశ్వర్లు : On a point of order, Sir, ముఖ్యమంత్రిగారిని uninterrupted గా చెప్పనివ్వాలనే దానిలో నాకేమీ అనుమానంలేదు. దానిలో మీరు ఇంకొకటి తీసుకువచ్చారు మేము (సభ్యులము) ఒక ప్లేటు మెంటు యిస్తే దానిని వారు misquote చేసినప్పుడు, చెప్పడములో పొరపాటు వల్ల గాని డేనివల్లవై నా గాని, అప్పుడు మెంటరు తన చెప్పినది అది కాదు ఇది అని—చెప్పే right ఉన్నదా, లేదా, అనే point మీ దృష్టికితెస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : అది నా యిష్టం. Each case will be considered on its own merits. ఈ విషయంతో allow చేయుటలేదు.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : నూజివీడు దగ్గర ఏదో గ్రామానికి జె.బి. నరసింగరావుగారు electricity ఇచ్చినారుట. ఆయనకు అక్కడ ఎవరో బంధువులు ఉన్నారుట. నరసింగరావుగారు అదిజాబాదువారు. అదిలాబాదుకు నూజివీడుకు 500 మైళ్ళ దూరం ఉన్నది. నూజివీడు దగ్గర బంధువు 'లెక్కడ ఉంటారు.'

ఉన్నారో లేదో prove చేయాలంటే ఆ ఊరిలో ఉన్నవారి సందరిని చేర్చి బంధువులు అవునో, కాదో సర్టిఫికేటు తెచ్చుకోవాలి. Electricity ఇచ్చి నందుకు అభినందించకపోతే పోయారు, ఇచ్చినందుకు తిట్లు? ఇంకొక ఊరికి ఇవ్వమని అడగడంలో న్యాయం ఉంటుంది గాని—'electricity' ఇచ్చినావు, ఆ ఊరిలో నీకు బంధువులు ఉన్నారు—అంటే—it is not a charge, it is nothing. Electricity ఇచ్చినందుకు అభినందించడంలే సంతోషించే వాడిని .

ఇప్పుడు హెల్త్ సెంటరు గురించి చెప్పారు. అది ప్లానింగ్ మినిస్టరుగారి పై న పెట్టారు. కాదు. అది Health Department కు సంబంధించినది కాబట్టి direct గా నాది. Let me take the whole responsibility. అది Planning Minister గారి ద్వారా వస్తుంది. వారుకూడా చూచారు. But I take the whole responsibility అనలు యిటువంటివి ఏ ఊరు అయితే నేను—అని Planning Committee వారికే వదలిపెట్టుతున్నాను Planning Committee వారు మొట్టమొదట ఏకగ్రీవంగా ఇప్పుడులో Primary Health Centre పెట్టాలని తీర్మానం చేశారు. అయితే అక్కడివారు పేదవారు. Health Centre కావాలంటే 10 వేల రూపాయలు కట్టాలి. రెండు ఏకరాలు భూమి యివ్వాలి. కొంత delay అయినది. అందువలన మళ్ళీ Planning Committee వారు సమావేశమై ఆ ఊరిలో వద్దని, యింకొక ఊరిలో కావలెనని తీర్మానం చేశారు అప్పుడు ఆ గ్రామంవారు చెప్పారు. తాము పేదవారమని, డబ్బు వసూలు చేయుటలో ఆలస్యమయినదని, ఆ వసూలు చేసిన డబ్బు, భూమి ఏమిచేయాలి యిట్లా మారితే—అని protest చేశారు. ఇది ఇలా ఉండగా నలుగురు M.L.As (ఇప్పుడు డెమాక్రటిక్ పార్టీలో ఉన్నారు) అక్కడ ఏదో పెద్దఘోరము జరుగుతున్నట్లు పిటిషన్ ప్రానియిచ్చారు. నేను పైలు తెప్పించి ఏమి ఆక్రమణ జరిగిందోనని చూచాను. Planning Committee వారు Health Center మ' ఇప్పుడులో పెట్టుటకు తీర్మానం చేశారని. ఆ గ్రామం వారు డబ్బు వసూలు చేయుటలో ఆలస్యం జరిగిందని, అందువలన యింకొక ఊరికి మార్చవలెనని తీర్మానం చేశారని తెలిసింది. అయితే సభ్యులు మారు తున్నప్పుడల్లా, ప్రభుత్వంకూడ యిష్టము వచ్చినట్లు మారుస్తుంటుందా? మీరు (సభ్యులు) దెబ్బలాటలు పెట్టుకుంటే, ధానికావారం ప్రభుత్వంకూడ గంటగంటకు మారుస్తుంటే అది ప్రభుత్వంకాదు. ఆ రకంగా మార్చము. ఇంకా ఈ సభ్యులు. డబ్బు వసూలు చేయుటలో ఆ గ్రామ ప్రజలకు సహాయం చేయించుచో నేను చాలి సంతోషించేవాడిని. ఆ Planning Committee వారు యింకొక ఊరిలో కావాలని pass చేసి ఏదో ఆ గ్రామం జరిగినట్లు అది

Planning Minister గారిపైన వేసి truth ను కప్పిపుచ్చుచూ మాట్లాడుట జాగుండదు.

శ్రీనివాసరావుగారు హరిజనుడుగా ఇల్లు కట్టడం ఏమిటి? అని అడిగారు. అది గవర్నమెంటు పట్టాభూమి అన్నారు. తీయన ఆ భూమిని యివ్వడుకారు, 1948-49 లో ఆక్రమించుకొన్నాడు. నేను యివ్వలేదు పట్టా. అక్కడ యిల్లు కట్టుకోమని ఈ ప్రభుత్వంలో ఎవరూ చెప్పలేదు. ఆయన కాంగ్రెసు M. L. A. కాకముందే, communists లో hob nob చేస్తున్న రోజులలో అక్కడ గుడిసె వేసుకొన్నాడు. ఇప్పుడు పొలిం ఆక్రమించుకుంటూ ఉంటారే అదేవిధంగా పాతపద్ధతిలో ఆయనకు అలవాటు ఉన్నది కాబట్టి 10 ఏళ్ళక్రిందట అక్కడ ఆక్రమించుకొని గుడిసెనో, పాకనో, వేసుకొన్నాడు. అది రీ సెంట్రా భూమి. ఆయన యిప్పుడు కాంగ్రెసు M.L.A. అయినాడు. ఇప్పుడు ఆ భూమిని ఆక్రమించుకుంటే సంజీవరెడ్డిగారు, వెంకటరావుగారు ఆవులు కాబట్టి ఆ భూమిని ఆయనకు ఇచ్చారని నింద వేయవచ్చును. కాని 1948-49 లో ఆయన ఆవుడు కాడు.

మిష్టర్ స్పీకర్ : ఇప్పుడు కృతులు సమర్పణ చేస్తున్నాడు.

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి : ఇప్పుడు మనం అంతా అల్లుళ్ళం అయినాము. (నవ్వు). 10 ఏళ్ళ క్రిందట ఆక్రమించుకొన్న భూమి అది. ఆ తేవణలేదని కలెక్టరు రికమెండ్ చేశాడు. Local Officers రికమెండ్ చేశారు. అక్కడ Municipality వారు కూడదానికి ఆ తేవణలేదని చెప్పినట్లువిన్నాను. ఆయనకు యివ్వవచ్చునని pass చేశారని విన్నాను—ఏలూరు మునిసిపాలిటీవారు. I am not standing by this, మీరు verify చేసుకోవచ్చును ఆ మునిసిపాలిటీలో కమ్యూనిస్టు మెజారిటీ ఉంది. అధ్యక్షుడు కాంగ్రెసువారు కాదు. వారు, ఆ విషయమై ఏకగ్రీవంగా pass చేశారని విన్నాను. Verify చేసుకోండి. ఆయన క్రమేపి ఇల్లు కట్టుకొన్నాడు. ఇల్లు కట్టుకొన్న తరువాత నన్ను పిలిచి కాఫీ కూడ యివ్వలేదు. గున్నయ్యగారు మాత్రం నేను పార్వతిపురం వైపు వెళ్ళినప్పుడు వన్ను ఆయన యింటికి పిలిచి కాఫీ యిచ్చాడు. శ్రీనివాసరావు పిలవనేలేదు. I think we will have to protest including the Speaker. ఆ భూమిని అక్కడి కలెక్టరు, ఉద్యోగస్థులు రికమెండ్ చేశారు. దానిలో ఏదైనా లోపము ఉంటే గవర్నమెంటు చూస్తుంది. ఎవరైనా సరే ఆక్రమంగా ఆక్రమించకూడదు.

పట్టిబారిపాలెంలో రాజకీయ బాధితులు శ్రీ మంతెన వెంకటరాజుగారికి, వారి భార్యకు భూములు ఇచ్చారని, ఇంకెవరికో ఇచ్చిఉంటే వారిని తీసేశారని

అన్నారు. ఈ details కూడ నేను తెప్పించి చూచాను. 1951-52 లో మద్రాసు గవర్నమెంటు ఇచ్చిన ఆర్డరును రివర్స్ చేసింది. పట్టణవారిపాలెం వెంకటరాజుగారి స్వంత ఊరు. ఆయన political sufferer. కైలుకుపోయి వచ్చాడు. ఒకతూరి కాదు, నాలుగుతూర్లు వెళ్ళివచ్చాడు. భూమికి అర్జీ పెట్టుకొన్నారు. అది dry land, wet land కాదు. dry land అయితే 10 ఎకరాలు యివ్వవచ్చునని ఉన్నది. అది ముక్కుకు సూటిగా ఆలోచించి వెంకటరాజుగారికి యివ్వవచ్చుననుకున్నారు. వెంకటరావుగారు చట్టానికి వ్యతిరేకంగా చేస్తే, అది దుర్మార్గమని అంటే బాగుంటుంది. కాని చట్టానికి వ్యతిరేకంగా ఏమీ చేయలేదు. 1948 లో చేసిన రూలు అది. అప్పుడు భూములు యిచ్చిన వారికి ఆ పట్టాలు finalise చేయవద్దని. వారు రాజకీయబాధితులు అవునో కాదో అనుమానముగా ఉన్నదని యీ విషయం తేలినవరకు యివ్వవద్దని 1952 లో (please note the year 1952) మద్రాసు గవర్నమెంటు వ్రాసింది. ఆరోజున చేసిన ఆర్డరు abeyance లో ఉంది. కాబట్టి వెంకటరాజుగారికి భూమి యిచ్చారన్నది పెద్ద ప్రమాదంగా కనబడుట లేదు. ఇదిగాక యింకా కొత్త information ఉంటే నాకు తరువాత ప్రాస్తవిచారిస్తాను. అయితే యిది ఇప్పుడు ప్రాక్టోర్లో ఉన్నది. అవతలి వారు తమకు యివ్వాలని దావా వేశారు. కాబట్టి మనము ఆలోచించవలసిన అవసరంలేదు. కోర్టు తీర్పు యిస్తుంది. ఇందులో వెంకటరావుగారు చట్టానికి విరుద్ధంగా ఏమీ చేయలేదు. తమకు సరిపడని వారికి భూమిని వెంకటరావుగారు యిచ్చారని వెంకటరత్నంగారికి మంటగా ఉంటే ఉంటున్నను. కాని అవివేచికరంగా యిచ్చినది, రాజకీయబాధితులు కానివారికి యిచ్చింది ఏమీలేదు.

తరువాత nominations to Co-operatives గురించి చెప్పారు. nominations ఎందుకీ, ఎత్తికత్తు ఉండాలని అన్నారు. ఇదేమంటే 1956 లో చెబితే సంతోషించేవాడిని. Nominations వారికి అనుకూలంగా ఉన్నప్పుడు వారికి అనుకూలమైనవారిని వేసవచ్చు అది బాగున్నది. nominations పనికిరాదనేది యిప్పుడు కొత్తగా discover అయినది. వారికి యిష్టములేని వారు nominate అయితే ఆపద్ధతి అసభ్యంగా, అక్రమంగా వారికి కనబడుతోంది. వెంకటరత్నంగారు చెప్పినదానితో అమోదించమగాని general policy చెబుతున్నాను. అసలు nominations మంచి పద్ధతికాదు. Continuous గా nominations చేయుటవల్ల nuisance గా ఉన్నది. ప్రభుత్వానికి లాభంలేదు. The Government will have to think about it much more seriously. వివేచితులగానే చేస్తాను. అంగీకరిస్తున్నారు. ఇంకా తీర్పునది decision తీసుకుంటాము. మొట్టమొదట Sponsoring

Committee ని nominate చేయాలి. తరువాత కమిటీలలో nominations తగ్గించాలని అలోచిస్తున్నాము. But don't take this as a commitment. Officials తో చర్చిస్తాము. మొదటి sponsoring committee కి nominations ఉంటాయి. వారు డబ్బు చెకూర్చుడిం, shareholders ను తేవడం మొదలైన పనులు చూస్తారు తరువాత ఎల్లక్షన్ను పెట్టే విషయంలో కొద్ది సెలలో decision తీసుకొంటాము.

శ్రీమతి లక్ష్మీకాంత్ మగారు యం.ఎల్.ఎస్.కు టైపిస్ట్స్ వగైరా సెనిలిటీస్ కావాలన్నారు. ఎం.ఎల్.ఎస్. సెలెక్షన్ గురించి ఒక కమిటీని వేశాము. ఆ కమిటీవారు కూర్చుని, చర్చించి “ఎం.ఎల్.ఎస్. లకు ఎంత జీతం ఉండాలి? భత్యం ఎంత ఉండాలి? టైపిస్టు కావాలా? టిఫిన్ జీతం కావాలా? బస్సు పాసెస్ రైల్వే పాసెస్ ఎట్లా ఇవ్వాలము?” — మొదలయిన విషయాలన్నీ సమగ్రంగా ఆలోచించి రిపోర్టు ఇస్తే, ఆ రిపోర్టును ప్రభుత్వం శ్రద్ధగా పరిశీలిస్తుంది. ఆచరణ యోగ్యమైనవన్నీ తప్పకుండా అంగీకరిస్తుందని మాత్రం చెబుతున్నాను. Sri Anthony Reddy said that the proposals of the Director of Medical Services are being examined at the lower level of Lower Division Clerks in the Secretariat. డి.యమ్.యస్. హాస్పిటల్ బిల్డింగ్ కట్టాలంటారు. లేదా ఇంకా డాక్టర్లను ఆ ఊళ్ళో పోస్టు చేయాలి అంటారు. ఇంకా డాక్టర్లను అక్కడ శాంక్షన్ చేయాలి అంటారు. “ఈ హాస్పిటల్ కు శాంక్షన్ అయిన డబ్బు ఉన్నదా? అది ప్లానులో ఉన్నదా? ఎంత ఉన్నది?” అనేవి పాతరికార్డు అన్నీ చదివి నోట్ పుటప్ చేయవద్దా ఏమిటి? డి.యమ్.యస్. పంపారు కాబట్టి, సెక్రటరీ దస్కతు పెట్టాలంటు. మినిష్టర్ దస్కతు పెట్టాలంటే, ఇక మినిష్టర్ దస్కతు అవసరంలేదు; సెక్రటరీ దస్కతు అవసరం లేదు. It can be sanctioned outright. మాకు నోట్స్ ఎవరయినా పుటప్ చేయాలిగా? “ఇది ప్లానులో లేదు; దీనికి డబ్బు ప్రొవిజన్ లేదు; మీరు ఎడిషనల్ గా శాంక్షన్ చేయవలసివస్తుంది డి.యమ్.యస్. యీ ప్రపోజిట్స్ పంపించారు, ఇక్కడ హాస్పిటల్ పెడదామంటున్నారు; లేదా యీ డాక్టర్ కు ఎక్కువ జీతం ఇస్తామంటున్నారు; వీరికి ఎక్కువ జీతం ఇవ్వటానికి రూల్సు ప్రకారం వీల్లేదు. ఇతడు యల్.యం.పి. కాబట్టి ఇంతే జీతం ఇవ్వాలి; ఇతడు యం.బి.బి.యస్. కాబట్టి ఇంతే జీతం ఇవ్వాలి” అని నోట్ పుటప్ చేయాలి కదా? ఈ నోట్ ఎవరు పుటప్ చేస్తారు? సెక్రటరీ పాతరికార్డుండా వెతికిచూచి, నోట్ పుటప్ చేయగలరా? ఈ నోట్ గుమాస్తా పుటప్ చేయటంలో తప్పేమి ఉంది? టైపిస్ట్స్, ఆర్డర్ గుమాస్తా పాస్ చేయటంలేదు “డి.యమ్.యస్. గార్డు రికమెండ్ చేసింది మనం

తరువాత, ద్విశ్రుతులు వాచితాత గోపాలకృష్ణయ్యగారు, పూన్నయ్యగారు మాట్లాడారు. ఆనరల్ విషయాలపై వారు మాట్లాడారు. రావి నారాయణ రెడ్డిగారు మాట్లాడుతూ “ప్రభుత్వంవారు అపోజిషన్ సహకారం తీసుకొంటామంటారు. రబ్బరు ముద్ర వేయటానికేనా, మేము ఇక్కడ ఉండేదీ? రబ్బరు ముద్ర వేయటానికేనా, యీ అపోజిషన్ సహకారం?” అన్నాడు. ఎక్కడెక్కడ వారి కో-ఆపరేషన్ తీసుకొన్నామో, వేమి ఇన్ ఫ్లెన్స్ చేసి ఇచ్చామో. రిటరనిమస్ రిపోర్టులు ఎట్లా తీసుకొన్నామో చెప్పామో. మేము ప్రస్తుతం నా బిల్లును ముద్ర వేయమని చెప్పామా? మేము అంతకన్నా ఎక్కువ వేప్పవలసిన అవసరము లేదు. వేమి మెరుక్కుకోవాలా. ఎట్లా ఇంక్లోజుర్ చెప్పామో వారు

మిగతా కమిటీలగురించి అడిగారు. హయ్యర్ లెవెల్ లో, స్టేట్ లెవెల్ లో ఉన్న కమిటీలలో ప్రతిపక్షంవారి సహకారం తీసుకొంటూ ఏదో చేస్తూంటే, చిన్న కమిటీలను గురించి అడిగితే మొన్ననే దీనినిగురించినాడ సమాధానం చెప్పాను. “కరప్షన్ అన్ని లెవెల్స్ లో ఉన్నది దానిని నిర్మూలించుటకు మేము ప్రభుత్వంతో సహకరించుటకు సిద్ధముగా ఉన్నాము” అని చెప్పారు. వారు ఏమైనా కేస్స్ స్పెసిఫిక్ గా చెబితే బాగుంటే. ఏమైనా కరప్షన్ లేకుండా చేయటానికి నేను వారి సహకారంకూడ తీసుకొంటాను “ఇట్లా ఫ్లెక్సిబిలిటీ చేయిస్తాను, యీ ఆఫీసర్ కు ఇంత ప్రావర్తి ఎక్కువగా ఉంది, తలవనితలంపుగా ఇంత ఆస్తి అతనికి ఎట్లా వచ్చింది? లేదా. ఈయనగారు మంత్రి అవగానే రెండేళ్ళలోపలే యీ ప్రాజెక్టులక్రింద ఎంత భూమి కొన్నారు? ఎన్ని ఇళ్ళు కట్టారు” అని యీవిధంగా చెబితే, దానినిగురించి నేను మొన్ననే చెప్పాను నేనే విచారించవలసిన అవసరం లేదు “We shall send it to a judge” అని చెప్పాను ఇక దానినిగురించి రోజూ చెప్పటం ఊరికే గంభీరంగా చెప్పినట్లు అవుతుంది About officers I am prepared to act myself and I am not going to surrender them to the opposition parties. It is my primary duty and I must be allowed to enquire. మా సీనియర్ ఆఫీసర్స్ ఉన్నారు. లేదా, చీఫ్ సెక్రటరీగారిని, ఐ. జి. పి. గారిని ఎంక్వయిరీ చేయమంటాను. ఎవరైనా అటువంటివారు ఉంటే, వారికి పనిష్ మెంటు ఇవ్వటానికి ప్రభుత్వానికి అధికారం ఉన్నది. అంతకుమించి నేను చెప్పటం ఊరికే గంభీరంగా చెప్పినట్లు అవుతుంది. Repetition of things is going to irritate people only.

“ధృతరాష్ట్రాని కాగితిలోనికి పోతున్నాము, జాగ్రత్త” అని కల్లూరి సుబ్బారావుగారు చెప్పారు. చెన్నా రెడ్డిగారో, ఎవరో చెప్పినట్లుగా, వారు నాకు నిజంగా గురుతుల్బులే. వారు, రామాచార్యులుగారు నాకు మొదటి నుండి గురుతుల్బులు. రాజకీయాలలోనేకాదు, చదువు చెప్పటంలోకూడ గురుతుల్బులు. రామాచార్యులుగారు నాకు పదేళ్ళు ఉన్నప్పుడు, మా ఊళ్ళో ఉండి “ఎ.బి.సి.డి-కేట్, రేట్” మాటలతో నాకు చదువు చెప్పటం ప్రారంభించారు. కాబట్టి వారు. రాజకీయంగా సుబ్బారావుగారు, నాకు గురుతుల్బుగా ఉండినార్య. 26 ఏళ్ళనాడు, మొట్టమొదట యువజనసంఘాలలో విద్యార్థిగా ఉన్న ధృతరాష్ట్ర నుండికూడ వారు మాకు గురుతుల్బులుగా ఉన్నారు. వారు నా గురువులని చెప్పుకోటానికి సంతోషిస్తున్నాను, గర్విస్తున్నాను వాళ్ళు చెప్పిన సలహాకూడ కొంతవరకు అంగీకరించకపోతే చాలా పొరపాటేమో. చాలా ప్రమాద మేమో. ధృతరాష్ట్రాని కాగితిలోకి పోతామేమో— అనేదికూడ ఇప్పుడు

నాకు తోస్తున్నదికాబట్టి మా గురువుగారు చెప్పిన సలహాను నేను కొంతవరకు జాగ్రత్తగా పాటించవలసే ఉంటుంది. (హర్షధ్వనులు)

మన రత్నసభాపతిగారు చేసిన ఎలిగేషన్ చూస్తే, నాకే భయం అవుతున్నది. వారు చేసింది చాలా పెద్ద ఎలిగేషన్. కలెక్టర్ నుండి రెవిన్యూ ఇన్స్పెక్టరువరకు యీ లూటీలతో, డెకాయిటీలతో, డెకాయిటీగాంగులతో సంబంధము ఉన్నదని అన్నారు. ఈ దినం రాత్రికే వారితో ఒక రెవిన్యూబోర్డు మెంబరును పంపుతాను. రత్నసభాపతిగారు పోయి ఇది నిలిపివేయాలి. ఇది చాలా ప్రమాదము. కలెక్టరు మొదలుకొని రెవిన్యూ ఇన్స్పెక్టరువరకు డెకాయిటీలతో సంబంధం ఉంటే, యీ రాజ్యం మనం ఎట్లా పాలిస్తాము? రత్నసభాపతిగారు అక్కడకు వెళ్ళేటట్లుగా ఉంటే, యీ రాత్రికే వారివెంట ఒక రెవిన్యూ బోర్డు మెంబరును పంపిస్తాను. కలెక్టరుకు డెకాయిటీకి సంబంధం ఉన్నదనే ఎలిగేషన్ ఉంటే వైల్లు ఎలిగేషన్ మరొకటి ఉండదు. వారి ఆరోపణ సరైనదేనా, లేక జేస్ లెస్ అయినదా, అనేది నేను ఇప్పుడు చెప్పటంలేదు. ఎందుకంటే, దానిని ఎంక్వయిరీ చేయాలిగనుక. దీనిని పూర్వ చేసుకొంటే చాలా మంచిది. గౌరవ సభ్యులు అక్కడకుపోతే, వారివెంట రెవిన్యూబోర్డు మెంబరును పంపుతాను. వారు పోయి దీనిని జాగ్రత్తగా పరిశీలిస్తే సంతోషిస్తాను. అలాంటిది ఏదైనా ఉంటే, వారు పట్టిస్తే, వారు దేశానికి అసమానమైన సేవ చేసినవారవుతారు.

Sri Gopala Reddy said that ministers' assurances are not being implemented. అట్లాంటిది ఏదయినా ఉంటే మా దృష్టికి తీసుకురావచ్చును. అందుకు ఒక ఎన్యూరెస్ సెన్ కమిటీకూడ ఉన్నది. దానిద్వారానే ప్రభుత్వదృష్టికి తేవాలని లేదు. గౌ. సభ్యులు మా దృష్టికి దైర్ఘ్యంగా తీసుకురావచ్చును. కే. యల్. నరసింహారావుగారు ఒక ఎలిగేషన్ చేశారు. వారు ఆలోచించకుండా ఆ ఎలిగేషన్ చేశారనికొంటున్నాము. "గవర్నర్ టూర్ ఆఫ్ ఖమ్మం పరిధిలో" ఇది అప్పుడు పట్టుకొచ్చాను. "దేవులు పట్టుకొచ్చారు; పాలు పిండుకొన్నారు" అని చెప్పాము. గవర్నరుగారు మనలాంటి శాసన సభ్యులు పిల్చిపాపరే భోజనానికి రావటంలేదు. మిమ్మల్నే రమ్మంటున్నారు. వారు టూర్ కు పోయినప్పుడు ఖర్చవుతుందనే ఉద్దేశంతో ఒక చిట్టా నోట్ సర్క్యులేట్ చేసి మా దగ్గర ఒక ఆర్డర్ తీసుకొన్నారు. మన గవర్నర్ గారు యీ విషయాలతో చాలా స్క్రూప్లెడ్ గా ఉంటున్నారు. అట్లా అనిపించుకొంటున్నప్పుడు రావటానికి వీలులేదు. ఏ ఏజెంట్లు వారిని చాలా వార్లు వెళ్తారు. వారు తోయిర్ అఫైర్ తెలియకుండా మమ్మల్ని గవర్నర్ మాన్ జేస్ లెస్ అని గౌ. సభ్యులు అచిరంగా ఆర్డర్ చేయవలసింది చాలా సార్లు పాడారు.

వారు ఆరోపణ ఇక్కడ చేయకుండా ఉంటే బాగుండేది. మంత్రులగురించి విమర్శించినా, మాకు ఇబ్బంది లేదు. ఇక్కడ గవర్నర్ ను విమర్శించకుండా ఇంకో రకంగా మాకు ఇన్ ఫర్మేషన్ ఇచ్చి ఉంటే సంతోషించేవాడిని.

ఇంకోటి, వారు చాలా డేమెజింగ్ ఎలిగేషన్ చేశారు. "కాంగ్రెస్ వారు పాలిటిక్ కాన్ ఫరెన్స్ అక్కడ జరుపుతున్నారు, ఈ కాన్ ఫరెన్స్ చందాలు వసూలు చేస్తున్నారు. కాంగ్రెస్ వాళ్ళు చందాలు వసూలు చేసుకోవచ్చును; అందుకు మా కేమీ ఆక్షేపణ లేదు. కానీ చందా ఇచ్చిన వాడికి వెంటనే మైనింగ్ ఓర్ పర్మిట్ వస్తోంది" అన్నారు. ఈ లై సెన్సులకు సంబంధించిన మినిష్టర్ ఇన్ చార్జ్ ని నేనే నేను ఎప్పుడో ఒకటిన్నర సంవత్సరాల క్రిందట యీ పవర్ సెక్రటరీకి డెలిగేట్ చేశాను. "నా దగ్గరకు యీ ఫైల్స్ రాకూడదు" అని చెప్పి ఆ పవర్ సెక్రటరీ, ప్రసాద్ గారికి డెలిగేట్ చేశాను. ఆయన విషయం మీకు తెలుసు. ఆయనకు పవర్ కంప్లీట్ గా డెలిగేట్ చేశాను. నా దగ్గరకు యీ మైనింగ్ ఫైల్స్ రాకూడదని ఒకటిన్నర సంవత్సరాల క్రితమే చెప్పాను. ఖమ్మం జిల్లాలో 1956 లో (ఇప్పుడు కాదు) 8 మైనింగ్ లీజస్ ఇచ్చారు. ఆ ఎనిమిది ఎప్పుడు ఇచ్చారు? మేము అక్కడ కాన్ ఫరెన్స్ పెట్టాలనుకొన్న తర్వాత కాదు. మేము కాన్ ఫరెన్స్ పెట్టాలనుకొని రెండు నెలలు అయింది. అన్నది మీ కందరికీ తెలుసు. 1956 లో ఇచ్చిన లై సెన్సులు 8 ఉన్నవి. ఇవి ఇప్పుడు ఇచ్చినవి కావు. ఈ చందాలు ఇచ్చినవారికే లై సెన్సులు వచ్చాయని అంటే, దీనికి నేను ఇంకేమీ సమాధానం చెప్పాలి?

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు : నేను conference సమాచారం refer చేయలేదు.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : Conference వద్దలెండి Congress కు చందాలు యిచ్చిన వాళ్ళు అనుకోండి. కాంగ్రెసుకు చందాయిచ్చినా conference కేగా. ఎవరికి యిస్తే ఏమి ఉన్నది? I accept his correction. నాకు తెలుసు ఈ allegation ఎందుకు చేశారో. కమ్యూనిష్టు పార్టీ వాళ్ళు ఖమ్మంలో మొన్న మధ్యనే conference పెట్టుకున్నారు. అది ఏ విధంగా జరిగిందో తెలుసు. కాంగ్రెసు వాళ్ళు ఖమ్మం తీసుకుపోయి నాలుగింకలు వైఖరిగా చేస్తారు. ఈ allegations ఎందుకు చేస్తున్నారో కూడా నాకు తెలుసు. ఖమ్మం పాసులు చెప్పడం కాదు. రాజకీయాలు చూసుకోవాలి. ఇవన్నీ యిప్పటినుంచే మొదలు పెట్టారు. అందులో కమ్యూనిష్టులు planned గా రీ నెలలు ముందుగానే అలోచన చేస్తారనే విషయం మాకు చాలా బాగా తెలుసు. ఇకాంటే కుంటి సోకులు ప్రజలు కూడ తెలుసుకుంటారు. అండ్ మొత్తం మోసపోరు. చెన్నారెడ్డిగారు administrative గా చెప్పావు. Liffenham system

గురించి చెప్పారు. అది యింకా examine చేయాలి. All India లో ఈ system ను మార్చడానికి ఎవరు అటు Madras లో గాని యిటు ఢిల్లీలోగాని radical గా ఒక పెద్ద revolutionary reform తీసుకురాలేదు. I agree that we are following only the British method - the Tottenham system. ఒక్క తూరి revolutionary గా మార్చాలి. అంటే ఎలాంటి ప్రమాదాలకు దారితీస్తుందో, మేలు చేయడం కన్న చెరుపు చేస్తుందేమోనని భయపడుతున్నాం. Delay తగ్గించాలి అన్నారు, నిజమే. “ముఖ్యమంత్రికి అర్జీ యిచ్చాము మా ఊళ్ళో school కావాలని, 8 నెలలు అయినది అర్జీపెట్టి రాలేదు, స్థలం కూడా యిచ్చాము” అంటారు. ఏదో application యిస్తారు. Red tapism ను cut చేయాలి, delay ను తగ్గించాలి అనుకొని నేను school కట్టుకోండి అని వెంటనే order వేస్తే ఆయన యిచ్చిన భూమి ఆయనది కావచ్చు. కాకపోవచ్చు. ఏదైన తగాదాలకు గురైనది కావచ్చు. ఇంకా ఎవో complications ఉండవచ్చు. ఏ village లోనో జరుగుతున్న విషయాలు మంత్రులకు, నెక్రటరీలకు తెలుస్తాయని అనుకోను. కాబట్టి కొంచెం delay ఉంటుంది. ప్రమాదాలకు గురికాకుండా delay ను తగ్గించడానికి మార్గాలు ఏమిటో ఆలోచించాలి. I think it must be taken up on all-India level. ఇక్కడ మనం కూడా ప్రయత్నం చేయవచ్చు. I have absolutely no objection to ask the senior administrative officers and perhaps some of the Ministers also to consider the system followed and try to do some thing.

“Minister's speeches ప్రజలలో అసంతృప్తిని కలిగిస్తున్నవని కొందఱును బలహీనపరుస్తున్న” దని చెప్పా రెడ్డిగారు చెప్పారు. వారు మాపై అభిమానం ఉన్నవారే అనియు, చాలా సంతోషం. బలహీన పరుస్తున్నదని మాకు తోచాలి కాదు. ప్రజలకు మా తప్పుకుండా చూస్తుంటామని మా కేమీ ఆశ్చర్యం లేదు. Election లోకి పోయినప్పుడు విదేశీ ఆదాయంగా మాట్లాడుకోవలసి వస్తుందేగాని ఉపన్యాసాలద్వారా విదేశీ offend చేయాలనే ఉద్దేశ్యం మాకు లేదు. Election లోకి పోయిన తరువాత అది యుద్ధరంగం. అక్కడివారు చెబుతారు. మేము చెబుతున్నాం. కదకు result ఎలా ఉన్నా చెప్పక తప్పదు. Personal గా ఎవరినో insult చేయడం రాజకీయం కాదు. All know hitting below the belt. అప్పుడని అనుభవించి వ్యక్తి గాని సంస్థగాని ముందుకు వెళ్ళు తలుపు. అలా చేయడం చేయరాదు. లేదు. Elections లో మా ప్రయత్నం మా పార్టీ సంగతులు మా సంగతులు. మా ప్రయత్నం మా మనం అన్ని చేస్తున్నాము. చెప్పుకోవడానికిగల అక్కడ ఏమిటి? Elections లో

మాత్రం అవన్నీ చెప్పకుంటూ ఉంటాము మీ గిరిన పుడు బైటగాని, Assembly లో గాని వ్యక్తిగతంగా ఎవరినీ insult చేయాలని నా ఉద్దేశ్యం కాదు. అది ఎవరు అభినందించవలసిన విషయంకూడ కాదు

N. G. Os. ఒక పార్టీ, Government ఒక పార్టీ అని చెన్నారెడ్డిగారు చెప్పారు. ఇది క్రొత్త discovery. N. G Os. are part of the Government. They are Subordinate Officers of the Government. I happen to be the Head of the Government and other Ministers are partners in this Government. వాళ్ళు ఒక పార్టీ, వీళ్ళు ఒక పార్టీ అని ఎట్లా అంటారో నాకు అర్థం కాలేదు. It is a very dangerous principle. It may be Sanjiva Reddy or it may be X or Y, but the N. G. O. is a subordinate part of the Government and he cannot act as a separate party contesting with you or arguing with you. It is a dangerous principle which I am not going to accept at any stage under any circumstances.

'Second five year plan లో చేర్చినవి తీసివేయము' అని assurance ఇవ్వండి అని చెన్నారెడ్డిగారు అడిగారు. అది ఏదో specific గా చెప్పండి అని తమ ఎదుటనే అడిగాను. దేవనూరు ప్రాజెక్టు విషయం అడుగుతున్నానని చెప్పారు. Department నుంచి నేను మళ్ళీ information తెప్పించాను. దేవనూరు ప్రాజెక్టు Second Plan లో ఉన్నది. తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు, వంశధార ప్రాజెక్టు, సీలేరు ప్రాజెక్టు యివన్నీ ఆంధ్రరాష్ట్రం ఉన్న రోజులలో మేమందరము పోయి చేర్పించుకున్నాము. దేవనూరు కూడా second plan లో ఉన్నది. Second plan లో వేసిపోతే భూక్రాంతి కాదు. మనం చాలవలసిన hurdles ఎన్నో ఉన్నాయి. తుంగభద్ర ఎగువకాలవకు 1956 వ సంవత్సరం October 2 వ తేది 2 years back అనాడు గవర్నరుగా ఉన్నటువంటి త్రివేదిగారు foundation వేశారు. In charge of Irrigation and powerగా ఆత్రివేదిగారే అనాడు Planning Commissionలో మెంబరుగా ఉన్నారు. ఇప్పటికీ technical sanction రాలేదు. కారణం ఏమైందో? వంశధారా ప్రాజెక్టుకు second plan లో కోటిరూపాయలు allotment ఉన్నది. Even to this day, I have not been able to start it because it has not got the final approval of the Planning Commission and the agreement of the Orissa Government. సీలేరు విషయంకూడ నేను నిన్నజే మళ్ళీ files అని అడిగింది అని అయిపోయింది. Central Water Power Commission నుంచి approval ఇచ్చారు. రైతులూ, border లో ఉన్నది. ఒరిస్సా ప్రాంతం నుండి, ఈనడు

యిట్లాపోవాలి అని ఒకచిన్నమాట అనడంవల్ల పని start చేయడానికి కొంచెం delay అయింది. దేవనూరు ప్రాజెక్టుకూడ అదే stage లో ఉన్నది. It is with the Central Water and Power Commission for technical sanction. వాళ్ళ approval కాలేదు. It is just in the same position as the other Projects. ఇది జాగా ఉన్నది. ముందుకు పొండి అని Planning Commission వారు చెబితే అప్పుడు State Government decision తీసుకోవాలిగాని ఇప్పుడే నేను ఏమి చేయడానికి పిలులేదు. Along with the other projects it will also be considered by the State Government. నిన్నరాత్రే information తెప్పించాను. It is still pending with the Central Water and Power Commission for technical of the scheme.

మిత్రులు చాలామంది చెప్పారు. అన్నీ వ్రాసుకున్నాను. కాని delay చేయడం ఇష్టంలేదు. ఎక్కువ కాలం తీసుకోవలసిన అవసరంలేదనుకున్నాను. నేను చెప్పగలిగినవన్నీ, వా హృదయంలో ఉన్నవన్నీ దావరికంలేకుండా మొన్ననే చెప్పాను. Responsibility గా ప్రతిపజ్జాలను అడగడంలేదు, కాని సహకారం అవసరం అనుకున్నచోట అయినా, — అవసరం లేదు అనుకుంటే యివ్వవద్దు. After all they are political parties. మాకు వ్యతిరేకంగా ఉన్నవారు. న్యాయంగా వారు ఎక్కడ సావకాశం దొరికితే అక్కడల్లా రంధ్రాలుపెట్టి, unpopular చేయడానికి ప్రయత్నంచేస్తూ ఉంటారు. ఒప్పుకున్న వాటికీకూడ ప్రయత్నంచేస్తూ ఉంటారు. కాని కొన్ని common issues ఉన్నాయి. వాటిల్లో మాత్రం వీలైనంతవరకు politics లేకుండా ఉండాలి. N.G.O. is one such. N.G.O.s ను ఎవరైనా వాడుకోవచ్చు. Inflammable element 50 రూపాయలు తీసికొని వచ్చేవాడిని నీకు 100 రూపాయలు వస్తాయి అంటే చలో, అంటారు. ఎక్కడవచ్చినదో, ఏమి consequences అని ఆలోచించదు; కష్టాలలో ఉన్నప్పుడు, కష్టాలలో కాలికున్నప్పుడు ఇక్కడ మనం calm గా కూర్చున్నట్లుగా కూర్చుని ఆలోచించుకోవే స్థితిలో ఉండదు. అలాంటప్పుడు soften చేసి, ఏదైనా ఉపయోగంగా ఉండేట్లు ఆలోచన చేసి, సుందరయ్యగారు వచ్చేవరకు ఉండండయ్యా, ఈ report మీద ఆయనకూడ sign చేశాడు. సుందరయ్యగారు రాగానే యిందులో ఏమి ఉన్నదో మార్చాడు కాదు అని అంటే అంతమట్టుకైన courtesy జూపకుండా వాళ్ళ leader ను ముమ్మల్ని కలిపి గుండలో దింపడానికి ప్రయత్నంచేయడం న్యాయం కావాలంటారు. ఇది non-negotiation కాదు. దీర్ఘము కాదు. మీరు ఒక ఆలోచించండి. మీ leader ను consult చేయండి. Anomalous ఉన్నది ఉన్నాయో మార్చాడు

Anomalies ఉంటే దిద్దుకుందాం. మూడు కోట్లు ఖర్చుపెట్టాం. పైన యింకా కావాలని ఉంటే ఆలోచిద్దాం. మూడు కోట్లు ఖర్చు కావు అంటారా? ఖర్చు కాకుండా డబ్బు మిగిలితే ఆలోచిస్తాం. ఇలాంటి general విషయాలలో నై నా ప్రతిపక్షాల సహకారం కావాలి. Projects, Fertilizers మొదలైన వాటి విషయంలో యంతకన్న ఎక్కువ చెప్పదలచుకోలేదు. Cut motions అన్నీ చదువుకున్నాను. ప్రతి cut motion కు notes పంపించారు. Natural గా అన్నీ పరిశీలన చేస్తారు కాబట్టి అన్నీ withdraw చేసుకుని ఈ పద్ధతు ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించవలసినదని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పిల్లలమఱ్ఱి వెంకటేశ్వర్లు : సుందరయ్యగారు వచ్చేవరకు ఆగకుండా “మీ leader గారిని మమ్మల్ని అందరిని గంగలో ముంచుతున్నారు” అని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. వారి విషయం నేనేమి చెప్పదలచుకోలేదు గానీ వీరిని గంగలో ముంచదలచుకున్నా, తేల్చదలచుకున్నా నాకు శక్తి లేదు. నా వల్ల కాదు. మిగిలిన issues మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. మా leader గారికి సంబంధించినంతవరకు పూర్తిగా చర్చించి వారి ఆమోదంతోనే మేము యివన్నీ చెప్పాము. ఖమ్మం conference లో మేము ఏమి చెప్పామో గుర్తించుకుండా చెప్పారు.

Mr. Speaker : You are not satisfied with the Statement. All right. Please sit down please.

(కొంతమంది గౌరవసభ్యులు నిలబడిరి)

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఆర్డర్, ఆర్డర్. బీడరు గురించి చెప్పడానికి వారిని allow చేశాను.

(Sri K. Venkataratnam) rose—

Mr. Speaker : Order. Order. I am not going to allow you. Will you please sit down?

(Sri K. Venkataratnam) again rose—

Mr. Speaker : I will take action if you do not obey the Chair.

శ్రీ నావిలాంగి పాంకజ్యన్తయ్య (పత్తెనపల్లి) : అదృష్టం, Cut motions కు సంబంధించి ఒక విషయం తెలుపుతాను.

తెలుగుకు సంబంధించి యంతకన్న ఎక్కువ చెప్పదలచుకున్నాను. ఆమోదము నియమిస్తామన్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ చానిసిరించి మరొకనారి అడగండి ఇప్పుడు కాదు

I thank all the leaders of the parties and groups and other members for having carried on the discussions on a high level.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : On a point of information, Sir.

Mr. Speaker : No information. I am on my legs. If you like, you may withdraw the amendment ; otherwise, you may sit down. Now, I shall put the cut motions to vote.

DEMAND No. X- Heads of State, Ministers and Headquarters Staff. Rs. 1,37,38,900

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(To criticise the Government for their adamant refusal to concede the just demands of the N.G.Os. and other low paid Government employees.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(To criticise the Government for their inability to root out corruption, red-tapism favouritism and nepotism.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(To criticise the Government for practising gross discrimination against the opposition parties.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(To criticise the Government for refusing to concede the just demands of the non-gazetted officers and other low-paid Government servants.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(To criticise the Government for maintaining a
top heavy expenditure in the Administration.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(To criticise the Ministers for refusing to reduce
their salaries as an example for the other high paid
officials to follow.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(To criticise the Government for putting heavy
burdens of taxation on the poor, and their refusal to tax
the well-to-do sections of the Society.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(To criticise the Government of their inability to
root out corruption, nepotism, favouritism & red-
tapism in the Administration.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(To criticise the Government for allowing the
members of the ruling party to put undue and undemo-
cratic pressure on the officials for their selfish, political
and personal ends.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(To criticise the Government for following a naked
policy of discrimination against the opposition parties
in general and Communist party in particular.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(To discuss about the undue interference of the
Ministers in the day to day administration for the group
and political purposes.)

The motion was negatived.

Dr. M. Chenna Reddy demanded a poll and the
House divided.

Ayes 55 : Noes 143

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

తెలుగును రాజ్యంలో అధికారభాషగా నిర్ణయించి అవసరమైన దశలో
వా రీ పద్ధతిని నిర్ణయించి అమలుజరుపవలెనని కోరుటకు.

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(యస్. జి. ఓ. ల కోర్కెల మేరకు చేశంలోని జీవనప్రమాణాన్ని అన్వ
యించుచూ తగువిధంగా వారి జీతాలు నిర్ణయించవందుకు ప్రభుత్వవిధానాన్ని
విమర్శించుట.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

1. (యస్. జి. ఓ. లకు జీవనప్రమాణాన్ని బట్టి జీతాలు పెంచవందులకు.
2. స్టాఫ్ కోర్కెలు నియమించి సమర్థవంతంగా పరిపాలన నిర్వహించ
వందుకు.

3. పద్ధతులు, విద్యుత్తు, టెలిఫోన్, అండ్ ఇతర జీవన విధానాన్ని అన్ని
శాఖల్లో సమర్థవంతమగువలెనైతే ఖర్చులు చేయవలసిందిగా కేంద్రప్రభుత్వం
పట్లను కోరుచున్న అదేశాబ్ది అమలుపరచవలెనని కోరుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by

Rs. 100

(జిల్లా పరిపాలన సంతటిన్ఫీవికేంద్రీకృత ప్రజాస్వామ్య విధానం అమలు జరుపుటకు వయోజనులచే సరాసరి ఎన్నుకోబడిన సభ్యులతో, వారినుండి యెన్నుకోబడిన అధ్యక్షుడు గల జిల్లా కౌన్సిలుకు అప్పగించుచూ, అన్ని శాఖలపై అధికారిగానున్న నేటి జిల్లా కలెక్టరును కార్యదర్శిగా నిర్వహణాధికారిగా యేర్పరుచుచూ శాసనం తేవలెనని కోరుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by

Rs. 100

(మంత్రుల జీతాలు నెలకు ఆయిదువందల రూపాయలకు తగ్గించనందుకు నిరసించుచు.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by

Rs. 100

(బడ్జటుపై ఇవ్వబడిన కోత తీర్మానములపై తగిన చర్యలు తీసుకునే సాంప్రదాయాన్ని అమలులో పెట్టనందుకు, జవాబులు ఇవ్వనందుకు.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by

Rs. 100

(Taking congress workers in cars of Ministers on Government tours.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by

Re. 1

(Non-cleaning of bugs in M.L.As. Quarters.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by

Re. 1

(Non-reducing of salaries of Ministers.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

1. (To discuss about the indiscriminate tours undertaken by the Ministers for purposes not connected with the affairs of the State ;

2. to impress upon the Government about the necessity to abolish the Board of Revenue and to appoint Regional Commissioners with all the powers of the Board with a view to have a strict control over ensure efficiency in district Administration ;

3. to impress upon the Government about the urgent necessity to prescribe certain standards for viva voice examinations to be conducted by the Public Service Commission ;

4. to impress upon the Government the urgent necessity to appoint a second pay Committee with a judge of the High Court as its Chairman and giving due representation to the N.G.G.Os. Association on the Committee ;

5. to impress upon the Government about the necessity to recognise the Secretariat administrative machinery by including the personnel working in all departments in a common pool and fixing seniority from the said common pool for the purposes of promotions arising in any Department.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(తమ పార్టీని బలపరచుకొనుటకును, బంధుప్రీతితోను వుండుటలు నివృత్తము
పరిపాలనా వ్యవహారాలలో జోక్యం కలిగించుకొనబడునందున పరిపాలన
కోసం ఏర్పడిన ప్రతిష్టరీతిన విస్మయముటకు.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to take
steps to meet the demands of the N.G.Os. and appoint
a Pay Commission to go into their demands.)

The motion was negatived.

Sri P. Venkateswarlu demanded a poll and the
House divided.

Ayes.56 : Noes 143

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to take
steps to introduce Telugu as Official language.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(ఎస్ జి ఓ. లు మరియు ఉపాధ్యాయులు, చప్రాసీలు మొదలగు
ప్రభుత్వోద్యోగుల జీతాల గురించి పరిష్కరించుటలో విఫలత చెందినందులకు
చర్చించుటకుగాను)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(అంధ్ర జిల్లాలలో జిన్న రూట్సును అన్నిటిని జాతీయంచేయుటకై
అవసరమైన పథకం సిద్ధంచేయజాలకపోయినందుకు చర్చించుటకుగాను.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(To discuss the authoritative autocratic and arbitrary attitude of the Government in dealing with the issue of the raise in scales of pay of N.G.Os in the State to correlate them with the abnormal increase of cost of living.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(To discuss and criticise the recent decision of Government to withdraw recognition to the Association of the non-gazetted officers of resolving to indulge with constitutional activity of agitation for their grievances and further for sending advance circulars to various authorities in the State to threaten them with break of service and other serious action contrary to the accepted principle of the Government behaving as an appellate authority instead of being a complaint and a prosecutor.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to take suitable and prompt action or even to send up replies to the Legislators on matters brought to their notice of either the officials or the Ministers.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to fix up the maximum and minimum range of scales of pay of the Government employees with a view to bridge them to a ratio of 10:1 respectively as per the often repeated Socialist Slogan of the Government.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to appoint an administrative enquiry committee with judicial persons to go into the question of the Government influencing the administration for their partisan, party

purposes as has been amply made out in several reference by the Hon. Members in the House.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(To discuss and criticise the deliberate and planned policy of the Government which leaves no spring of democratic life in Andhra Pradesh either Administrative machinery, Judiciary or University without being polluted and corrupt by the vindictive, partisan, anti-democratic and cast-ridden attitudes and policies of the ruling clique.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(To discuss the often repeated public declaration by the Government specially during by-elections in the State, that the Government will not attend to development activities in the areas which returned opposition party candidates which cut at the roots of democratic functions of a Government which usher in an era of Geographical disintegration, total eclipse of the opposition and a constant state of passive civil war in Andhra Pradesh.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(To abolish Revenue Board and to advise the Ministers to reduce their unnecessary tours.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(మంత్రిల జీతాలను రు. 1000 ల నుండి రు. 500 కు తగ్గించుకొనుట
ద్వారా మారుమూల ప్రాంతములలో మంత్రులు ఆధిష్టించుటకు అంగీక
రించుట)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(పెద్ద ఉద్యోగుల జీతాలను తగ్గించి చిన్న ఉద్యోగుల జీతాలు పెంచుటకు
పూనుకోవందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(తాలూకా, జిల్లా స్థాయిలలో వైనా ప్రభుత్వ వ్యవహారములు తెలుగు
భాషలో జరుపుటకు ప్రభుత్వము పూనుకోవందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(మంత్రుల భవనముల రిపేర్లకు, ఉద్యానవనములకు పెట్టబడే ఖర్చులను
తగ్గించవందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(గవర్నరుగారి యొక్క, మంత్రుల యొక్క ప్రయాణముల సందర్భము
లలో పోలీసు, బందోబస్తులను ఏర్పాటుచేయుటద్వారా అయ్యే అదనపు ఖర్చు
లను తగ్గించేయుటకు ప్రభుత్వం పూనుకోవందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(ప్రభుత్వం ఏర్పాటుచేసే అన్ని అసభికార కమిటీలలో ప్రతిపక్షాలకు
తగు స్థానమివ్వవందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(మంత్రుల పర్యటన సందర్భాలలో ప్రజలు సమర్పించదలచుకున్న
మేహజర్లను తిసుకుని తగు సమాధానములు చెప్ప విరాకరించుచున్నందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(ప్రభుత్వ నిర్వహణలో జరుగుచున్న పాఠశాలలను తొలగించుటకు
పూనుటకు.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(మంత్రివర్గము జీతం, బత్తెముల, బండ్ల, తోటల, ప్రయాణ తదితర
అవసరమును విలాసాలపై పెట్టబడుచున్న దుబారీ ఖర్చుగురించి చర్చించుటకు.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(To discuss the failure of Government to secure
economy and efficiency in administration and to intro-
duce administrative reforms.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Re. 1

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం పరిపాలక వ్యవహారాలను తెలుగుభాషలో
నడిపించడానికి ప్రభుత్వం గుర్తించి ఆమలుపెట్టినందున)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(The Government failed to satisfy the demand of
the N.G.Os., in the revision of the pay scales.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for
Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(That Pay Committee appointed by the Govern-
ment failed to satisfy the demand of the N.G.Os., in the
revision of the pay scales.)

To reduce the allotment of Rs. 1,37,38,900 for Heads of State, Ministers and Headquarters staff by
Rs. 100

(That Government failed to take steps on construction of houses for the staff in the Head-quarters.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : Now, the question is:

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 1,37,38,900 under Demand No. X—Heads of State, Ministers and Headquarters staff.”

The motion was adopted.

The Demand was granted.

DEMAND No. XVIII — Medical 3,8065,600

DEMAND No. XIX — Public Health 2,51,58900

DEMAND No. XL — Capital Outlay on Improvement of Public Health 94,09,200

Mr. Speaker : Let us now take up the next items.

Demand No. XVIII — Medical - Rs. 3,80,65,600

Demand No. XIX — Public Health -
Rs. 2,51,58,900

Demand No. XL — Capital Outlay on Improvement of Public Health - Rs. 94,09,200.

Sri N. Sanjeeva Reddy : Sir, on the recommendation of the Governor, I beg to move:

“that the Government be granted a sum not exceeding Rs. 3,80,65,600 under Demand No. XVIII—Medical.”

“that the Government be granted a sum not exceeding Rs. 2,51,58,900 under Demand No. XIX—Public Health.”

“that the Government be granted a sum not exceeding Rs. 94,09,200 under Demand No. XL—Capital outlay on improvement of Public Health.”

Mr. Speaker : Motion moved.

*శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి: అధ్యక్ష మహాశయా! క్రిందటి demand కొంత వరకు రాజకీయ వాదోపవాదాలకు అవకాశ మిచ్చినది. కాని యీ డిమాండు అటువంటిది కాదు. ఇది Health demand. ఎవరైనా ఇంకా డాక్టర్లు, హాస్పిటల్లు ఎక్కువ కావలయునని చెప్పగలరు అంతేగాని యిందులో రాజకీయాలకు తావులేదని మరొకసారి మనవిచేస్తున్నాను ఇప్పుడు పున్న డాక్టర్లు సంఖ్యను, హాస్పిటల్లు సంఖ్యను ఎక్కువ చేసుకొనడానికి అవకాశముంది Medical Department కు సంబంధించి గత రెండు మూడు ఏండ్లుగా మన రాష్ట్రంలో పనిశాగుగా శరిగినదని చెప్పచున్నాను. Health Department కు నేను మంత్రిగా వున్నాననికాదు. హాస్పిటల్లు విషయంలో కళాశాలలు ప్రారంభించుకొనడం విషయంలో మన మెంతో ముందుకు పోయామని చెప్పక తప్పదు. ఈ కార్యక్రమాలకు అవసరమైన grants అన్ని కేంద్రమునుండి సంపాదించుకున్నామని మనవిచేస్తున్నాను భారతదేశంలోని యితర రాష్ట్రాల కంటే మన రాష్ట్రంలో ఎక్కువ కళాశాలలను స్థాపించుకున్నాము. హాస్పిటల్లు సంఖ్యను పెంచాము, bed strength ను పెంచుతున్నామని తెలుపుటకు సంతసిస్తున్నాను.

ఉత్సాహంగా హాస్పిటల్లును యింకా ఎక్కువగా ప్రారంభించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము. ఇప్పుడున్న హాస్పిటల్లులోనే 250 మందికి పైగా డాక్టరులు లేక కాళీగా ఉన్నాయి. అందువల్ల పాచ్చు హాస్పిటల్లు ప్రారంభించడానికి సంకోచిస్తున్నాము. ఇక, రెండుమూడేళ్ళలో డాక్టరుల కొరత తీరుతుంది. కొత్తగా ప్రారంభించిన కళాశాలలనుంచి కాకినాడనుంచి, కర్నూలు నుంచి విద్యార్థులు pass అయి వస్తే, డాక్టర్లుకొరత తీరిపోతుంది. "వరంగల్ లో కాలేజీ పెడతామన్నారు కానీ, budget లో ఏమీ provision లేదు." అని కొంతమంది అంటున్నారు. దానికి budget provision అవసరం లేదు. వచ్చే జూలై నెలలో వరంగల్ లో మెడికల్ కాలేజీ తప్పకుండా ప్రారంభింపబడి తీరుతుంది అక్కడ కళాశాలకు వింగళివారి కుటుంబం ఒక బిల్డింగు ఇచ్చింది. నేను మొన్న 22 వ తేదీన అక్కడకు వెళ్ళినప్పుడు ఆ బిల్డింగును చూచినాను. ఇక్కడకు బిల్డింగులోనే 100 రూములు ఉన్న బిల్డింగు ఇప్పడవల్ల మెడికల్ కాలేజీ పెడతామని ప్రారంభించవచ్చు. విద్యార్థులకు హాస్టలుగా కూడ అదే ఉపయోగం వుంది. మొదటి రెండు విద్యార్థులు సుఖంగా చదువుకోడానికి చావురం, ఉండవల్లి లోని కళాశాల ప్రారంభించినప్పుడు ఖర్చులకోసం ఒక Non-Official Committee ని ఏర్పాటుకోని కోల్లవల రూపాయలు వసూలు చేయడం ద్వారా మిత్రులు అంగీకరించారు. ఇప్పటికప్పుడే దాదాపు డి.అక్షలు వసూలు చేశారు. కళా

శాలలను ప్రారంభిస్తున్నాము కాబట్టి, ఇప్పుడున్న hospitals ను develop చేయవలసి వుంటుంది. Beds strength ను increase చేయడం equipment ఎక్కువగా సరఫరా చేయడం మున్నగు కార్యక్రమాలకు ప్రభుత్వం పూను తుంది. వరంగల్ లో హాస్పిటలును develop చేయడానికి beds strength ను increase చేయడానికి కొన్ని లక్షల రూపాయలు కేటాయించబడింది. Orders issue చేశారు. ఈ కార్యక్రమం జరుగుతోంది. ఇంకా, వరంగల్ లో జైలు ప్రక్కన వున్న భూమిని కొనడానికి, acquire చేయడానికి కలెక్టరుకు ఉత్తరువు లిచ్చాము. ఈ పనికూడ జరుగుతోంది. కళాశాలను ప్రారంభించడానికి ఎలాంటి అడ్డంకులు లేవు. We will go ahead now. జూలై లో కళాశాలను ప్రారంభించుకుంటున్నాము, బడ్జటులో లేదనో, ఏదో చేయలేదనో అపోహలకు గురి కావద్దనీ, పని సంపూర్ణంగా జరిగిపోయిందని చెబుతున్నాము. ఇప్పుడు ప్రారంభిస్తున్న కళాశాలలనుంచి 4 ఏళ్ళలో విద్యార్థులు pass అయివస్తారు. అనాడు ఫిర్యాకు కనీసం ఒక హాస్పిటలు అయినా ఉండాలి, 10, 20 వేల జన సంఖ్యకు ఒక హాస్పిటలు అయినా ఉండాలి, అనే మన ఆశయం నెరవేరడానికి వీలుంటుంది, ప్రజలు ధనం ఇచ్చి బిల్డింగులు ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు, equipment కూడ ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. ఇప్పుడు చాలినంతమంది డాక్టరులు లేకపోవడంవల్ల dispensaries గాని, హాస్పిటలుగాని ప్రారంభించడానికి వీలులేకపోతున్నది. రానున్న 4, 5 ఏళ్ళలో ఆకొంత తీరుతుంది. మన రాష్ట్రంలో ఉన్న మెడికల్ కాలేజీలు ఏరాష్ట్రంలోకూడలేవు. మన రాష్ట్రంకంటే ముందేతలున్న U. P. లో మనం ప్రారంభించుకున్న మెడికల్ కాలేజీలలో సగంకూడలేవు. ఒక్క కలకత్తా పట్టణంలోనే 6 కళాశాలలున్నాయి. కాని మనం ఒక్క హైదరాబాదు పట్టణంలోనే కాకుండా వేరు వేరు ప్రాంతాలలో యీ కళాశాలలను ఏర్పాటు చేసుకోంటున్నాము. ఎక్కడైనా medical collage ప్రారంభిస్తే అక్కడున్న విద్యార్థులకు ఉపయోగ పడడమే కాక, హాస్పిటలు సుకూడ అభివృద్ధి చేయడానికి వీలుంటుంది. ఒక్కొక్కటి వేయి పరువులు ఉండేటట్లు చేపట్టడంతో అది ఒక perfect hospital గా ఉండి ఆ మట్టు ప్రక్కల ఉన్న ఒకటి రెండు జిల్లాలలోని ప్రజలకు ఎంతో ఉపయోగ పడుతుంది. ఈనాడు మెడికల్ కాలేజీలలో విద్యార్థులు తయారవుతున్నారు. హాస్పిటలు develop అయిన కారణంగా అన్నట్టి ప్రజలు సేవ చేయడానికి వీలవుతుంది. ఇంత planned గా, regular గా చేసే జిల్లాలకు ఒక కళాశాలను ప్రారంభించుకున్న రాష్ట్రం భారతదేశంలో ఎక్కడా లేదు. Planning అంతా జాగ్రత్తగా జరిగింది. Hospitals అన్నీ వేగంగా develop అవుతున్నాయి. కొత్త కొత్త వసుధలు వస్తున్నాయి. అక్కడక్కడ వున్న వేద అభివృద్ధి development వల్లనే D.M.S. ముఖ్య కరణ ఉండాలి.

స్థూలవరకు అందరూ బాగా కృషిచేసి యీ కార్యక్రమాన్ని సాధించారు. దానినిబట్టి సభ్యులందరను అభినందిస్తున్నాను.

మందులు supply చేయడమే కాకుండా, preventive side న కూడ మందులకు కేటాయించినంత డబ్బు కేటాయించాము. Rural water supply కి ప్రత్యేకంగా కేటాయించిన మొత్తాన్ని పరిశీలిస్తే రెండూ సమానంగానే ఉన్నాయి. గడచిన సంవత్సరం కొన్ని ఇబ్బందులకు గురైనాము. Smallpox, కలరా కొన్ని కొన్ని ప్రాంతాలలో వ్యాపించి బాధపెట్టినవి. ఏమైన, బ్రహ్మాండమైన ప్రమాదం జరిగిందనుకోడానికి లేకుండానే మనం తప్పించుకున్నాము. ఈ విషయం మనకందరకూ తెలుసు. హాస్పిటల్సు ఎక్కడెక్కడ ఎన్నెన్ని ఉన్నాయి, ఎన్ని beds increase చేశాము అనే విషయాలపై నా దగ్గర details ఉన్నాయి. ఆ statistics అన్నీ యిప్పుడు మీకిచ్చి విసిగించదలచుకోలేదు. ప్రతి హాస్పిటల్సులో కూడ beds strength increase చేస్తున్నాము.

తెలంగాణాలో జిల్లా హెడ్ క్వార్టర్స్ హాస్పిటల్సులో 30 పరుగులు కూడ లేవు. 30 beds కూడ లేని hospitals ఎల్లా ఉన్నాయో అని నాకే ఆశ్చర్యం అయినది. ప్రతి తాలూకా హాస్పిటల్సులో గాని, dispensary లో గాని, District Headquarters Hospital లో గాని — 10, 15 పడకలున్న అసుపత్రిలో పడకల సంఖ్య increase చేయాలని అనుకున్నాము. తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్సు హాస్పిటల్సులో కనీసం 40, 50 పడకలు ఉండే విధంగా చేయాలనే కార్యక్రమం చురుకుగా జరుగుతున్నది. ఆ statistics అన్నీ ఇప్పుడు చెప్పి మిమ్ములను విసిగించదలచుకోలేదు. సనిమాత్రం చుట్టుకుగా సాగుతున్నది. ప్రభుత్వం చేస్తున్న యీ పనికి ప్రోత్సాహం ఇవ్వాలని, ఉత్సాహంతో ఈ కార్యక్రమం సాగడానికి తోడ్పడాలని కోరుతున్నాను. సభ్యులు చెప్పిన సలహాలన్నీ విని ఇంకా ఏమైనా information కావాలంటే సమాధానంలో చెబుతాను. ప్రజోపయోగకరమైన ఈ కార్యక్రమముకైనా సరే సంతోషంతో ఆమోదించమని కోరుతూ నేను నెలపు తీసుకొంటున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : కోతతీర్మానాలు ఇచ్చిన గౌరవసభ్యులు ఇప్పుడు వాటిని ప్రతిపాదిస్తారు.

DEMAND No. XVIII — Medical - Rs. 3,80,65,600

Sri P. Narsing Rao : Sir, I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for Medical by Re. 1

To criticise the Government as it failed to provide sufficient provision for the improvement of Medi-

cal facilities in the rural area of Telengana and to provide fund for upgrading the Gandhi Hospital, Warangal and to start Medical College during this financial year.

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :

Sri D. K. Satya Reddy : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(ఆయుర్వేద వైద్యానికి ప్రాముఖ్యం ఇవ్వనందుకు ప్రధాన చర్యకు విమర్శించుటకు.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri G. Suryanarayana (Gajapatinagaram - Reserved) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(నల్లెప్రాంతాలలో సౌకర్యములు, జరిపించే విధానములో ప్రభుత్వం అశ్రద్ధ చూపుచున్నందుకు విచారిస్తున్నాను.)

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

విజయనగరం తాలూకా చొప్పడా గ్రామాలలో ఆసుపత్రులు నిర్మించే విషయమై ప్రభుత్వం దృష్టిలో లేకపోయినందుకు విచారిస్తూ ఉన్నాను.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri A. Yerukunaidu (Salur - General) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

To criticise the Government for not providing adequate medical facilities in rural areas especially backward areas like Salur Taluk in Srikakulam District.

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

Failure of the Government to provide Leprosy Surgical unit even in big Hospitals at Hyderabad and Visakhapatnam.

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri G. Suryanarayana : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(శీమనిపట్నం తాలూకా కోనాడ గ్రామంలో ఆసుపత్రి నిర్మాణము
గురించి ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొనివచ్చుటకు.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri Mohammed Tahaseel (Bhadrachalam-General) :
I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

భద్రాచలం తాలూకా కూనవరం గ్రామములోని ఏజెన్సీ జిల్లాబోర్డు
డిప్యూటీని గవర్నమెంటువారు తీసుకొని హాస్పిటల్ గా మార్చక పోయి
నందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(కూనవరం గ్రామమునకు చుట్టుపట్ల సుమారు 10 వేల ఇవాళా కలిగి
పున్నందున సదరు గ్రామంలో తేడీ డాక్టరను నియమించక పోవుటగూర్చి.)

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(రంపచోడవరం తాలూకా కొండమొదలు గ్రామంలో ఆసుపత్రిని
పెట్టక ఆ ప్రజలకు వైద్యసౌకర్యం కలిగించనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

భద్రాచలం తాలూకా గౌరీదేవిపేట గ్రామములో ఆసుపత్రి పెట్టక
పోవుటగూర్చి.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri K. Venkata Reddy (Nandipati) : I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(నెల్లూరుజిల్లా ఉదయగిరి తాలూకా వింజిమూరు లో ఆసుపత్రి
నిర్మాణమునకు ప్యాపర్లను పంపించుటగూర్చి.)

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(ప్రభుత్వ వైద్యశాలలలో డాక్టర్లు లేని కొరతను తీర్చనందుకుగాను.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri Basava Maniah (Andole) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

Non-opening of a Hospital at Alladurg, Taluk
Andole

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

Non-opening of a Primary Health Centre at
Mudimanik village, Taluk Andole.

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

Non-stopping of private practice by Government
Doctors.

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri M. Rajeswara Rao (Divi-Reserved) : I beg to
move :

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(1) To discuss about the general policy of the
Government in regard to the administration of the
Medical Department ;

(2) to discuss about the inadequate medical aid
given to Rural Dispensaries ;

(3) to discuss about the inadequate medical staff
provided for the Head-quarters Hospital, Eluru ;

(4) to discuss about the serious repercussions
arising out of the recommendations of the Pay Commi-
ttee allowing Assistant Surgeons to take to private
practice.

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri Ranganath Rao Bollanur : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

To impress upon the Government to take keen interest in starting colleges for Indian System of Medicines - Ayurvedic and Unani.

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

Failure of the Government to provide more rural dispensaries in backward areas like Hutnur and Asiphabad taluks in Adilabad District.

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

To discuss the failure of the Government to increase the allotment made for the purchase of the medicines in various hospitals.

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

Necessity of opening X-Ray plant in every District Head-quarters Hospital.

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri S. Kasi Reddy (Podili)

Sri V. Visweswara Rao (Mylavaram)

Sri M. Nagi Reddy (Macherla)

Sri G. Yellamanda Reddy : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టు కాల్యాల త్రవ్వకం దృష్ట్యా జనాభా పెరుగుదలను గమనించి వల్నాడు తాలూకా కారంపూడి డిస్పెన్సరీకి అవసరమైన మేరకు మందులను సప్లయ చేసేట్లు జిల్లా బోర్డువారికి తగు ఉత్తర్వులు జారీచేయ నందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులకు, చోగులకు సరిపడు మందులు సప్లయ చేయ నందులకు, మంచాలసంఖ్యను పెంచనందులకు)

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(ఆయుర్వేద వైద్యమునకు ప్రభుత్వం పిగు ప్రోత్సాహం ఇవ్వనందులకు)

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా పల్నాడు తాలూకా దాచేపల్లి ఆసుపత్రిని ఎన్నో సంవత్సరాలుగా పబ్లిక్ సెక్టర్లో ఉంచుతూ ఆసుపత్రి భవన నిర్మాణానికి పూనుకోనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(పల్నాడు తాలూకా మాచర్లలోని ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిని పెంపుదల చేయనందులకు, మంచాలసంఖ్య పెంచనందులకు, ప్రహరీగోడను నిర్మించ నందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(మనరాష్ట్రానికి అవసరమైన మందులను మద్రాసు సెంట్రలుస్టోర్సునుండి కొనుగోలు చేయుటకు బదులు మన రాష్ట్రములోనే ఒక సెంట్రలుస్టోర్సును ఏర్పాటుచేయుటకు పూనుకోనందులకు, జిల్లా మెడికలు ఆఫీసర్లు కొనుగోలు చేయువద్దతిని అమలు పర్చనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(లోకలుభండు ఆసుపత్రులకు తగినన్ని మందులు సప్లయిచేయక పోవడాన్ని గురించి చర్చించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులలో బరుగుచున్న బంధుప్రీతి, పక్షపాతంను, అవి నీతిని అరికట్టుటకు ప్రభుత్వం పూనుకోనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(రాష్ట్రంలో తగినన్ని టి. బి శానిటోరియంలు స్థాపించి వీధిబాధశాల బాధపడేవేదలకు ఎడ్ మిషనులు దొరికేందుకు ఏర్పాట్లు చేయనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని ఆసుపత్రులలో అక్కరలేని ధృష్ట మెడి కల్స్ కొనుగోలు, పీల్లు యిచ్చేటవ్వడం వల్ల ప్రభుత్వం పూనుకోనందులకు.)

తప్పనిసరిగా గ్రామీణప్రాంతంలో కనీసం 5 సంవత్సరాలు పనిచేయాలనే నిబంధనను ప్రవేశపెట్టుటద్వారా గ్రామీణప్రజలకు వైద్యసౌకర్యాలు కల్గి చేందుకు ప్రభుత్వం ఘోషకొనంగలదు)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri J. Anand Rao (Metpalli) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(మెట్ పల్లి తాలూకా సెంటరులో డాక్టరులేక ప్రజలు ఇబ్బందులపాలు అవుతున్న విషయం చర్చించటానికిగాను.)

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(కరీంనగరం గవర్నమెంటు ఆస్పత్రిలో మందులు బీదరోగులకు ఉచితంగా సప్లయచేసే పరిస్థితులు కల్పించనందుకు నిరసనగా.)

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(రాష్ట్ర)మంతటా ముఖ్యంగా కరీంనగరంతో రేషన్ యూనిట్లకు ఒక్కటైన ప్రసూతి సౌకర్యాలు నిమిత్తము కనీసం ఒక్క దాయమ్మనైన ఏర్పాటు చేయజాలనందుకు విచారించి, చర్చించాలని కోరుతున్నాను.)

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(ప్రతిజిల్లాకు ఒక్కచ్యాథకి కనీసం ఒక్క స్పెషలిస్టునైన నియమించ జాలనందుకు విచారం తెల్పుతూ.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri D. Hanumanth Rao (Jagtial) : I beg to move;

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

To discuss the failure of Government to improve the condition of District and Taluka Dispensaries and increase the allotment of Medicines, instruments, equipments and diet in the Hospitals of Telangana.

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri N. Peddanna (Khammam - Reserved) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(ఖమ్మంజిల్లాలో తమకు జబ్బు సంభవించినప్పుడు రోగనిర్ణయం చేయించుకొనుటకు వరంగల్లు మరియు హైదరాబాదు వెళ్ళవలసి వుంటున్నది. అట్టి రోగనిర్ణయం మిషను, స్క్రిను ఖమ్మంజిల్లా సెంటరులయిన ఖమ్మం హాస్పిటల్‌లో ప్రభుత్వం ఉచితవసతితో నిర్వహించనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(వివిధ ప్రభుత్వ వైద్యశాలలు ప్రజల జబ్బులకు తగినమందులను సప్లయ ప్రభుత్వం చేయలేక పోవుచున్నందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(ఖమ్మంమెట్టులో టి. బి. హాస్పిటల్ స్థాపించుటకుగాను ప్రభుత్వం ఖర్చిని ఫౌండేషనుకూడ చేయించి కి సం. అయినను అట్టి టి. బి. హాస్పిటల్‌ను గురించి ఏమీ ఆలోచించనందులకు.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri S. K. V. Krishnavataram (Tadepalligudem-General) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

For not providing suitable buildings for the Taluk Head-quarters Hospital at Tadepalligudem.

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri M. Nagireddy :

Sri S. Vemayya (Buchireddipalem-Reserved) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 3,80,65,600 for
Medical by Rs. 100

(అనుప్రమేయంలో చూపుతున్నట్లుగా, రోగులను చేర్చుకొని వైద్యము చేయించుటకైనగాను చూపుట, వైద్యులతో సన్నిహిత కలవరాలింట్లో క్రమముగా వైద్యము చేయించుట, అనధికారులచేత వైద్యము చేయించుట, కేసుల సమీక్ష మొదలు

నెలకు ఒక దఫా జరపకపోవుట. అనువక్రమలలో బెడ్డు సంఖ్య పెంచకపోవుట. వైద్యులు అధికంగా అనువక్రమలలో లేకపోవుట, తాలూకా కేంద్ర అనువక్రమలు ప్రావిన్షియల్ లైజు చేయకపోవుటగాను)

Mr. Speaker : Motion moved.

DEMAND No. XIX—PUBLIC HEALTH -

Rs. 2,51,58,900.

Sri G. Suryanarayana : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,51,58,900 for
Public Health by **Rs. 100**

(పేదవాండు నివసించే మునిసిపాలిటీ ఏరియాలలో పరిశుభ్రత లేక పోవుటచే అచారోగ్యములకు గురియగుచున్నందున యీ విషయము ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకురాగలందులకు.)

Mr. Speaker : Motion moved :

Sri S. Kasi Reddy :

Sri M. Nagi Reddy :

Sri G. Yellamanda Reddy :

Sri B. Sankariah (Buchireddipalem-General) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,51,58,900 for
Public Health by **Rs. 100**

(కలరావ్యాధి సంభవించినప్పుడు సెప్టేన్ ఇచ్చుటద్వారా యెక్కువ మందిని రక్షించుటకు వీలుండగా, సెప్టేన్ ను పాల్ అఫీసర్ల ద్వారా కలరా రోగులకు ఇప్పించుటకు యేర్పాటు చేయవలయును.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri Baswa Maniah : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,51,58,900 for
Public Health by **Re. 1**

(Non-supplying of medicines timely for villages for cholera and other diseases.)

To reduce the allotment of Rs. 2,51,58,900 for
Public Health by **Re. 1**

(Non-supplying of small-pox medicine for villages timely.)

To reduce the allotment of Rs. 2,51,58,900 for
Public Health by Re. 1

(Non-opening of a Lepercy Hospital at every
Taluk Headquarters.)

To reduce the allotment of Rs. 2,51,58,900 for
Public Health by Re. 1

(Non-opening of a Hospital at every R. I. Circle
at every taluq.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri M. Rajeswara Rao : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,51,58,900 for
Public Health by Rs. 100

(To discuss about the general policy of the
Government in regard to the administration of the
Department of Public Health.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri G. Ramulu (Huzurabad-Reserved) : I beg to
move :

To reduce the allotment of Rs. 2,51,58,900 for
Public Health by Rs. 100

(పల్లెగ్రామాలలో వచ్చుచున్న మశూచి, మారి అనే రోగాలను సకాల
మునకు పబ్లిక్ హెల్త్ అధికారులు వెళ్ళి సుండులు యిచ్చి ఆ రోగానికి గురి
యగుచున్న వారిని కాపాడనందువలన.)

To reduce the allotment of Rs. 2,51,58,900 for
Public Health by Rs. 100

(కలరారోగాలు వచ్చే ఈ కాలాలలో ఘుండుగనే పబ్లిక్ హెల్త్ అధికారులు వెళ్ళి పల్లె గ్రామాలలోని ప్రజలకు కలరా రాకుండా మందులు ఇస్తూ తేనెండువలన, మరియు కలరా రాకుండా క్రిములను నశింపచేయుటకు ఆ విధానములను ప్రజలలోకి వెళ్ళి చెప్పక పోతున్నందువలన.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri Ranganath Rao Bolanwar : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,51,58,900 for
Public Health by Rs. 100

Not taking of "protected water supply scheme of
Nirmal Municipality" so far.

**DEMAND No. XL - CAPITAL OUTLAY ON
IMPROVEMENT OF PUBLIC HEALTH-Rs. 94,09,200**

Sri P. N. Appa Rao (Palakonda) : I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 94,09,200 for
Capital Outlay on Improvement of Public Health by
Rs. 100

Criticising the Government for not providing for
water-supply works for Palakonda Taluk, Srikakulam
District.

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri M. Nagi Reddy,

Sri S. Vemayya : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 94,09,200 for
Capital Outlay on Improvement of Public Health by
Rs. 100

(ప్రతి గ్రామములోను ఒక చిన్న పెద్ద పాల్కు కేంద్రము అనుకర ఒక
భవనము నిర్మించి దానిలో ఆరోగ్యసలహా కమిటీలు సమావేశపర్చుట
ఆశయముతో ప్రచురణ పత్రములు, జామస్థులు, రోగనివారణ తెలుపు
పుస్తకములు ఏర్పాటుచేయకపోవుటగూర్చి.)

M. Speaker : Motion moved.

ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రతిపాదించిన డిమాండ్లు వాటిపై వచ్చిన కోత
తీర్మానాలు ఇవేడు సభవారి ఎదుట చర్చకు ఉన్నవి.

Sri J. T. Fernandez (Nominated) : On a point of
information, Sir. I notice from this List III that the
purpose of the cutmotions is not given in English. So
it is not intelligible to me. May I request that here-
after the English version be also given.

Mr. Speaker : We shall see.

Now I call upon Dr. B. V. L. Narayana, on
behalf of the opposition, to open the debate. I shall
give you 20 minutes.

**Sri B. V. L. Narayana (Ongole—General)* : Mr.
Speaker, Sir.

Today I am standing before you as an opposi-
tion member not merely to criticise the budget and the

administration on the medical side and health side. I am not trying to criticise merely for the sake of criticism or for the sake of opposition. We know it is a bare fact that every one of us are trying in our own way to implement the socialistic pattern of life and improve the standard of living of the poor. But health and standard of living are interlaced. Life is more precious than standard of living.

Considering all these points, if we look at the budget, we are sure that the figures are being increased from 2 crores and odd to 3 crores and odd; but if we go into the details of the budget, we will notice that the amount spent for the rural hospitals and dispensaries is cut short to a great extent.

This fact has been brought to the notice of the members of the House by the Estimates Committee in its report for the year 1957. But I would like to say here that the total amount that is spent on medicines, linen etc., in the whole State is something like 62 lakhs, and the amount spent in rural hospitals is only 16 lakhs. In spite of the repeated warnings or repeated appeals by the members of the House and also by the Estimates Committee, this has been neglected and this colossal negligence, I hope, the House will consider and try to set the matter right. The amount allotted in 1957 was 31 lakhs, but this year it has been brought to 16 lakhs; and this shows the attention that the Government is paying to the advice of the members.

Then looking at the summary of the T. B. Hospitals, Domicillary T. B. Campaign, once again, the amount has been brought down from 2 lakhs to 1.5 lakhs. I must say that Domicillary T. B. Campaign is one of the most essential things in a poor country like ours. We are unable to provide beds for the T. B. Patients in hospitals. In such an event, we have to keep these patients in their houses, and under this campaign, the Doctors go to the houses of the patients and attend on them. This is the only way in which we can control the T. B. or can give treatment to the patients. But unfortunately this Domicillary T. B. Campaign is regularly neglected and this amount is once again brought down from 2 lakhs to 1.5 lakhs. I hope this point also will be considered.

Then coming to the isolation of T. B. beds, usually what happens is, the poorer sections of the people come to the doctor or to the sanatorium in an advanced stage of the disease. Why? Because of the poverty and ignorance of the disease. When once they come to the hospitals, these people are not being admitted, there being no use of their admitting them and keeping them in the hospital at such an advanced stage of the disease. It is a waste to admit them in the hospitals, and we are not going to do anything for them. In these circumstances, we are asking them to go back home and send us more cases. How? They go home, eat and sleep with in the same hut with the other members of their families; they go on coughing; and all this results in spreading the disease locally and to their respective families. Later, we find the whole family coming to the doctor once again. This is how these families are getting ruined. Considering this point, the Central Government has put in a plan to provide isolation beds for these advanced cases. The idea is to isolate these cases and keep them away from infecting other cases. In this scheme, we have taken Rs. 4 lakhs and with this 4 lakhs of rupees we can provide about 2000 beds. But what about their feeding? Their feeding etc. expenses have to be borne by the State. Once again, if you take into consideration the death rate of Andhra Pradesh, it will be more than 70,000 per year. Getting a death rate of 70,000 per year in Andhra Pradesh, there must be 2 or 3 lakhs of chronic patients in the Andhra Pradesh; and if you want to supply all these people with beds, I think it is impossible in our present state of finances. So, I think about the starting of isolation beds, we must think twice before we start them. Instead, I would like to suggest that instead of having beds like this, we can approach the local Panchayats or local Boards and ask them to start some temporary sheds and isolate these patients by keeping them there, and ask the doctors of the Block Development who are regularly touring those areas, to look after them and give them a sort of comfort. This way we can do much for these patients and these patients need not leave their places, which they should otherwise do, if they are admitted in hospitals far away from their villages. I hope this point will be considered.

Coming next to primary health centres, these primary health centres are primarily intended to serve the needs of isolated or deserted poverty-stricken places far away from the central hospitals. We have to follow some rules in starting these primary centres. One is, asking the centres to be started in places where there are approach roads on all sides. We are asking the villagers to give us Rs. 10,000 and about 2 or 3 acres of land. If it is a poverty-stricken place and if there are no roads, then there is no use of asking for funds in a place like that. Another thing is, when we look at these primary health centres, it is seen that they are started just to satisfy the whims and fancies of local politicians. Many of these hospitals are started by the side of main roads and here, once again, we are destroying the purpose with which they are started. Let us go into the question as to how many doctors are working in these centres and how many of the centres are lying vacant for want of doctors. At present, every body knows that these are lying vacant. Why is it that the doctors are leaving the services? Nobody is bothered to know these things. I hope the House will consider and appoint some Committee to enquire into the causes why the doctors are leaving services and going out for private practice. There is no use saying that they are going away merely to earn more money.

Next, I take up the question of admission into hospitals. Complaints were there with regard to admissions into T.B. hospitals, general hospitals, etc. What are the reasons for it? The reasons are the rush, shortage of beds and individual favouritism. Rich people are getting into the general wards to save their money, thus depriving poorer classes of their privileges. It is here that the hospital committees have to go into the matter, and it is here that the hospital committees have to serve. Once again, I may tell you, Sir, that these hospital committees have become another political blocks. How, I say it is due to this? Today, take for instance there is a rule that every local M.L.A. must be included as a member of the hospital committee. I am not there even today. I am not bothered about being a member of that committee. But I want to bring it to the notice of the House, — the fact that political parties are playing havoc. Another thing I would like to tell in this connection is there is no use of appoin-

ting politicians as members of such committees. Philanthropic people, with philanthropic views and missionary zeal must be appointed. It is the purpose of these people to look after the welfare of the hospital and collect funds for upbringing those hospitals. But when you look into the administration report, you do not find anywhere any of these committees collecting any funds, except a few hospitals here and there. I hope the House will consider this point also. 'Again, these members won't meet at all even once a year; and if at all a meeting is called for, there will be no quorum. If you go to private medical consultation, there is another uproar about it. The Estimates Committee in 1957 has suggested that the fees of these specialists must be increased and private consultation must be abandoned. To tell the House in fact, we do not know where the mistake lies. It is medical ethics: when a patient goes to a doctor, he cannot refuse him; he may ask money; and if the patient is not paying, he will ask him to come to hospital. But it does not mean that he should turn these people away from getting the consultation of specialist. Another thing is, human psychology is there always. Unless we pay something to the doctor, we think that he will not look after us well. In these circumstances, we cannot blame either. Instead of having this kind of system, I make myself bold to suggest one thing: instead of preventing the specialist from having private practice, I would like a separate arrangement made in the hospital itself and ask these private consultants to go there and consult doctors and if in case they are deserving admissions, you can admit them according to their status either into the special wards or semi-general wards or general wards, if poorer still.

But there is no use of depriving them of medical aid. This way we can improve the funds of the hospitals and at the same time we would be satisfying the poor people. I hope the House will consider this point also.

Then there is the question of wastage of medical funds. I would like to know how much money has been spent for functions like inauguration, laying foundation stones, opening of new buildings, etc., and how much money had been spent for travelling purposes in this connection. Then, there are the frequent meetings

of the different committees which are set up to suggest ways and means of improving medical standards and there are the medical conferences etc. I would like to know how many times are such meetings held and how much money has been spent on such meetings.

There is no use of boasting ourselves that we have started colleges here and there, which is done only to satisfy the different groups and show off to the people. In this connection, I would like to ask the Members to look into the resolution passed recently by the Andhra Pradesh Branch of the Indian Medical Association through which they have requested the Government to enquire into the causes which led to a large number of failures in the post-graduate courses in the State. How can this be explained? Is it because so many colleges are being started? I hope Government will give due consideration to this and appoint a committee to go into the matter.

I understand there were some representations from medical students who joined the colleges in 1954 regarding some regulations which had been stipulated recently. When they joined the college there were no such regulations. I now understand that while the students are expected to work in the Hospitals during the interneeship period for one year they are required to pay Rs. 240. It is just like asking a bus passenger after payment of the scheduled fare and after his travelling for some distance to pay As. 4 more or to get down the bus, if he is not able to pay it. Once they complete their course, we are asking them to put in one year's internece training in a hospital as a training ground and also with a view to get some service from them; and when we are getting some service from them we are not justified in asking them to pay Rs. 240 more. I hope Government will consider this sympathetically.

Then, there is health. The Estimates Committee had suggested the amalgamation of the Department of Medical and Health. The Telangana region, we know, was having an amalgamated system and we also know the standards of health under this system in our State. I know fully well that we can save some money if both the Departments are merged, but there is no use in trying to merge them. If we take the example of Telangana and ask for statistics as to how many people

are suffering from T.B. and other diseases, nobody would be able to tell us; and unless we have these statistics we cannot implement the different medical or health schemes. I, therefore, feel that this proposal should not be given any serious consideration. The medical services, the health services, the local board services and the private practitioners, all of them should join together and work unitedly to improve conditions in the State. I can give the House one example of the proof of falling medical standards. We have seen that some of the hon. members of this House, sometimes some Ministers as well as leaders of some of the parties—for instance, the Leader of the Opposition—go outside our State seeking medical treatment. That itself shows how much faith we have in the medical standards of our own State. I want to say that medical standards in our State are going down because we are not taking proper care in starting the colleges and we are not taking proper care in finding suitable teaching staff. We are promoting all the junior and inexperienced teaching staff in the medical institutions. What I would like to suggest is that if we are not having sufficiently experienced staff, we should obtain the services of retired people and people from outside the State on a contract basis for three or four years until we get our people trained properly.

Then there is the question of the school health services, i.e. medical examination of children in schools. On this item we are spending nearly Rs. 6 lakhs. I would like to suggest one method of saving this amount. We are not utilising the honorary services of doctors for this purpose and in some places we are rejecting such services from those Doctors who are prepared to come forward to render honorary services on the plea that they are Communists or Socialists and that they are not favourably disposed towards the Congress Party. Here at least there should be no question of party loyalties. What all the Doctor is required to do is to go to the concerned school once an year and examine the students and if any medical advice is required, to offer such advice. If only we can approach the private practitioners in the matter or the Andhra Pradesh Branch of the Indian Medical Association with a request to appoint honorary doctors for different schools to conduct the medical examination of the students. I

am sure they will do it and we can thus save money to some extent.

I would now turn to the subject of protected water supply and the partiality shown by Government in the provision of this water supply. Take the example of Ongole, for instance. Ongole is one of the oldest municipalities in the State, older than Bezwada or Guntur. This town has been trying to get water supply for the last so many years. The Government asked the Chairman of the Municipality to collect water tax etc. from the local population for the provision of protected water supply. But as unfortunately bye-election ensued in the constituency, people belonging to the ruling party who had promised provision of protected water supply previously said that they would not do anything if the Congress was defeated in the bye-election. People belonging to the ruling party themselves are thus obstructing the progress of the State. And the Municipalities which had been constituted most recently were given preference in the matter of provision of protected water supply. So, my hon. friends.....

Mr. Speaker : The hon. member should not address the Members as friends and he should only address the Speaker and not the members.

Sri B. E. Narayana : I am sorry, Sir.

Then, Sir, I would like to tell the House that the group politics and other things are playing a great havoc in the progress of the State. There is no use of our being jubilant at some people changing seats from this side to that side and vice versa. People are waiting to show us our place in 1962 and we must be beware of it. There is no use of our getting into group politics or party politics as long as we are within the four walls of this House. We have to take to service with a missionary zeal and we should all be united and work for the progress of the State. If we want to secure more votes from the poorer classes, we need not give them food and clothing only; give them health - life is more precious for them than the standard of living.

Thank you.

డా. ఎం. ఎన్. రామకృష్ణారావు (ఆరోగ్య శాఖ): అధ్యక్షా, ముఖ్య
మంత్రిగారి మాటల ప్రకారం Medical and Public Health డిపార్టుమెంట్ పేరు

పూర్తిగా బలపరుస్తున్నాను. ఇది చాల ముఖ్యమైనదేగాక, అవసరమైతే కాబట్టి ఈ డిమాండు క్రింద కేటాయించిన డబ్బు చాలదేమోనని, ఇంకా ఎక్కువగా కేటాయించి ఉండిన, వాగుంటుందని నా ఉద్దేశము. ఐతే మనము ఇటువంటి ఈ ఆర్థిక పరిస్థితులలో ఇంతవరకు ఎక్కువ కేటాయించలేమేమో, అన్న అనుమానం కూడా లేకపోలేదు. ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ సభకు అందిచ్చిన సమాచారమును బట్టి 270 మంది డాక్టర్లు తక్కువగా ఉన్నట్లు తెలిసినది. నాకు తెలిసినంతవరకు ఎన్నో హాస్పిటల్సు కాశీగా ఉండి, కేవలం బోర్డులు మాత్రమే లగిలించుకొని ఉన్నవి. కాని మనం డాక్టర్ల కొరత అని అంటున్నాము. N. E. S. ఆధ్వర్యాన ప్రయిమరీ హెల్త్ సెంటర్లను స్థాపించుకొంటున్నాము. అందులోకూడా డాక్టర్లు లేకుండా ఉన్నారు. డాక్టర్లు ఎక్కువమంది కావాలంటే మెడికల్ కాలేజీలను ఎక్కువగా స్థాపించుకోవాలి. ముఖ్యమంత్రిగారు చెబుతూ, 'తిరుపతిలో, కాకినాడలో, వరంగల్లులో వైద్యకళాశాలలను స్థాపించబోతున్నాము. ఆ కాలేజీలను స్థాపించుకొన్న తరువాత, మనకు కావలసినంతమంది డాక్టర్లు వస్తారు; అప్పుడు మన పరిస్థితులు చక్కబడువి' అని అన్నారు. ఈ కాలేజీలు అన్ని పూర్తి అయి మనకు కావలసినంతమంది డాక్టర్లు దొరుకుటకు, 5, 7 సంవత్సరాలు పట్టుతుంది. అంతవరకు ప్రజలకు medical aid యిచ్చట ఎట్లు? అన్నది ఆలోచించాలి, ఈ లోపుగా మనం మొబైల్ యూనిట్సును ఆర్గనైజ్ చేసినట్లయితే చాలా వాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను పూర్వపు హైదరాబాదు రాష్ట్రంలో మొబైల్ eye clinic ఒకటి పనిచేస్తూ ఉండేది. ఇప్పుడు అది ఉన్నదో లేదో తెలియదు. ఆ మొబైల్ క్లినిక్ చాలా ఉపయోగకరంగా ఉండేది. ఒక్క eye విషయంలోనే గాక, E. N. T. సందర్భంలో ఆ విధంగా నడువవచ్చు. బొంబాయి రాష్ట్రంలో, జనరల్ సర్జరీకూడ, ఈ మొబైల్ క్లినిక్ లద్వారా నడుస్తున్నట్లు వింటున్నాము. అదే వర్గంలో మనంకూడా నడిపినట్లయితే వాగుంటుంది. ఈనాడు మనం తాలూకా జిల్లా ఆసుపత్రులను అభివృద్ధి చేసుకునే పరిస్థితులలో లేము. అందుచేత అన్ని రంగాలలోను, ఈ మొబైల్ క్లినిక్ లను ఆర్గనైజ్ చేసి, గ్రామ సీమలలో ఉన్న ప్రజలకు మేలు చేయుటకు పూనుకోవలసినదిగా, ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను.

సికింద్రాబాదులో K. E. M. హాస్పిటలు ఉన్నది. దానిని గాంధీ మెడికల్ కాలేజీకి, teaching institute గా మార్చబోతున్నారు. అంటే గాంధీ మెడికల్ కాలేజీలో చదివే వైద్య విద్యార్థులకు ఈ K. E. M. హాస్పిటలు teaching institute గా పర్చురుస్తున్నారు. Teaching institute అన్నప్పుడు మంచి డాక్టర్లు ఉండాలి. అంటే class one officers ఉండాలి. చివర జిల్లా ఆసుపత్రులలో ఉండే సివిల్ సర్జనులవంటివారు ఉంటే పనిచేయదు.

teaching institute అన్నప్పుడు అన్ని డిపార్టుమెంటులలోను, అన్ని రంగాలలోను class I officers ఉండాలి. K. E. M. హాస్పటలులో E. N. T. లో, లేవరేటరీలో class I officers లేరు. Class I officers లేనపుడు విద్యార్థులకు ఎటువంటి బోధన లభిస్తుందో అలోచించాలి. అందుచేత K. E. M. హాస్పటలులో అన్ని డిపార్టుమెంటులలో రూడ class I officers ను వేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇప్పుడు K. E. M. హాస్పటలులో ఆర్తోఫిజిక్ సర్జను లేడు. ఇప్పుడు ఉన్న సర్జనే సూపరింటెండెంటుగా పనిచేస్తూ, అడ్మినిస్ట్రేటివ్ పనికూడ చేస్తున్నాడు. అందుచేత ప్రత్యేకంగా ఒక ఆర్తోఫిజిక్ సర్జన్ పోస్టు వేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

ఈ K. E. M. హాస్పటలు సికింద్రాబాదులో ఉన్నది. గాంధీ మెడికల్ కాలేజీ హైద్రాబాదులో ఉన్నది. K. E. M. ను teaching institute గా చేసినప్పుడు హైద్రాబాదునుంచి 4,5 మైళ్ళ దూరం ప్రయాణించేసి రావలసి వస్తుంది. అందుచేత ఈ గాంధీ మెడికల్ కాలేజీని సికింద్రాబాదులో పెట్టి నట్లయితే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ అనుపత్తి దగ్గరే రెండు స్థలాలు నుంచివి ఉన్నాయి. ప్రత్యేకంగా అనుపత్తిని అనుకొనే ఒక స్థలం ఉన్నది. అదిగాక సికింద్రాబాదు Boys Scout Headquarters Office దగ్గర defence department స్థలం ఉన్నది. ఆ డిపార్టుమెంటుకు వ్రాసి ఆ స్థలం తెచ్చుకున్నట్లయితే, మెడికల్ కాలేజీయేగాక, హాస్పటలకూడ కట్టుకొనుటకు పిలుంటుంది. అందుచేత ఈ Medical College ని సికింద్రాబాదులో కట్టవలసినదిగా కోరుతున్నాను. అంతేకాకుండా సికింద్రాబాదు ప్రజలలో సికింద్రాబాదుయొక్క ప్రాముఖ్యత క్రమేపీ తగ్గిపోతున్నదనే అనుమానం ప్రబలంకా ఉన్నది. సికింద్రాబాదు హైదరాబాదు రెండు కార్పొరేషన్లను కలిపి greater Hyderabad ను ఏర్పాటుచేయాలని అనుకుంటున్నారు. ఇప్పటికే సికింద్రాబాదును neglect చేస్తున్నట్లుగా ప్రజలు అనుకుంటున్నారు. బ్రిటిష్ వారి కాలంలో ఈ పట్టణానికి ఎంతో ప్రాముఖ్యత ఉండేది. అందుచేత ఈ మెడికల్ కాలేజీని సికింద్రాబాదులో పెట్టి కొంత ప్రాముఖ్యతను కలుగజేపినట్లయితే, ప్రజలు తృప్తిచెందులేగాక, ప్రజలలో వ్యాపిస్తున్న అపోహలు తొలగిపోవుటకు అవకాశం ఏర్పడుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

పోస్టు గ్రాడ్యుయేటు కోర్సు ఉన్నది. M.S. M.D. వగైరాలు అందులోకి వస్తారు. మనం డాక్టర్లు లేరు. మైసూరిష్టులు లేరు అనుకుంటున్న ఈ కోర్సులో అయిదుగురు విద్యార్థులు ఈ కోర్సుకు అవ్వబడేయడం జరిగినది. ఇందులో ముగ్గురు విద్యార్థులు చూతా మెనోతో పాస్ అయ్యారు. ఇప్పుడు

వారు ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలలో ఉన్నారు. వారిని M.S. M.D. లను తీసు కొన్నట్లయితే, తెలంగాణా హద్దులో ఉన్నటువంటి, ఉస్మానియా మెడికల్ కాలేజీలో వాళ్ళను పోస్టు చేయవలసి ఉంటుంది. ఉస్మానియా కాలేజీ కూడ ఆ కోర్సెస్ కు నెలవరే. కాని వాళ్ళతో ఏమన్నారంటే "మీరు జిల్లాలో పని చేస్తున్నారు కాబట్టి, మిమ్మలను ట్రాన్స్ ఫరు చేయుటకు వీలుపడదు. మారు ఉస్మానియాలో డాక్టర్లు చాలామంది ఉన్నారు. అందుచేత మీరు నెలవు అయినా పెట్టవలసి ఉంటుంది. లేకపోయినట్లయితే రిజైన్ చేసి ఈ కోర్సులో చేరవలసి ఉంటుంది" అని తెలియజేశారు. ట్రాన్స్ ఫరు చేయుటకు వీలులేదని చెప్పుట సమంజసము కాదు. ఒక వైపున డాక్టర్లు లేరు, స్పెషలిస్టులు లేరని చెబుతూ, మంచి మెరిట్ లో స్టాన్ డియన్ వాళ్ళను తీసుకొనకపోవుట విచారకరంగా ఉన్నది. ఈ సంవత్సరం కూడ ఆ పిద్యార్థులు అప్లయి చేయబోతున్నారని కాబట్టి, వారికి లగు సహాయం చేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

వికారాబాదులో టి. బి. శానిటోరియం ఉన్నది. మంచి సౌకర్యాలు కలిగి, చక్కటి వాతావరణం, పరిసరాలు కలిగిన ప్రాంతం అది. మదనపల్లి తరువాత యిదే ఉన్నది. 1945 లో దానిని నిర్మించుకున్నాము. ఇంతవరకు దానికి తగిన improvement జరుగలేదు. అది స్థాపించినప్పుడు ఎన్ని beds ఉన్నవో, ఇప్పుడూ అన్నీ ఉన్నవి. ఊయరోగులు ఎక్కువ అవుతున్నారు. రోగులకు ఆసుపత్రులలో ప్రవేశము లభించుటలేదు. అందుచేత దానిని improve చేసి, beds ను ఎక్కువ చేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను. అంతే కాక వికారాబాదు శానిటోరియం రోడ్డు చాల dusty గా ఉన్నది. కాదు పోయినట్లయితే ఆ కారు దుమ్ము అంతా రోగులపై ను ఉంటుంది. దానినిగురించి ఎన్నోసార్లు మేము మనవిచేసుకొన్నాము. అందుచేత dust proof రోడ్డు వేయాలని మనవిచేస్తున్నాను.

ప్రస్తుతం ఉస్మానియా, K.E.M. ఆసుపత్రులు చాలా crowded గా ఉన్నాయి. దానికి కారణం జిల్లాలోనుంచి ఎక్కువగా వేచెంటు రావడమే. అందుచేత కనీసం జిల్లా ఆసుపత్రులను అయిన improve చేసి, 300 బెడ్స్ అయిన ఉండేటట్లు అభివృద్ధిపరచినట్లయితే ఇక్కడ రద్దీ నగరానికి అవకాశం ఉన్నదని మనవిచేస్తూ, అధ్యక్షా, ఈ సమయం యిచ్చినందులకు, తమకు గృతజ్ఞత తెలుపుచున్నాను.

*శ్రీమతి కాంతాబాయి : అధ్యక్షా! ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన మెడికల్ అండ్ హెల్త్ డిమాండును బలపరుస్తున్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడిన రెండేండ్లకు, నాకు మాట్లాడే అవకాశం యిచ్చినందులకు, మీకు హృదయపూర్వకమైన ధన్యవాదములు అర్పిస్తున్నాను. Medical and Health subject అంటే నాకు

యిష్టమైనది. అయినప్పటికీ మీరు గంటకొట్టకముందే ముగించివేస్తాను. మనకు medical sources చాల ఎక్కువగా ఉన్నాయి. ఆయుర్వేదంగురించి కొన్ని విషయాలు చెప్పదలచినాను. అధ్యక్షా, మీకుకూడ తెలుసు, గతసంవత్సరం ఇద్దరు విద్యార్థులకు అడ్మిషన్ విషయంలో ఎంతకష్టమైనదో! ఈ ఆయుర్వేదంగురించి, మంత్రులుగాని, M.L.A. లు గారి ఎవరు శ్రద్ధ తీసుకొనకపోవుట చాల విచారకరము. నేను గత రెండు సంవత్సరాలుగా Selection Board Member గా ఉన్నాను ఆకాలేజి building చాల అధ్వాన్నపరిస్థితిలో ఉన్నది. రెండే వోల్టు ఉన్నవి. గదులు లేవు. చాల యిబ్బందిగా ఉన్నది. యునాని ఆసుపత్రి ఉన్నది. అందులోకూడ beds పెట్టాలంటే బిల్డింగు కావాలి. అందు చేత దానికొరకు, P. W. D. వారు repair చేసి ఒకవోలు కట్టినట్లయితే బాగుంటుంది. ఈవిషయంలో ముఖ్యమంత్రిగారు శ్రద్ధతీసుకోవలెనని కోరుతున్నాను. ఈసంవత్సరం ఒకలక్ష 50 వేల రూపాయలతో ఒకబిల్డింగు కొనవలెనని ఉద్దేశ్యపడుతున్నారు. అది తప్పకుండా జరుగుతుందనే నమ్మకం ఉంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ అయిన తరువాతకూడ మెడికల్ కాలేజీలో 50 సీట్లే ఉన్నాయి. కనీసం 100 సీట్లు అయిన యివ్వాలని కోరుతున్నాను. పోయిన సంవత్సరం దీనినిగురించి గుప్తాగారికి చెబితే 15 సీట్లు ఎక్కువ చేశారు. కనీసం 100 సీట్లు అయినా యివ్వాలని కోరుతున్నాను.

అధ్యక్షా! ఆడువారు, ఇంజనీరింగు కోర్సులకుగాని, లేక యితర లెక్చరల్ కోర్సులకుగాని పోవుటకు సాహసించరు. ఎక్కువగా ఆడువారు, మెడికల్ కోర్సుకి వస్తూంటారు. ఇప్పుడు ప్రత్యేకంగా స్త్రీలకు 20 సీట్లు మాత్రమే ఉన్నవి. కనీసం 50 సీట్లు అయిన ప్రత్యేకంగా స్త్రీలకు యివ్వవలెనని కోరుతున్నాను.

ఆయుర్వేదముగూర్చి ఎక్కువగా శ్రద్ధతీసుకొన్నట్లయితే బాగుంటుంది. ఇప్పుడు గ్రామాలలో ప్రజల రెండువేల జనాభాకు ఒక ఆయుర్వేద ఆసుపత్రి ఉన్నది. ఆ ఆసుపత్రిలో దాయ, ష్రావణీ అందరూ ఉంటున్నారు. కాని మందుల గురించి సంవత్సరానికి 25 రూపాయలు మాత్రమే యిస్తున్నారు. 25 రూపాయలకు ఏమీ మందులు వస్తాయో, అధ్యక్షా ఒక్కసారి ఆలోచించండి. ఇది ఎక్కువచేయాలని ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. ఆయుర్వేద కాలేజీలో ప్రెస్నిపాల్ కు 350 రూపాయలు జీతం ఉన్నది. పూర్వం 200 రూపాయలు ఉండేది. ఆసలు ఆయుర్వేదం లేదేమోనో తెలుసుకుంటే, ఇప్పుడు ప్రెస్నిపాల్ కు ఆయుర్వేదం తెగించటం బాగాలేదు. ఇప్పుడు అది గతకాలం నాటికంటే కూడా దీనిని ఆయుర్వేద ఆలోచించవలసిందిగా ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

T. B. ఆసుపత్రి వికారాబాదులో ఉన్నది. అందులో admission దొరుకుట చాలకష్టంగా ఉంటోంది. మరణ పరిస్థితిలో ఉన్నప్పుడు కూడ, సీట్లు దొరుకుట కష్టంగా ఉంటోంది. అందుచేత T.B. హాస్పిటలును అభివృద్ధిపరచ వలసినదిగా కోరుతున్నాను. ఈరోజులలో గ్రామాలలో వైద్యసౌకర్యాలు చాలా తక్కువగా ఉండి, అక్కడి ప్రజలు ఈ ఆధునిక రోగాలకు గురి అవుతుండడం వల్ల చాల యిబ్బందులు గ్రామ ప్రజలకు కలుగుతున్నవి. అందుచేత గ్రామాదు లలో వైద్యనదుపాయాలు కల్పించవలసినదిగా కోరుతున్నాను. తాలూకాకు ఒక మెటర్నిటీ సెంటరు అయిన పెట్టాలి. ఎప్పుడో family planning వస్తుంది కదా అని, ఇప్పుడు మెటర్నిటీలపై శ్రద్ధచూపకపోవుట న్యాయంకాదు. గ్రామాలలో ఆడువారు, ఈ మెటర్నిటీ సెంటర్నులేక ఎన్నో బాధలకు గురి అవుతున్నారు. అందుచేత ఒక్కొక్క తాలూకాకు ఒక సెంటరు చొప్పున పెట్టినట్లయితే జిల్లాలో స్త్రీలకు చాలా ఉపయోగంగా ఉంటుంది కాబట్టి, దీనివిషయమై ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించవలసినదిగా కోరుతున్నాను. జిల్లా ఆసుపత్రికి పోవలెనంటే చాల కష్టంగా ఉంటున్నది. మెటర్నిటీ సెంటర్నును ప్రారంభించి, అందులో ఒక్కొక్క సెంటరులో ఒక్కొక్క lady doctor ను ఏర్పాటు చేయవలసినదిగా కోరు తున్నాను. ఇప్పుడు ఉన్న దాయలవలన అంతగా ఉపయోగం లేకుండా ఉంటున్నది. స్త్రీలకు మెడికల్ కాలేజీలో 50% కేటాయించవలసినదిగా మరల కోరుతూ, అయ్యుర్వేదంగురించి, స్త్రీలకు సీట్లు కేటాయంపుగురించి ముఖ్య మంత్రిగారు జవాబు చెప్పాలని తమద్వారా వారిని కోరుతూ, ఇంకటితో విరమిస్తున్నాను.

*డాక్టరు ఎ. బి. నాగేశ్వరరావు (రాజమండ్రి) : అధ్యక్షా, మెడికల్ అండ్ పబ్లిక్ హెల్త్ కాలిజుకు సంబంధించి ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండు ఫీమాత్రం సంతృప్తికరముగా లేదు. మనము ఆంధ్రరాష్ట్రములో ఉన్నప్పటినుంచి కూడా ప్రతి తాలూకా పాడ్ క్వార్టర్స్ హాస్పిటల్ను మేము ప్రావిన్షియల్ లైజ్ చేస్తామని, ఫర్మా కేంద్రాలలో ధూరల్ డిస్పెన్సరీస్ ఏర్పాటు చేస్తామని ప్రభుత్వంవారు చెబుతూవచ్చారు కాని ఇంతవరకు ఆ విధంగా చేయ జాలక పోయారు. ప్రావిన్షియల్ లైజ్ చేయవలసిన తాలూకా పాడ్ క్వార్టర్స్ హాస్పిటల్స్ ఇంకా ఎన్నో ఉన్నాయి. గ్రామాలలో ఉండే ప్రజలు మందు తెచ్చుకోవడానికి ఒక పూటంతా శ్రమపడవలసివస్తోంది. హాస్పిటల్స్కు కేటాయించిన మొత్తాలుకూడా చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి. ప్రయివేట్. మెడికల్ ఇన్ స్టిట్యూషన్స్కు ఇచ్చిన గ్రాంట్స్ కూడా చాలా తక్కువగా కనబడు తున్నాయి. ఈ మధ్య వరంగల్ మెడికల్ కాలిఫరెన్స్లో మాట్లాడుతూ ముఖ్యమంత్రిగారు దాదాపు 276 గురు డాక్టర్లు కావలెనని చెప్పినట్లు తెలిసింది.

ఈ సంఖ్య పెద్ద హాస్పటల్స్ కు సంబంధించిన దనుకుంటాను. ఎన్నో గ్రామాలలో వైద్యులు లేరు, వైద్యులుంటే మందులుండవు.

మెడికల్ స్టోర్స్ కు సంబంధించి కూడా 1958-59 కంటే 1959-60 లో కేటాయించిన మొత్తం తక్కువ. గ్రామ ప్రాంతాలలో రూరల్ డిస్పెన్సరీలు ఏర్పాటు చేయాలి. తాలూకా కేంద్రాలలో ఉన్న హాస్పటల్స్ ను, ప్రొవిన్షియల్ లైట్ చేయాలి.

నాకు ముందు మాట్లాడిన డాక్టర్ నారాయణగారు ఎన్నో వివరాలను గురించి చెప్పారు ఈనాడు షేదవాడికి పెద్ద ఆస్పత్రులలో సావకాశం కనపడడం లేదు. కన్సల్టేషన్ ఫీ ఇస్తేనే గాని ఎవరూ మాట్లాడరు. నాకు తెలిసిన ఒక ఇన్స్టిట్యూషన్ చెబుతాను. ఒక రాజకీయభాధితుడు తన తల్లిని విశాఖపట్టణంలోని కింగ్ జార్జి హాస్పటల్ లో చేర్చటానికి ఎంతో ప్రయత్నపడ్డాడు. 4 రోజులు ఉన్నప్పటికీ అడ్మిషన్ దొరకడం కష్టమయింది. అతను ఆయన ప్రైవేట్ నర్సింగ్ హోములో వైద్యం చేయించవలసినదని. దానిని రుజువు చేయమంటే రుజువు చేయగల స్థితిలో ఉన్నాను.

స్పెషలిస్టులయొక్క అవసరం చాలా ఉన్నదట. వారిని వారి ఇంట్లలో చూచేదానికంటే హాస్పటల్ లోనే కొన్ని గంటలు కేటాయించి ఆర్డర్ ఆఫ్ ప్రయారిటీనిబట్టి, జబ్బునుబట్టి వారు రోగులను పరీక్షచేసే ఏర్పాట్లు చేస్తే తగుంటుంది ఈనాడు పెద్ద హాస్పటల్ లో ధనికవర్గం వారికి, పెద్ద డాక్టర్లతో పలుకబడి ఉన్నవారికి మాత్రమే స్థానం ఉన్నది. బీదవారికి దొరకడంలేదు. డబ్బు ఇస్తేనే తప్ప ఎవరు పలుకనే పలుకరు. డి. ఎమ్. ఎస్. గారు ఇక్కడనే ఉన్నారు. ఈ విషయంలో నిర్దిష్టమైన చర్య తీసుకొనవలసినది వారిని - కొర్రు మన్నాను.

హాస్పటల్స్ లో బెడ్ ఫ్రైండ్ పెంచుతున్నామని చెబుతున్నారు. బెడ్ ఫ్రైండ్ పెంచి ఏమి లాభము! తగినంత నర్సింగ్ స్టాఫ్ ఉండాలి. ఈనాడు ఆస్పత్రులలో రోగులు విలీనై పలికేవారే ఉండరు. నర్సింగ్ స్టాఫ్ ను పామ్మగా వేస్తేనే గాని బెడ్ ఫ్రైండ్ ను పెంచి లాభములేదు. రోగుల కీయవలసిన డబ్బుతో ఖర్చులు కూడా పెంచవలసి ఉన్నది. 1958-59 లో కన్న 1959-60 లో ఎస్ట్రాల్ మెంటు ఖర్చులు, డయట్ ఖర్చులు, ఇతర ఖర్చులు కలెక్టెడ్ చేసిన కూడా తక్కువగా ఉన్నట్లు కనిపించుచున్నది. ఆ రోజుల్లో హాస్పటల్స్ కు వచ్చే రోగుల సంఖ్య పెరిగిపోతున్నది. ఎందువలననో ముందువలననే తున్నామో అరము కావడములేదు.

Mr. Speaker : I think Mr. Narasinga Rao will do better by coming to the front and taking some notes. Otherwise, it will be insulting the members.

Mr. Narasinga Rao, please do it by taking notes.

శ్రీ ఎ. వి. నాగేశ్వరరావు : అధికారులు ఉన్నారకదా! వారు note చేసుకొని మంత్రిగారికి ఇస్తారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : అధికారుల సంగతి వేరు. I have nothing to do with (Adhikarulu) Officials. I am only dealing with Ministers and Members.

డాక్టర్ ఎ. వి. నాగేశ్వరరావు : శ్రీ లక్ష్మీవరసయ్యగారు తె. ఇ. ఎమ్. హాస్పిటల్ గురించి చెప్పారు. తె. ఇ. ఎమ్. హాస్పిటల్ ను అఫ్ గ్రేడ్ చేసే గ్రాంథి మెడికల్ కాలేజీకి అనుబంధంగా చేయబోతున్నట్లు ప్రభుత్వం వారంటున్నారు. అయినప్పటికీ దీనికి సంబంధించి బడ్జెట్ లో ఎట్టి ప్రోవిజన్ లేదు.

వరంగల్ లో మెడికల్ కాలేజీని ఏర్పాటు చేయబోతున్నామని ముఖ్య మంత్రిగారు చెప్పారు. అయితే ఈ బడ్జెట్ లో టోకెన్ ప్రోవిజన్ కూడా లేదు. దీని అర్థమేమో బోధపడలేదు. వారి ఆంతర్యంలో ఏమున్నదో గాని మెడికల్ కాలేజీ ప్రారంభం చేస్తామని ప్రభుత్వం చెబుతున్నప్పుడు బడ్జెట్ లో 100 రూ.ల టోకెన్ ప్రోవిజన్ కూడా లేకపోవడం శోచనీయం. ప్రభుత్వము వారి ప్రోత్సాహముతో కొందరు చాకినాడలో మెడికల్ కాలేజీ స్టార్ట్ చేశారు. ఈ కాలేజీకి ప్రభుత్వం వారు గ్రాంటు ఇచ్చే విషయము కూడా బడ్జెట్ లో కనుపించడంలేదు.

ప్రయమరీ హెల్తు సెంటర్ ను ఏర్పాటుచేసే విషయములో చాలా అవకతవకలు జరుగుతున్నాయి. నేనొక ఇన్ ఛార్జ్ సభవారి దృష్టికి తీసుకొని వస్తాను. గుంటూరుజిల్లా వినుకొండ జాలూకాలోని, ఈవూరు గ్రామంలో ప్రయమరీ హెల్తు సెంటర్ ప్రారంభించాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించినమీద విజయ కలెక్టరుగారు అప్పటి బ్లాక్ కమిటీవారికి ప్రాయడం జరిగింది. ఎన్నో రోజులయినప్పటికీ ఆ గ్రామంవారు 10 పేర్ల రూపాయలు, 2 ఎకరాల భూమి ఇవ్వకపోవడం తటస్థించింది. ఆ సమయంలో పొట్నూరు గ్రామమువారు మేము డబ్బు ఇస్తాము మాకు ఇవ్వండి అని అడిగితే బ్లాక్ కమిటీలో ఆయన వంటి తీర్మానము చెట్టులం దానిని బ్లాకు కమిటీవారు యాభాసానిమనగా పోస్ట్ చేయడం అప్పుడు జరిగింది. తరువాత వారు డబ్బుకట్టారు. అయితే ఒక మోర్చిగారి అన్నగారు పెళ్ళి కాన్ వాస్ చేసినప్పటికీ కూడా వారి బ్లాక్ డెవలప్ మెంట్ కమిటీలో 11 థర్ సెన్ 4 ట్రస్ట్ అవ్వడానికి నీ చెట్టువలెనని.

రిజల్యూషన్ పాస్ అయినది. తరువాత రాజకీయ కారణాలవల్ల ప్రభుత్వానికి అర్జీలు రావడం పొట్నూరువారు ముందు డబ్బు కట్టినప్పటికీ, ఈపూరు వారు మాడా తరువాత డబ్బు కట్టారు గనుక ఈపూరు గ్రామానికే ప్రయిమరీ పాల్తు సెంటరును ఇవ్వడం తటస్థించింది. తమరు ఆ రికార్డులను తెప్పించి చూస్తే ముందు ఏ గ్రామంవారు కట్టారు? ఏ తేదీన ఎవరెవరు డబ్బు ఇచ్చారు? కలెక్టరు గారు ఏమి వ్రాశారు? అనే వివరాలన్నీ ఆ ఫైలులో ఉంటాయి. ఆరోగ్యానికి, నైద్యానికి సంబంధించిన విషయాల్లో రాజకీయాలు ఉండకూడదని ముఖ్య మంత్రిగారు అన్నారు. అదే విషయాన్ని వారు దృష్టిలో పెట్టుకొనవలెనని నేను సవినయంగా ప్రార్థిస్తున్నాను.

తెలంగాణా ప్రాంతంలో డిస్ట్రిక్టు హెల్తు ఆఫీసర్స్, డిస్ట్రిక్టు మెడికల్ ఆఫీసర్లు ఒకే ఆఫీసరుగా ఉండేవారు. నాకు తెలిసినంతవరకు ఈనాడు అనేక జిల్లాలలో డి. ఎమ్. ఓ. లు డి. హెచ్. ఓ. లు లేరు. చాలాచోట్ల మునిసిపల్ హెల్తు ఆఫీసర్లుకూడా లేరు. ప్రభుత్వమువారు ఇచ్చే జీతభత్యములు సరిపోక ప్రభుత్వద్యోగాలకు డాక్టర్లు రావడములేదు.

ఇప్పుడు pay committee యొక్క report చూచినట్లయితే, అందులో private practice చేసుకోవచ్చునని చెప్పారు. కాని కొన్నాళ్ళ క్రిందట, private practice చేసుకోడానికి వీలులేదని చెప్పి మరల ఈనాడు, దానిని allow చేస్తామని చెబుతున్నారు. ఆ విధంగా మరల ఈనాడు చాలికి private practice allow చేసినట్లయితే, మామూలుగా hospitals లో చేయవలసిన విధికృత్యాలు సరిగా సేరవేరవని తమకు మనవిచేస్తున్నాను.

తరువాత, water supply and sanitation schemes విషయంలో, అసలు ఎక్కడైతే నీళ్ళు ఉంటే, ఆ నీళ్ళను over head tank కు తీసుకొని వచ్చి అక్కడ నుంచి కోళాయిలద్వారా supply చేస్తున్నారు. ఆ scheme start చేసి ఇప్పటికి 3, 4 సంవత్సరాలు అయింది. నాకు తెలిసినంత వరకు వల్నాడు తాలూకాలో మంచినీళ్ళులేని ప్రాంతాలు ఉన్నాయి. అసలే నీళ్ళు వడని చోట్ల, మంచినీళ్ళు ఇవ్వడం ఏలాగు అనే అలోచనే కన్నడడందేదు. 3, 4 మైళ్ళదూరం నుంచి ఒక వాగులోనుంచి నీళ్ళు రావలసిన అవసరం ఉంటుంది. అటువంటి చాటికి తప్పకుండా priority ఇవ్వవలసియున్నట్లుంది. ఈ సందర్భంలో ఒకటి మాత్రం తమదృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను. ఒకటి కాళా కాళంనుంచి, Composite Madras State లో నుంచి అంతా దానితో ఉన్నది. దానివల్నాడు water supply scheme అది East Godavari District లో ఉన్నది. దాని కోసం ప్రభుత్వం నుంచి ప్రణాళికాబద్ధంగా నిధులు కేటావచ్చు. కాని ఇటువంటివి అన్ని ప్రాంతాలలోనూ ఉన్నాయి. వీటికోసం ప్రభుత్వం మొదలు పె

నటువంటి వ్యవసాయానికిని, మంచినీళ్ళకును పనికివచ్చే scheme అప్పుడే పూర్తి అయింది. మర దురదృష్టం ఏమోగాని ఆంధ్రప్రదేశ్ లో అప్పటి నుంచి ప్రయత్నిస్తున్నా చాగలనాడు స్కీము అమలు జరగలేదు. దీనికి సంబంధించిన record అంతా Chief Engineer's office లో ఉన్నది. కనుక ప్రభుత్వము దయచేసి ఆ rural water supply scheme ను అమలు జరుప వలసిందిగా మనవిచేస్తున్నాను.

తరువాతి, tuberculosis, leprosy వంటి వ్యాధులు పెరిగి పోతున్న పరిస్థితులలో, వీటి కొరకు, తగినంత డబ్బును ఈ బడ్జెటులో provide చేయలేదు అంతేకాకుండా tuberculosis నివారణ campaign కు డబ్బు తగ్గించారు, isolation sheds ఎత్తివేశారు. Number of beds తక్కువ ఉన్నాయి. అంటు వ్యాధి ఎక్కువ కాకూడదు అంటే. దీని treatment isolate చేస్తే తప్ప అది సాధ్యంకాదు. కాబట్టి isolation sheds, వేయించి, ఎవరై నా patients వస్తే ఇతడు advanced stage లో వచ్చినాడు. ఇతనిని మేము బ్రతికించలేము, ఇతనికి ఒక bed ఎందుకు? waste, అనే విధముగా కాకుండా isolation sheds ఏర్పాటుచేసి వాటిలో ఈ patients ను admit చేసి సరియైన చికిత్స ఇచ్చేటట్లు ప్రయత్నించవలెనని కోరుచున్నాను. Leprosy విషయంలో, Central Government కు గాని, లేక హింద్ కుష్టు వ్యాధి నివారణ సంఘమునకుగాని లేక world organization క్రిందగాని, షహాయము వత్తే apply చేసి ఈ leprosy విషయంలో తగినంత శ్రద్ధతీసుకోవలసినదని ప్రభుత్వమును కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ కె. కోటిరెడ్డి (అక్కిరెడ్డిపల్లి): అధ్యక్షా, ఈ demand ను బల పరుస్తూ ఒకటి రెండు విషయాలు ప్రభుత్వం వారిదృష్టికి తీసుకొనివస్తున్నాను. ముఖ్యంగా Health Department వారు చేయవలసిన పనులు చాలా ఉన్నాయి. కాని ఆరోగ్యం విషయంలో వీరు ఎలాటశ్రద్ధ తీసుకొనినట్లుగా నాకేమీ తోచడంలేదు. దేశంలో ఆరోగ్యాన్ని అభివృద్ధి చేయాలంటే, ఆరోగ్యానికి సంబంధించినటువంటి తిండివిషయంలో చాలా శ్రద్ధతీసుకోవలసిన అవసరమున్నది. మనదేశంలో కట్లు, దారాయి, నీగ రెట్లు మొదలైనవి ప్రాచీనంగా చాలా పెరిగిపోతున్నది. ఇవే దేశఆరోగ్యానికి ఏవిధంగా హాడ్డుడుతుందో నాకు తెలియదు. ఇటువంటివి ప్రాచీనంగా ఆరోగ్యానికి చెడువు అని నమ్ముతాను. ఈ విషయంలో మనము నిర్బంధముగా కొంతశ్రద్ధ తీసుకోలేకపోయానను, Health Department వారు ఎందుకుగాను ఈవిషయం గురించి ప్రచారం చేయ కూడదో నాకు తెలియదు. రెండు సంవత్సరములక్రితం, కర్నూలు జిల్లాలో World Health Day Celebrations, పట్టణమున పెద్దపత్తులిగినది. అనంత

అక్కడ హాజరై నటువంటి డాక్టర్లు, మొదలైనవారిని చేనొకవిషయం గురించి ప్రశ్నించాను. మనదేశంలో సంవత్సరంపొడుగునా, ఏవోపండ్లు దొరుకుతూనే ఉంటాయిగా? కనుక ఈరోజులు, లెమొన్జ్యూస్ మొదలగు aerated watersను బదులు పండ్లరసముతో crushes, syrups ను తయారుచేసి, వాటిని ఎక్కువగా ఉపయోగించే విషయంగురించి ఎందుకు propaganda చేయకూడదని నేను వారిని అడిగాను. ఆసలహా బాగానేఉన్నదని అన్నారు గాని తరువాత ఆవిషయం గురించి ఏమీ జరిగిందో నాకేమీ తెలియదు.

రెండవది, తిండివిషయం. ఇది planningలో ఒక ముఖ్యమైన విషయం. ఇటీవల ఈవిషయంగురించి చాలా ప్రచారంజరుగుతున్నది. దానికి నేనువిముఖత చూపించకపోయినను, దేశంలో అటువంటి విధానం అవసరమని నాకేమీ తోచలేదు. దేశంలో జనసంఖ్య పెరిగిపోతున్నది. పండించేపంటచాలదు, కనుక జనసంఖ్య తగ్గించుకోవాలి అనేపద్ధతి వారు చెప్పుచున్నారు. దానికిగాను propaganda హెచ్చుగా పెరుగుతున్నది. మన ప్రభుత్వము కూడా జనసంఖ్య పెరగకుండా చేసే సదుపాయాలు కొన్ని చేయవలెనని, అక్కడక్కడ ఏవో ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. నిజముగా మన దేశంలో పంటలు అధికంగా పండించేదానికి ఎంతో అవకాశము ఉన్నది. మొదటినుంచీ, మొన్నటివరకు కూడా రష్యా జర్మనీ మొదలగు ఇతర దేశాలు, తమ జనసంఖ్య పెంచుకోవాలని, బహుమానాలు ఇస్తూ ఏవేవో ప్రయత్నాలు చేశారు. మరి మనము ఈనాడు జనసంఖ్య తగ్గిస్తే ముందుకు ఏమవుతుందో నాకు కొంచెము సందేహంగా ఉన్నది. ఈ దినము ప్రపంచంలో కొన్ని దేశాలు మనకు గౌరవము ఇస్తున్నాయి అంటే, కొంతవరకు అది మన జనసంఖ్యనుబట్టే అనుకొంటాను. ఏమైనప్పటికీనీ, ఆహారపదార్థాల విషయంలో, ఇప్పుడు మనము పండించే పదార్థాలను, ఇంకా ఎక్కువగా పండించేందుకు కృషి చేసినట్లైతే, జనసంఖ్యను తగ్గించుకోవలసిన అవసరం ఏర్పడదేమో? ఆ విధంగా అనమన్యను పరిష్కరించగలమని నాకు తోస్తున్నది. దేశంలో ఆరోగ్యానికి కూడా ఏలాటి నహాయాన్ని చేయని పద్ధతులు చాలా హెచ్చు అవుతున్నాయి. రెండవది, ఏ వస్తువు మన ఆరోగ్యానికి ఎక్కువ ఉపయోగపడుతుందని, ఏ పదార్థము మన శక్తిని అభివృద్ధి పరుస్తుందనేటటువంటి research మాత్రం జరిగినట్లులేదు. ఏదై నా జరిగిఉండినా కూడా, అది కొంత కొంచెము అనే చెప్పవలసి యుంటుంది. ఇదివరలో ఒకప్పుడు అంటే, 20, 30 సంవత్సరాలక్రితం, ముద్రాను Composite State లో ఉన్నప్పుడు, ఒక పాశ్చాత్య దేశస్థుడు, నీలగిరిలో, ఈ తిండివిషయం గురించి ఒక చిన్న research చేశాడు అనుకొంటాను. అప్పుడు, పంటలు, పదార్థాలు ఆహారపదార్థంలో పలానికి ఉన్నవి, proteins, carbohydrates, fats, ఏదో పదార్థాలతో

ఎంతెంత భాగాలు ఉన్నదీ, ఏ యే పదార్థం మనకు ఎంతెంత అవసరం, ఏ విధమైన balanced diet మనకు అవసరం ఏ యే పదార్థాలు ఏ proportion లో ఉండవలెను మొదలగు విషయాలు తెలియపరచాడు. ఇది ముఖ్యమైన విషయమని అనేకమంది scientists భావించారు.

నా అనుభవంలో చెబుతాను. ఒక గ్రామం ఉన్నది. ఆ గ్రామంలో ఉండే రైతులు పేదవారు. వారంతా ఏమీ తింటున్నారు? వారి విషయంలో balanced diet ఏమయినదో నాకు అర్థం కావడంలేదు. రాగులు, సజ్జలు తింటారు. బియ్యం లేనేలేవు. శూరలుకూడా లేవు. సంవత్సరానికి ఏ నాలుగయిదు దినాలో తప్ప కారం, ఉప్పు, కొంతవరకు పులుసు—ఈమూడు పదార్థాలు తప్ప యింకేమీ లేవు. ఇది నేను స్పష్టంగా చూశాను. రాత్రింబవళ్ళు కష్టం చేసేవారు, సేద్యం చేసేవారు, యీ పదార్థాలు తిని బ్రతుకుతున్నారు. బలముగాఉండి పనిచేస్తున్నారు. మరి ఈ balanced diet ఆ సజ్జలలో, కారము, ఉప్పు, పులుసులో ఉండాలి కదా? ఈ మూడు పదార్థాలలో ఎందుకు ఉండకూడదు? ఎవరైనా రిసెర్చ్ చేశారా? ఒక శేరు సజ్జలు, కొంచెం హెచ్చుతగ్గుగా కి శేర్ల బియ్యముతో సమానమని చెప్పగలుగుతాను. సజ్జలలో అంత శక్తినిచ్చే పుష్టికరమైన పదార్థం ఉన్నదీ, ఒక ఎకరంలో సజ్జలు గాని, రాగులుగాని పండించి, అదే ఎకరంలో వడ్లు పండిస్తే దేశానికి ఏ ఎంటవలన ఎక్కువపుష్టికరమైన పదార్థం లభిస్తుందో work out చేస్తే బాగుంటుంది. Millet ఎక్కువ పుష్టినిచ్చే పంటను పండించడంవల్ల దేశానికి ఎంతో ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. జనసంఖ్య పెరిగినప్పటికీ తగినటువంటి పుష్టికరమైన ఆహారం లభిస్తుంది. దానివలన ఆ problem solve అవుతుందని అనుకుంటున్నాను. ప్రభుత్వంవారు ఈవిషయం—మెడికల్ కాలేజీలలోనో లేక ఇండిపెం డెంట్ గానో research చేయించమని నా కోరిక. పుష్టికరమైన ఆహారానికి ప్రచారం చాలా తక్కువగా ఉన్నది. దంపుడుబియ్యం గురించి మహాత్మాగాంధీగారు ఉన్నప్పుడు ప్రచారం జరిగింది. ఇప్పుడు ఆ దంపుడుబియ్యంకూడా లేకుండా పోయాయి. తవుడులేని బియ్యం తింటున్నాం. ఇతరదేశాలకు తవుడు ఎగుమతి అవుతోందో, ఏమో తెలియదు. ఈరోజులలో aerated waters ఎక్కువ వాడకంలో ఉన్నవి. వాటిబదులు పండ్లరసం వాడేందుకు ప్రచారం చేయాలి. మనదేశంలో అనేక ప్రాంతాలలో పండ్లు సులభంగా దొరుకుతాయి. Oranges, పీసీ, కమల, నన్ననిమ్మపండ్లు మొదలయినవి సులభంగా పండించడానికి వీలుఉన్న దేశం మనది. ఇక్కడ మంచీరకం త్రావకూడ నమ్మడ్లిగా పండిస్తున్నారని తెలుస్తోంది. కిరి పెంట్ల ద్రాక్షతోటమీద 20 వేల రూపాయల ఫలితం తీశారనే ప్రతికలలో చదివాము, అటువంటి మనదేశంలో పనికిమాలిన aerated waters వాడకం

తగ్గించి, పండ్లరసం వాడుక ఎక్కువచేసేందుకు ప్రచారం చేయాలని కోరుతున్నాను. సిరప్స్ తయారుచేసి విలవఉంచునవచ్చును. ఆరోగ్యకేంద్రాలు (ఆయుర్వేద వైద్యంతో) start చేస్తున్నారు. వారుకూడ ఈవిధమైన ప్రచారం చేయాలని, ఆహారవిషయంలో ఎక్కువ శ్రద్ధతీసుకొని కృషిచేస్తే దేశాభివృద్ధి తోడ్పడుతుందని చెబుతూ యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

* శ్రీ డా. యమ్. రంగయ్య (దెందులూరు) : అధ్యక్ష మహాశయా ! ప్రతి సంవత్సరం యీ మెడికల్ డిమాండ్ మీద ఆంగ్లేయములో మాట్లాడేవాడిని. ఈసంవత్సరం మౌఖ్యభాష తెలుగులో మాట్లాడదలచాను. పొరపాట్లు ఉంటే మన్నిస్తారని తలుస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ధన్యవాదాలు.

* శ్రీ డా. యమ్. రంగయ్య : ఈ మెడికల్ డిమాండును ప్రవేశపెట్టిన ముఖ్యమంత్రిగారిని హృదయపూర్వకంగా అభినందిస్తున్నాను. ఈ మొత్తాన్ని యింకా ఎక్కువచేస్తే చాల సంతోషించేవాడిని. ఆంధ్రదేశానికి సంబంధించి నంతవరకు మెడికల్ కాలేజీలు— విశాఖపట్టణం, గుంటూరు, కర్నూలు, తెలంగాణాలో హైదరాబాదులో మొత్తం 4 కాలేజీలు ఉన్నవి. ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారి ప్రోద్బలంవల్ల కాకినాడలో రంగారాయ మెడికల్ కాలేజీ ఒకటి, ప్రైవేట్ డొనేషన్సువల్ల start అయినది. కొత్తగా తిరువతిలో, వరంగల్ లో మెడికల్ కాలేజీలు start కాబోతున్నవి. మొత్తం ఆంధ్రప్రదేశ్ కి 8 మెడికల్ కాలేజీలు అవుతాయి. దీనికి ముఖ్యమంత్రిగారు యిచ్చిన ప్రోత్సాహానికి, ప్రోద్బలానికి వారిని హృదయపూర్వకంగా అభినందిస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో కొన్ని విషయాలు చెప్పక తప్పదు. గతసంవత్సరంకూడ చెప్పాను, అయినప్పటికీ మళ్ళీ చెబుతున్నాను. మెడికల్ కాలేజీలలో ప్రవేశానికి వచ్చే విద్యార్థులకు వయఃపరిమితి నిర్ణయించబడి ఉన్నది. ఈ వయఃపరిమితి బాలురకంటే బాలికలకు ఆరుమాసములో, ఒక సంవత్సర మో, తగ్గించవలెనని మనవి చేస్తున్నాను. కారణం ఏమంటే 10 సం. ల నుంచి 20 సం. ల వరకు ఉన్న age group లో బాలురకంటే బాలికలకు తెలివిజేటటు, చతురత ఎక్కువ, విద్యయందు శ్రద్ధ ఎక్కువ. కాబట్టి బాలికలకు 8 మాసాలుగాని, ఒక సంవత్సరం గాని age limit తగ్గించాలని కోరుతున్నాను.

ఈ admissions కు zonal system ఏర్పాటు చేశారు. విశాఖపట్టణం, కృష్ణాకుంజ జిల్లాలు ఒక్క జోను, మధ్యప్రదేశ్ గానూ, మహారాష్ట్ర గానూ, కర్ణాటక గానూ యివన్నీ కలిపి ఒక జోను. ఈ విధంగా ఏర్పాటు చేశారు. ఈ జోనుల్లో ఎన్నోమంది (and many of them are) abolish

చేయాలి. వెంటనే కాకపోయినా సాధ్యమైనంత వ్వరలో కొద్ది సంవత్సరాలలో రద్దు చేయాలని కోరుతున్నాను.

ఆంధ్రప్రదేశ్ నుంచి పరదేశాలకు specialisation నిమిత్తం పంపే పిద్యార్థులసంఖ్య మన ఇరుగుపొరుగు నున్న రాష్ట్రములకంటె తక్కువగా ఉంటున్నది. ఆ విషయంలో మన ప్రభుత్వం ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకోవాలి.

We have got an energetic and active D. M. S. వారు ఇంకా శ్రద్ధ పుచ్చుకోవలెనని కోరుతున్నాను. హృద్రోగ శాస్త్రము, నరముల శాస్త్రము, ఛాతీలకు సంబంధించిన శస్త్రచికిత్స గురించి specialise చేసే నిమిత్తం, ఆంధ్రప్రదేశ్ నుంచి ఎక్కువగా medical graduates పరదేశాలు వెళ్ళి specialise చేయుటకు అవకాశములు కల్పించవలెనని వారిని కోరుతున్నాను.

ఈ మెడికల్ కాలేజీలలో ప్రతి విద్యార్థి సంవత్సరమునకు రు. 250 లు జీతము అయిదు సంవత్సరములు కట్టవలెను. కాని ఈ సంవత్సరం నూతనంగా కోర్సు పూర్తి అయిన తరువాత intermittent system పెట్టి ఆరవ సంవత్సరమునకుకూడ రు. 250 లు జీతము కట్టవలెనని కోరినట్లు వింటున్నాను. ఇది పూర్వం లేదు. ఆసలు medical education చాలా costly. ఆ కోర్సుకు వెళ్ళుటకు పేదవారికి ఆస్కారం ఉండదు. వారుకూడ చదువుకొనుటకు వీలు కలిగించవలసియున్నది. కనుక నూతనంగా ప్రవేశ పెట్టిన — ఆరవ సంవత్సరముకు రు. 250 లు జీతము పద్ధతి రద్దుచేయించాలని కోరుతున్నాను. ఊయరోగమువలన అనేకమంది చనిపోవుచున్నారు. ఆ సందర్భంగా domiciliary treatment ఇంట్రడ్యూస్ చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. బి. సి జి వేక్సిన్ కేంపెన్ వలన చాలవరకు ఇపుడు కంట్రోలులోనికి వస్తున్నది. అది చాలా విరివిగా ఉన్నది సంతోషము. కాని అంతటితో తృప్తిపొందక domiciliary system of tuberculosis ఇంట్రడ్యూస్ చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. పబ్లిక్ హెల్తుకు సంబంధించి, ప్రతి జాలూకా హెడ్ క్వార్టర్సు హాస్పిటల్ లో పబ్లిక్ హెల్తు లేబరేటరీస్ పెట్టి, ప్రయివేటు ప్రాప్తిపనర్పు కూడ అక్కడకువెళ్ళి, కావలసిన విషయాలు తెలుసుకోగలందులకు, వారికి సావకాశము ఇవ్వవలసినదిగా కోరుతున్నాను. ఆహారములో కల్లి జరుగుటవలన, ఆరోగ్యము చెడిపోతున్నది. పాలలోను, చేతిలోను, పిండిలోను కల్లి విస్తారముగా జరుగుతున్నది. దీనివల్ల జనసామాన్యముయొక్క ఆరోగ్యము సంపూర్ణముగా ఎఫెక్టు అవుతున్నది. Milk adulteration, ghee adulteration, flour adulteration— యీ మూడు గట్టిగా ప్రివెంట్ చేసే ప్రజలయొక్క ఆరోగ్యమును కాపాడవలయునని కోరుతున్నాను. “బేక్ టు ది ఫిలేజన్” అని,

మెడికల్ ప్రాక్టీస్ చేసేవారిని గ్రామాదులకు వెళ్ళమని అనేకమంది చెబుతున్నారు. కాని, వారు గ్రామాదులకు వెళ్ళవలయునని చెప్పిరప్పటికీ, వారికి కావలసిన ఫెసిలిటీస్ యీనాడు గ్రామాదులలో లేకుండా ఉన్నవి. 'బోలెడు డబ్బు ఖర్చుపెట్టి, ఐదారు సంవత్సరములు కాలేజీలో చదివి పాసై నతరువాత, వారిని గ్రామాదులకు వెళ్ళి ప్రాక్టీసు చేయమంటే, వారికి వచ్చే ప్రాక్టీసు ఏమి ఉంటుంది? రూరల్ మెడికల్ ప్రాక్టీషనర్లుగా వారిని వెళ్ళమంటున్నారు. కాని వారికి ఇచ్చు జీతాలు చాలా తక్కువగా ఉన్నవి. వారు అక్కడ సిన్సియర్ గా వర్కుచేద్దామన్నా, వారిక్కడ ఎక్సరే యూనిట్స్ గాని, లేబరేటరీస్ గాని, కో-ప్రాక్టీషనర్లుని కన్సల్టు చేసే అవకాశంగాని, లేవు. అటువంటి అవకాశాలన్నీ గ్రామాదులలో కలిగించినపుడే ప్రాక్టీషనర్లుగాని, డాక్టర్లుగాని గ్రామాదులకు వెళ్ళటానికి సిద్ధపడతారు. As soon as they graduate from the college, they cannot be expected to go to the rural parts and set up practice there.

విలేజ్ వై డ్రాఫ్ట్ సిస్టమ్ గురించి కొంచెము మాట్లాడవలసి ఉన్నది. గత సంవత్సరము కూడ నేను మాట్లాడి ఉన్నాను. ఈ విలేజ్ వై డ్రాఫ్ట్ సిస్టమ్ ఇంట్రడ్యూస్ అయి కొన్ని సంవత్సరాలైనది. దీనికి ఎడ్యుకేషన్ క్వాలిఫికేషన్ పెద్ద అడ్డంకంలేదు. 3 వ ఫారమ్, 4 వ ఫారమ్ చదివితే చాలు. దానికిచ్చే బ్రయినింగు అరుమాసాలకంటే, తొమ్మిది మాసాలకంటే ఎక్కువలేదు. అవీరిని గ్రామాదులకు వెళ్ళి ప్రాక్టీసు చేయమంటున్నారు. వీరు గ్రామాదులకు సహాయకారిగా ఉంటారని వారియొక్క ఉద్దేశము. కాని ఉన్నటువంటి ఉద్దేశానికి, అవరణలో జరుగుతున్నదానికి చాలా తారతమ్యం ఉన్నది. 3 వ ఫారమ్, 4 వ ఫారమ్ చదివినవ్యక్తి అయి, తొమ్మిది మాసాలు విలేజ్ వై డ్రాఫ్ట్ సిస్టమ్ లో బ్రయినింగు అండర్ గో అయి, గ్రామాదులకు వెళ్లి ఏమి ప్రాక్టీస్ చేస్తాడు? ఏవిధముగా ప్రజలకు సహకారిగా ఉంటాడు? అని నేను అడుగుతున్నప్పుడు, గత సంవత్సరం దీనికి ప్రభుత్వం చెప్పిన సమాధానము ఏమిటంటే, 'గ్రామాదులలో ఏమి తెలియనివారెందరో సూదులు పెట్టి ఇంజక్షన్స్ ఇస్తున్నాటి. అంతకంటే, కొంచెం సూదులయినా పైరిలైజ్ చేసి, ఇంజక్షన్స్ ఇవ్వకలిగిన శక్తి కలిగినవారిని పంపించటం మంచిదని భావించి, దానిని అంగీకరించాము' అని చెప్పారు. అది పబ్లిక్ విషయము కాదని మనవి చేయచున్నాను. ఇంజక్షన్స్ చేసి ఇవ్వకలిగి మందు ఏ విధంగా పనిచేస్తుంది అనే నాలెడ్జి విలేజ్ వై డ్రాఫ్ట్ లో ఉండదు. అ నాలెడ్జి లేకుండా వారు ఇంజక్షన్స్ ఇవ్వాలి. విలేజ్ వై డ్రాఫ్ట్ గ్రామాదులకు వెళ్ళి ఫెసిలిటీ కావాల్సేది వీరి ఉద్దేశము. వీరు గ్రామాదులలో వెళ్ళి ఫెసిలిటీ అవుతున్నారా?

పటూరులో యీ విలేజ్ వైద్యాన్ క్లాసెస్ హోల్డ్ చేస్తున్నారు. పటూరులో యీ విలేజ్ వైద్యాన్ బ్రయినింగ్ అంజర్ గో అయినవారు పటూరులోనే (అక్కడ హెడ్ క్వార్టర్స్ హాస్పిటల్ లో 30, 50 ప్రాక్టీషనర్లు ఉండగా) బోర్డు పెట్టి ప్రాక్టీసు చేస్తున్నారు. ఏ అభిప్రాయంతో అయితే యీ విలేజ్ వైద్యాన్ సిస్టమ్ను ప్రారంభించారో, దానికి వ్యతిరేకంగా వారు స్వవారము చేస్తున్నారు. ఇటువంటి సందర్భంలో యీ విలేజ్ వైద్యాన్ సిస్టమ్ని ఎంతవరకు ఎంకరేజ్ చేయటం మంచిదో ఆలోచించాలని మంత్రిగారిని నేను కోరుతున్నాను. విలేజ్ వైద్యాన్ సిస్టమ్లో ఉన్న రెగ్యులేషన్లను సరిగా ట్రైబున్ ఆఫ్ చేసి ఇంకా స్పెక్టిక్లగా in conformity with their regulations అవ్జర్వ్ చేయవచ్చా చేయండి. లేదా ఎజాలిమ్ అయినా చేయండి. అదీ చేయక, ఇదీ చేయకపోతే — “In my humble opinion, the honour of the medical profession stands and dis-honoured on account of the village vaidyas system.” అని నేను మంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను. ఈ విలేజ్ వైద్యాన్ సిస్టమ్ వచ్చినపుడు, అయిర్వేదం గురించి మాట్లాడవలసి ఉన్నది. నేను ఎలోపతిక్ ప్రాక్టీషనరును అయినా (అంటే, మోడరన్ సిస్టమ్లో బ్రయినింగ్ అయిన ప్రాక్టీషనరు అయిపోవడం) ఎలోపతి పైనగాని, యునానిపైనగాని, ఇండివిడ్యువల్ సిస్టమ్ ఆఫ్ మెడిసిన్ పైన నాకేమీ విరోధము లేదు, మన బీదదేశంలో చాలాటికూడ కొంత స్థానము ఉన్నది. సామాన్యంగా వారు ప్రజలలో చేసే ప్రచారము పట్టుంటే — “ఈ మోడరన్ సిస్టమ్ ఆఫ్ మెడిసినుకు ప్రభుత్వము యొక్క ప్రోత్సాహము ఉన్నది కాబట్టి అది బాగా పైకి వెళ్ళింది. ప్రభుత్వము యొక్క ప్రోత్సాహము ఆదము రేపేదానికిగాని, యునానికిగాని లేక, ఇది వెనకబడి పోయింది” అని వీరు చెబుతున్నారు బ్రిటీష్ ప్రభుత్వమువారు మన దేశమునుండి వెళ్ళిపోయి 12 సంవత్సరములు అయిపోయింది. మనకు సంపూర్ణస్వరాజ్యము వచ్చింది. బ్రిటీష్ ప్రభుత్వమువారు మనమీద రాజ్యం చేస్తున్నప్పుడు వారు ప్రోత్సాహము ఇచ్చారు. ఈ ఎలోపతిక్ సిస్టమ్ను, యునాని సిస్టమ్ను ఇండివిడ్యువల్ సిస్టమ్స్ ఆఫ్ మెడిసిన్ ను ఆదగద్రొక్కారంటే, కొంతవరకు న్యాయం ఉంటే ఉండవచ్చు. కాని మనకు స్వరాజ్యం వచ్చి 12 ఏళ్ళు అయింది. ఇప్పుడుకూడ అదే ఆర్గ్యుమెంట్ చెప్పటం జరుగుతున్నది. ఆ ఆర్గ్యుమెంటులో బలం లేదని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ మోడరన్ సిస్టమ్ ఆఫ్ మెడిసిన్ తనయొక్క ఖాళీ మీద, తనయొక్క, ఇన్ పారెంటి మెరటుపైన నిలబడి ఉన్నది. దానికి ఇతర సపోర్టు ఏమీ అక్కరలేకుండా సైంటిఫిక్ బేసిస్ మీద అది ఇవాక్యు అయి ఉంటుంది. అది ప్రోగ్రెసివ్ మెడిసిన్ కాబట్టి, అది రిసర్చిమీద ఆధారపడి ఉన్నది కాబట్టి, దానికి స్వతసిద్ధమైన ఒక డైవైజ్ ఫోర్స్ ఉన్నది కాబట్టి, అది క్రమ

క్రమేణా దినదినాభివృద్ధి అయి, దేశం అంతటా వ్యాపిస్తున్నది. Ayurved or Unani systems have become static; there is no improvement; they are not based on the modern scientific research. అందువల్ల అవి వెనకబడుతున్నవని మనవిచేస్తున్నాను. అయినప్పటికీ వాటికి తగినంత ప్రోత్సాహం ఇవ్వటానికి నాకేమీ అశ్చ్యంతరంలేదు.

ఈ సందర్భంలో నేను హోమియోపతి గురించికూడ చెప్పవలసి ఉన్నది. గుడివాడలో హోమియోపతి మెడికల్ కాలేజీ స్టార్టు చేశారు. దాంట్లో ఎక్కువమంది మోడరన్ సిస్టమ్మీద నడిచే డాక్టర్లు టీచింగ్ చేస్తున్నారు. గతసంవత్సరం ప్రభుత్వం దానికి కొంత గ్రాంటు యిచ్చారు. ఈ ఏడు కూడ కొంత గ్రాంటు ఇస్తున్నారు. ఏవైనా జనరల్ గా మనం చూచేటప్పుడు, ఎవరికైనా basic minimum registerable qualification in modern medicine ఉంటే, దానిమీద ఆయన మళ్ళీ అయుర్వేదం ప్రాక్టీసుచేసినా, హోమియోపతి ప్రాక్టీసుచేసినా, యునానీ ప్రాక్టీసుచేసినా దానికి అశ్చ్యంతరం లేదు. అప్పుడే మెడిసిన్ లో, పాల్తులో, డిస్సెస్ లో, ఉన్నటువంటి రూల్స్, రెగ్యులేషన్లు, ప్రెస్క్రిప్షన్లు, వారికి అర్హము అవుతాయి. అప్పుడు వారు ఏ సిస్టమ్ను ప్రాక్టీసుచేసినా ఫరవాలేదు. ఈ విషయాలను మనమందరము అంగీకరించాలని కోరుతూ, విరమిస్తున్నాను.

(Srimathi T. Lakshmikanthamma in the Chair)

*శ్రీ వి. కేశవరెడ్డి (మన్ పూర్). అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండ్లను పరిశీలిస్తే, పల్లెటూళ్ళకు కాకుండా, పట్టణాలలోని ప్రజలకొరకే ఎక్కువఖర్చు పెడుతున్నారనేది అర్థం అవుతుంది. పల్లెటూళ్ళలోని ప్రజానీకానికి వైద్యసదుపాయాలు కలిగించుటకు, మందులు సప్లయ్ చేయించుటకు ఏ మాత్రం డబ్బు కేటాయించనందుకు నా విచారాన్ని ప్రకటిస్తున్నాను. అసలు, మన రాష్ట్రంలో ఆయితేనేమి, దేశంలో ఆయితేనేమి, పాల్తు ఫెసిలిటీస్, మెడికల్ ఫెసిలిటీస్, రూరల్ పాపులేషనుకు కలిగించటం లేదనేది మన మందరము అంగీకరిస్తున్నాము. పల్లెటూళ్ళలోని ప్రజానీకానికి మెడికల్ సహాయము అందించుటకు యీ ప్రభుత్వము ఏమాత్రము ఆలోచించటం లేదు.

పల్లెటూరినుంచి ఎవరైతే రోగి hospital కు రావాల్సివస్తే, 30, 40 మైళ్ళు దాటిరావలసి ఉంటుంది. పల్లెటూరినుంచి Headquarters Hospital కు వెళ్ళి, తినుకొచ్చేటప్పుడు, మధ్యలో రోగి గణించిన independent ఉన్నాయి. వారికి తక్కువ ఖర్చుమంత్రిగారు మోట్లాడుతూ పరంపర మంచి Hyderabad రాష్ట్రానికి వెళ్ళుట వెదుకూ ఉండగానే, రోగిని పట్టణానికి తరలించుట

ఉన్నది. కాబట్టి వరంగల్ లోనే ఒక Medical College పెట్టబోతున్నాం అన్నారు. చాల సంతోషకరమైన వార్త. అదే ఉదాహరణతో పల్లెటూరిమంచి జిల్లా Headquarters Hospital కు వచ్చే లోపల వాళ్ళ గతి ఏమి కావాలి అనే విచారణ చేయలేకుండా బోయినందుకు చాల విచారంగా ఉన్నది. అప్పర్వంగా కూడ ఉన్నది Government Hospital లో ఏ విధంగా treatment జరుగుతోందో, Private Doctors దగ్గర ఏ విధమైన treatment జరుగుతుందో ఎప్పుడైనా Medical Minister గారు ఆలోచించారా? లేదు. Government Hospital కు పోయినట్లయితే అక్కడ ఉన్న డాక్టర్ ఖాయ్ న్నది 2, 3 గంటలలోపల కొన్నిసందల చిట్టీలు వ్రాయాలనే ఉద్దేశంతో చిట్టలు వ్రాసి రిజిస్టర్స్ నింపడమేగాని వచ్చిన రోగి ఎందుకు బాధపడు సున్నాడు, ఎన్నాళ్లనుంచి బాధపడుతున్నాడు అని విచారించడు అతను పేరు చెప్పి, జ్వరం వస్తోందనో, కడుపునొప్పి వస్తోందనో చెప్పినంత మాత్రాన చిట్ట వ్రాయడం మొదలు పెడతాడు అయిన ఎప్పుడూ జ్యోతిష్కుడా? జన్మతది చెప్పడంతోపాటు జాతకం వ్రాయడానికి ' అతను డాక్టరు, పరీశీలించాలి విచారించాలి ఇబ్బందులు ఏమో లెలుసుకోవాలి. అదేమి జరగడం లేదు. ఇది ఒక్క వరంగల్ లోనే కాదు. ప్రతి గవర్నమెంటు హాస్పిటల్ లోను ఇదే విధంగా జరుగుతున్నది. Private Doctors దగ్గరకు పోతే అలా కాదు. మంచిగా విచారించి, examine చేసి తగిన మందులు యిస్తూ ఉంటారు. ప్రజలదగ్గర డబ్బు లేకపోయినా—Government Hospital కు పోతే సరిగా treatment జరుగదు, రోగం నయంకాదు అని అప్పు అయినా Private Doctors దగ్గరకే వెళ్ళుతున్నారు. ఈ Doctors ను Public Hospitals లో పెట్టి డబ్బు వృధాచేయడం తప్పితే ఏమాత్రం మంచిగా జరిపించలేకపోతున్నది. ప్రకటనగా జరిగించడానికి ఆలోచించాలి. పూర్తిగా తీసివేయ లేకపోయినా కొంతవరకైన తీసివేయడానికి ప్రయత్నం చేయాలని నేను కోరుతున్నాను.

Admissions విషయంలో కూడ అంతే. ఆ area కు సంబంధించిన M. L. A. గానీ, లేకపోతే ఏ కాంగ్రెసు పెద్దమనిషీ, వీళ్ళిద్దరు లేకపోతే అక్కడకు తరచుగా వచ్చే Minister ద్వారా telephone లో చెప్పిస్తేనే గాని పెద్ద పెద్ద కేసులు admit కావు. ఏదో చిట్టీలు వ్రాయడం ద్వారానికి ఇన్ని రంగుసీళ్ళు సీసాలో నింపి యివ్వడం తప్పే మంచిగా పరిశీలించే రోగం ఏదైన ఉన్నట్లయితే చారికి admissions దొరకకుండా పోతున్నాయి. ఇదికూడ చాల శ్రద్ధగా ఆలోచించవలసిన విషయం. T. B. Hospital విషయం నా అనుభవంలోకి వచ్చినవిధానం నేలలక్రిందట అక్కడ

కొన్ని seats vacant గా ఉన్నాయి. ప్రతి class patient కు అక్కడ చేరడానికి అవకాశం ఉన్నది. నేను తీసుకువెళ్ళిన రోగి కూడా అటువంటివాడే. ఈ రోగి యొక్క పరిస్థితి కనిపెట్టి—ఆ డాక్టర్ పేరు చెప్పడం భావ్యం కాదు. అతని ఉద్యోగానికి నష్టం కలుగుతుందేమోనని భయం—“Minister ల కొరకు ప్రతి category లోను 10.5 సీట్లు ఏర్పాటు చేశాము. Telephone ద్వారాగాని లేకుంటే ఇంకేదో విధంగా Ministers దగ్గరనుంచి calls వస్తాయి. మేము ఆ calls ను honour చేసి వాళ్ళకు admission లు యివ్వకపోయినట్లయితే మా ఉద్యోగానికి హాని కలుగుతుంది. మీరు నన్ను మన్నించాలి. ఈ category లో మీ patient ను చేర్చుకోలేను” అని చెప్పారు. రేపో మావా? వారంరోజులకో తమ యిష్టం వచ్చిన patent ను వంపుతారని యివ్వాలి? తీసుకుపోయినట్లుంటే patient రాబోయే patient కంటే హీనస్థితిలో ఉన్నప్పటికీ ఇతనికి admission యివ్వకుండా కొన్ని seats ను vacant గా ఉంచడం భావ్యమా అని నేను Health Minister గారిని ప్రశ్నిస్తున్నాను. అలా జరగకుండా చూడాలి. ముఖ్యమంత్రిగానే కాకుండా Health Minister అయినందుకు కూడా వారి మీద ఎక్కువ బాధ్యత ఉన్నదని మనవిచేస్తున్నాను.

మంత్రులకు, పెద్ద పెద్ద ప్రభుత్వోద్యోగస్థులకు roads మీద District Headquarters, తాలూకా head quarters కు పోయే అలవాటు ఉన్నది. ఈ దురలవాటు health staff కు కూడా వచ్చినది. మలేరియా నివారణకాగాని smallpox నివారణకాగాని road side villages కే వెడతారుగాని రోడ్డుదాటి interior villages కు వెళ్లడంలేదు. ఇది వరంగల్ జిల్లాలో అనేక ఊళ్లలో జరిగింది. ఈ విషయం Medical authorities కు తెలపబడింది. మంత్రులు వెళ్ళడం కోసం, వారి సౌకర్యార్థం, వాళ్ళ కార్లు పోవేమోనని రోడ్డుమీద వెదుతూ ఉంటారు. అందులో ఆత్మవణ లేదు. కాని ఈ దోమలు కేవలం రోడ్డుప్రక్క ఉన్న వాళ్ళనే కుడుతున్నాయా? లేక రోడ్డు దిగి interior villages లో వాళ్ళనుకూడా కుట్టిమలేరియాను, వ్యాపింపజేస్తున్నాయా, లేదా, అనేది వాళ్ళకు అర్థం కాకుండా పోతున్నదా? లేక కష్టపడి ఊళ్ళల్లోకి వెళ్ళకుండా ఉండడానికి గాను ఏవో కొన్ని గ్రామాలను list లో చేర్చుకొని చేసుకోవడానికి ఈ కార్యక్రమం అంతా జరుగుతున్నదా అనే ఆలోచన మనకు వస్తుంది. కాబట్టి యీ విషయాలన్నీ దృష్టియందుంచుకొని విచారించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

వరంగల్ college విషయంలో ముఖ్యమంత్రిగారు తమ హోదాతోటే వాగ్దానం చేశారు. చాలా పంపొందేది. కాని వాకు ఇక బయట వెళ్ళున్నది. సాధారణంగా మంత్రులు అప్పుడప్పుడు పరిస్థితులను బట్టి లేక ప్రకాశికాన్ని ఆకర్షించడం కొరకు వాగ్దానాలు చేస్తూ ఉంటారు. కాని ఆ పురుషుని రోజునుంచి

4th March, 1959

*Budget for 1959-60-Voting of
Demands for Grants*

తాము చేసిన వాగ్దానాలు మరచిపోయి వాటికి ప్రతికూలంగా వాళ్ళ arguments ను మనముందు పెట్టే అవకాశాలు అనేకసార్లు అసెంబ్లీలో వచ్చాయి. ఇవిన్నవే N. G. Os. విషయంలోకూడ వచ్చినది; assurance ఇచ్చామని; ఇవ్వలేదని. అట్లా కాకుండా వరంగల్ కాలేజీ విషయంలో వాగు చేసిన వాగ్దానాన్ని నిలుపుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. పంజీవరెడ్డి : మీరాంటివాళ్ళు కాళ్ళపట్టి క్రిందికి ఈడ్చుకోపోతే తప్పకుండా నిలుపుకుంటాము.

శ్రీ బి. కేశవరెడ్డి : గట్టిగా ఉండి, దురుద్దేశం లేకుండా మంచి ఉద్దేశ్యంతో ప్రజలకు మేలు చేద్దామనే సంకల్పం వారిలో ఉన్నట్లయితే ఎవరు కాళ్ళపట్టి దింపినప్పటికీ జారిపడరు. వారు గట్టిగా ఉండాలి. గట్టిగా ఉండలేకపోతే స్వయంగానే జారిపడతారు.

వరంగల్ లో కాలేజీ స్థాపిస్తామని వాగ్దానం చేశారు. సంతోషం. కాని కొన్ని లక్షలు ఆమచేయమని condition ఒకటి పెట్టారు. విజానికి ప్రభుత్వం దగ్గర అంత డబ్బు లేకపోవచ్చు. కొన్ని లక్షలు సేకరించడం అవసరమే. అందుకు వరంగల్ ప్రజానీకం ఇంతో అంతో కృషిచేస్తున్నది. 5 లక్షలు జమ చేయాలి అన్నారు. 5 లక్షలు చేయలేని ఈ స్థితిలో ఆ జిల్లా ఉంటే దానిని సాకుగా తీసుకొని వారి ఆలోచనను విరమించకుండా కొంత తక్కువ ఉన్నప్పటికీ కనికరించి పని సానుకూలం చేయాలని నేను మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

Budget అంకెలను చూచినట్లయితే చాల ఎచారం కలుగుతున్నది. క్రొత్త hospitals ను కట్టించడం లేవనే విషయం అందరికీ తెలిసినదే. ఉన్న hospitals వైగా అభివృద్ధి చేస్తున్నారంటే అదీలేదు. కొన్ని hospitals లో డాక్టర్ కూడా లేడు. వరంగల్ జిల్లాలో ఆరుగురు డాక్టర్లు లేరు. వరదన్నపేట hospital లో డాక్టరులేదని దాదాపు రెండు budget సమావేశాలనుంచి చెబుతున్నాం. ఆ జిల్లాకు సంబంధించిన M L A.లు యితరమిత్రులు అప్పుడప్పుడు మంత్రిగారికి, Medical Director ను చెబుతూనే ఉన్నారు. ఎందుకు చేయలేదు? డాక్టర్లు లేకుండా కాంపౌండర్లతోనే దవాఖానాలు నడిపించి రోగులయొక్క రోగాలు తీర్చడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తున్నదా? అంటే అలా చేయదు సరిగదా ఆవిధంగా ఆలోచించడానికి వీలుకూడ లేదు.

Improvements విషయం చూచినప్పుడు—కొత్త hospital ను కట్టించకపోవచ్చు. 10 మంది డాక్టర్లను పెట్టకపోవచ్చు—కాని medicine supply కూడా కొన్ని hospitals లో తగ్గించారు. ఉదాహరణకు K. E. M. hospital లో దాదాపు కొన్ని వేల రూపాయల medicine గత సంవత్సరం

కంటే ఇప్పుడు తగ్గించబడింది. ఏ hospital లో కూడ medicine supply ఎక్కువ చేయలేకపోగా కొన్నిటిలో తక్కువ చేయబడ్డవి. కారణం ఏమిటి? రోగాలు తక్కువ అయినాయా? జనాభా పెరుగుదల తగ్గిందా? లేక రోగాలు ఉన్నప్పటికీ ప్రజలు గవర్నమెంటు hospital టు పోవడానికి నిరాకరిస్తున్నారా? అనేది ఆలోచించుకోవలసిన విషయం. రోగి ఎవరు, ఎక్కడివాడై నప్పటికి అంద చేయడానికి medicine supply కూడ తక్కువ చేసినట్లయితే అది ఏమి అభివృద్ధి? అది ఏమి budget? అది ఏమి demand? ఇన్నికోట్లు, లక్షల రూపాయలు ఈ Demand మీద ఎందుకు పెట్టాలి?

మందులకు సంబంధించి కొన్ని ముఖ్యవిషయాలు కొంతమంది మిత్రులు తెలియజేశారు. ఆంధ్రప్రాంతానికి కావలసిన మందులు Madras Stores నుంచి కొనాలి. తెలంగాణా ప్రాంతమునకు కావలసినవి Hyderabad Stores నుండి కొనాలి. అంటే ఆంధ్ర తెలంగాణా ప్రాంతాలలో వేరువేరుగా మందులు supply కాబడుచున్నవి. మన Estimates Committee వాడు యీ విషయాన్ని సమగ్రంగా చర్చించి ఒక నివేదికను సమర్పించినాడు. వారి సూచనలను యింకను ప్రభుత్వం గమనించినట్లు కనబడుతులేదు. మద్రాసునుండి మందులు తెప్పించుకొనుట వలన cost of supply అధికమగుటయు, మందులు వచ్చుట ఆలస్యమగుటయు జరుగుతుంది. మొత్తం రాష్ట్రమునకు మద్రాశాదు నుండే supply చేయించుకున్నట్లయితే ఖరీదు, ఆలస్యము కూడ తగ్గుతాయని మనవి చేస్తున్నాను. అందువలన ప్రభుత్వం Hyderabad depot ను recognise చేయుటగాని, లేక కేంద్రమునకు తెలిపి వేరొక store ప్రారంభించుటగాని చేయుటకు పూనుకోవలయునని కోరుచున్నాను.

Estimates Committee సూచనలపై ప్రభుత్వమేమైనా decision తీసుకుందో, లేదో తెలియదు. ఈవాడు చాలావరకు గవర్నమెంటు హాస్పిటల్స్ కు బ్యాండ్ చేతకాకుండా, మరిగా supply కావడములేదు. మాకు supply కాలేదు—మేమేమి చేస్తాం? అని వారు పాతగుడ్డ పీలికలనే వాడుట జరుగుచున్నది. అందువలన ప్రభుత్వం యీ విషయాలన్ని జాగుగ ఆలోచించి, మద్రాసునుండి కాక యిక్కడనుండే మందులు సప్లయ కాబడేవిధముగా ఏర్పాటుచేస్తే అనుకూలముగా వుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం వెంటనే చర్య తీసుకుంటుందని ఆశిస్తూ యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

*డాక్టర్ నాగప్ప (కల్వకుర్తి - రిజర్వర్): అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు చదివాదించిన మెడికల్ డిమాండుకు హృదయపూరితముగా జాబవరస్తున్నాను. ఈ సందర్భములో కొన్ని ముఖ్యవిషయాలు ప్రభుత్వపుట్టి తీసుకురావలసివస్తున్నట్లుగా ఉన్నాయి.

దేశప్రజల ఆరోగ్యము కాపాడుటకు సంబంధించినది బిల్లు అని భావించవలయును. ఈ బిల్లు యొక్క ముఖ్యోద్దేశమే అది. ఈ బిల్లుపై గౌరవనీయులగు సభ్యులు కొంతమంది యంతకుముందు తమ అభిప్రాయములను తెలిపి ఎన్నో చోట్ల డాక్టర్లు లేరని, డాక్టర్లు ఉన్నచోట హాస్పిటల్సు లేవని, హాస్పిటల్సు వున్నచోట డాక్టర్లు లేరని, యిప్పుడే తెల్చినారు. వైద్యవిధానం ప్రజలకు సరిగా అందు జాటులో లేదనే విమర్శ వింటున్నాం. మనదేశంలో ఎన్ని వైద్యవిధానాలు అమలులో వున్నాయో ప్రభుత్వానికి తెలియనివి కావు. మారుమూలలో వున్న పల్లెప్రజలకు వైద్యసహాయం అందుజాటులో లేదు. డాక్టర్లు యొక్క కొరత తీర్చుకామని ముఖ్యమంత్రిగారు ఇంతకుముందే సెలవిచ్చినారు, ధన్యవాదాలు. కాని పట్నవాసాలలోని డాక్టర్లు పల్లెలకు పోవుటకు ఉత్సాహపడుట లేదు.

ఆర్థిక కాళామాశ్రులు బడ్జెటు ప్రసంగమును ప్రతిపాదిస్తూ ప్రకృతి వైద్య హోమియోపతి వైద్యాల అభివృద్ధికి ఒకటవ రూపాయలు కేటాయించినట్లు తెలిపారు. అందుకు నా హృదయపూర్వక మైన అభినందనలు తెలుపుచున్నాను.

ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన ప్రకారం కాలేజీలనుండి వైద్యపరీక్ష ప్యాసయి డాక్టర్లు ప్రతిపల్లెలకు రావలయునన్న దానికి యింకను కొన్ని ఏళ్ళు పట్టనని నా ఊహ. ఇప్పుడు మారుమూలలనున్న ప్రతిపల్లెలోని ప్రజలకు ఆయుర్వేది, హోమియోపతి, యునాని వైద్యులు అనేకవిధాలుగా సహాయ మొనర్చుచున్నారు. అట్టివాండ్లకు ప్రభుత్వం తగినసహాయ మొనర్చవలెనని కోరుచున్నాను. తరువాత, ఏ ఏ ప్రదేశములలో ఎట్టి వైద్యవిధానము అవసరమో గూడ ప్రభుత్వం గుర్తించవలసియున్నది. ఇప్పుడు ఒక్కొక్క తాలూకా ఫిర్కాలో ఒక్కొక్క రూరల్ డిస్పెన్సరీ ఏర్పాటుచేయుట చాల అవసరము. గతసంవత్సరము ప్రభుత్వం తీసుకున్న నిర్ణయాలు యంతవరకు అమలు జరగలేదు. ఆయుర్వేద వైద్యులు ప్రజలకు చాల సహాయము చేయుచున్నారు. వారివిషయం ప్రభుత్వం ఆలోచించవలసి యున్నది. మారుమూల పల్లెలలోని ప్రజలు— 'మానిందే మందు, ఉండినదే వూరు' అనే నమ్మకంలో ఉంటారు. పెద్ద పెద్ద డాక్టర్లు డబ్బువున్న వారి వద్దకే వస్తారు. అందువలన ప్రతి తాలూకా రెలిన్యూ ఫిర్కాలోను ఒక ఆయుర్వేద వైద్యునిగాని, హోమియోపతి వైద్యునిగాని నియమించవలయునని ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తూ యంతటితో నిరమిస్తున్నాను.

*వి. సరసింహస్వామి: అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తున్నాను.

ఈనాడు గర్వింఛవలసిన విషయమేమంటే మనము మద్రాసులో వుండేటప్పుడు (interruption) 'వించే వినండి, లేకపోతే చెవులు మూసుకోండి.'

శ్రీ ఎన్. కె. వి. కృష్ణావతారం : అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు 'కోరుమూసు కోండి' అంటున్నారు. ఆ విధంగా అనవచ్చునా?

మిస్టర్ చైర్మన్ : 'చెవులు మూసికోండి' అన్నారువారు.

శ్రీ పి. నరసింహస్వామి : పాపం ! వారికట్లా వినిపించి వుంటుంది.

మద్రాసు రాష్ట్రములో నుండగా మన ప్రాంతములో యిప్పుడున్న Medical colleges వున్నాయా ?

శ్రీ సంతీపరెడ్డిగారు ఆంధ్రరాష్ట్రములో Deputy Chief Minister గా వుండగా పీటికొరకు ఎంతోకృషిచేశారు. చాలా కాలేజీలు ప్రారంభింపచేశారు. సభ్యులు ఈ విషయం గుర్తింపవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

ఇప్పుడు అన్ని ఆసుపత్రులలోను డాక్టరులు ఉండుటలేదు. ఇదివరకు డాక్టరుకోర్సు చదువుకున్నవారు తక్కువగా ఉండేవారు. ఇప్పుడు చదువు తున్నవారంతా వేగంగా వచ్చి బాగా పనిచేస్తారు అనుకోవడమే కాకుండా ఒకటి, రెండు సంవత్సరాలలో retire అవదోతున్నవారిని కొన్ని hospitals లో డాక్టరులుగా వేయాలని కోరుతున్నాను.

నీరు, గాలి...ఈ రెండు ప్రతివారికీ కావాలి. ఇవి లేకపోతే ప్రతీకడమే కష్టం. మంచినీరు లేకపోవడంవల్ల కొన్నికొన్ని ప్రాంతాలలో కలరా మున్నగు వ్యాధులు ఎక్కువ అవుతున్నాయి. కాబట్టి Water Works కోసం separate గా grant ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. పాలకొండకు పంచాయితీ బోర్డు ఉన్నది. 20 వేల ఇండ్లా ఉన్నది. అక్కడ మంచినీటి సప్లయ పరిగెదలు. ఒకసారి Local Boards వ్యతిరేకంగా అక్కడకు వచ్చినప్పుడు "యీ నీరు ఎట్లా త్రాగుతున్నాను" అని కూడ అడిగేవారు. అక్కడ మంచినీరు లేకపోవడం వల్ల కలరా వ్యాధి అమ్మవారులు వస్తున్నాయి. అనేక రకాల జబ్బులన్నీ లావు అవుతున్నాయి. పాలకొండకు రి ఫర్మాంగుల దూరంలో వాగావళి నది ఉన్నది. అక్కడినుంచి నీటిని సప్లయ చేయించడానికి investigations చేయిస్తున్నామంటున్నారు. ప్రజలను డబ్బు కట్టమంటున్నారు. అలాంటి వరకు పని ఆరంభించలేదు. త్వరలో ఆ పనిని చేయించాలని కోరుతున్నాను. కురువంలో ఒక hospital ఉన్నది. ఆ agency area లో లేదా మిగిలినవ hospital అది ఎప్పుడో జమీందారుల కాలంలో ఏర్పాటుచేయబడింది. ఆ ఆసుపత్రిని ప్రభుత్వం తీసుకొని beds ను increase చేయాలి. అలాంటివి

పడిపోయేందుకు సిద్ధంగా ఉన్నది. కాబట్టి ప్రభుత్వంవారే దానిని తీసుకొని శ్రద్ధవహించి జాగుచేయించాలని కోరుతున్నాను. కనీసం రెండు ఫిర్యాదులకు ఒక అనుప్రతిపైవా పెట్టించాలని మనవిచేస్తున్నాను. శ్రీకాకుళం జిల్లా బాగా వెనుకబడిన జిల్లా.

(Interruptions from opposition benches)

మిస్టర్ చైర్మన్ : వారు చెప్పే దేవో చెప్పనివ్వండి. మీరు చెప్పేది మీరు చెప్పవచ్చును, అంతేకాని మీకు అంత intolerance ఎందుకు? అవి తప్పుకదా!

(Sri S. Ranganadha Mudaliar in the Chair.)

శ్రీ పి. నరసింహస్వామి : ఎంతవనిచేసివా లేదనిచెప్పడం వారికి మామూలే. బండికట్టిన రెండు ఎద్దులలో బాగానడిచే ఎద్దును కొట్టినట్లయితే ఇంకా బాగా నడుస్తుందనే దృష్టితో దానిని కొడతారు. ఇప్పుడు ఆనధ్యుల దృష్టికూడ అటువంటిదే. అంతకంటే ఏమీలేదు.

Health విషయంలో శ్రీకాకుళంజిల్లా వెనుకబడిఉన్నది. అక్కడఉన్న Headquarters Hospitals అన్నింటినీకూడ ప్రభుత్వమే తీసుకోవా లని కోరుతున్నాను.

ఇప్పుడు ప్రభుత్వంవారు medical colleges పెట్టుతున్నారు. కాకినాడ వంటి కాలేజీలలో విద్యార్థులనుంచి 7 లేక 8 వేల రూపాయలు వసూలు చేస్తున్నారు. డబ్బున్నవారు ఇచ్చి seats సంపాదించుకొంటారు. కాని బాగా చదివే పేదవారు చాలామంది ఉన్నారు. వారిని 7 వేల రూపాయలు ఇవ్వ మంటే ఎట్లా ఇవ్వగలరు? వారు ఇచ్చే పరిస్థితిలో లేరు. డబ్బు కట్టినవారికి marks వచ్చినా; లేకపోయినా seats వస్తున్నాయి. పేదవారికి seats దొర కడలేదు. ఈవిషయం మంత్రిగారు శ్రద్ధగా ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్టణం జిల్లాలను zones గా పెట్టారు. కృష్ణాజిల్లా వారు ఆ జిల్లాలలో ఉన్నట్లుగా certificate సంపాదించి కాలేజీలలో seats సంపాదించుకొంటున్నారు. అసలు ఆ జిల్లాలవారు వెనుకబడిపోతున్నారు. దీనికి కారణమేమిటంటే మార్కులు ఎక్కువ వచ్చాయి అంటారు. ఈ విషయం బాగ్రత్తగా ఆలోచించి వ్యాయం కలుగజేయాలని కోరుతున్నాను. ఇంతటితో నేను విరమిస్తున్నాను.

శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్టణం జిల్లాలను zones గా పెట్టారు. కృష్ణాజిల్లా వారు ఆ జిల్లాలలో ఉన్నట్లుగా certificate సంపాదించి కాలేజీలలో seats సంపాదించుకొంటున్నారు. అసలు ఆ జిల్లాలవారు వెనుకబడిపోతున్నారు. దీనికి కారణమేమిటంటే మార్కులు ఎక్కువ వచ్చాయి అంటారు. ఈ విషయం బాగ్రత్తగా ఆలోచించి వ్యాయం కలుగజేయాలని కోరుతున్నాను. ఇంతటితో నేను విరమిస్తున్నాను.

لحاظ سے اسکے لئے جسقدر پراویژن بیٹھ میں رہا چاہئے تھا وہ نہیں ہے۔ بحث میں جو پراویژن رکھا گیا ہے وہ بہت کم ہے۔ پورے بحث کے لحاظ سے (۳۰۷) پرنسٹ پراویژن رکھا گیا ہے۔ ہلتھ پوائنٹ آف ویو (Health point of view) سے دیکھا جائے تو ہمارے آدھرا پردیش میں بیماریوں کی جو کثرت ہے اس کے لحاظ سے یہ اماؤنٹ بہت کم ہے۔ جو ایڈیمک ڈیسیز مثلاً فلیریا، لیریسی (leprosy) وغیرہ پھیل رہی ہیں ان کے لئے پریوینٹو میژرس (preventive measures) اختیار کرنے کی کامل ذمہ داری گورنمنٹ پر ہے۔ اس لحاظ سے ۵۹-۵۸ اور ۶۰-۵۹ کا بحث دیکھا

جائے تو بہت کم ہے۔ جو مناسب نہیں ہے۔ پریوینٹو میژرس اختیار کرنے کے لئے مڈیکل اور ہائپہ سکشن کے لئے زیادہ اماؤنٹ مہیا کیجانی چاہئے تھی۔ اسکو زیادہ ایمپارٹنس دینا چاہئے تھا لیکن ایسا نہیں ہوا۔ مڈیکل ڈپارٹمنٹ کے لئے دوسرے اسٹیشن میں مثلاً سگال۔ بہار اور بمبئی میں آدھرا پردیش کے مقابلہ میں زیادہ اماؤنٹ مہیا کی گئی ہے۔ وہاں بحث پراویژن زیادہ ہے۔

ویسٹ بنگال میں پریکٹیسٹا تین روپیہ دو آئے۔ بمبئی میں ایک روپیہ پندرہ آئے۔ بہار میں ایک روپیہ تیرہ آئے اور آدھرا میں صرف تیرہ آئے پریکٹیسٹا خرچ ہو رہا ہے۔ یہ عوام سے تعلق رکھنے والا مسئلہ ہے۔ دیش میں جو بیماریاں پھیل رہی ہیں ان کو دیکھنے کے بعد پریوینٹو میژرس اختیار کرے کہ کوشش کریں چاہئے۔ اس بحث میں امپلائیر اشورنس اسکیم کے تحت ۱۲ لاکھ روپیہ خرچ کر رہے ہیں۔ اس سلسلہ میں ہمارے یہاں کیا کام چل رہا ہے۔

لیبر کو کتنی فیسبلٹیز مل رہی ہیں ان کی ضرورت کی چیزیں مل رہی ہیں یا نہیں۔ جو دوائیں انہیں ملنا چاہئے مل رہی ہیں یا نہیں۔ جب کوئی اشور (insure) کرتا ہے تو اسکی ذمہ داری گورنمنٹ پر آجاتی ہے اس لحاظ سے اسکو دھیان میں رکھنے کی ضرورت ہے۔ لیبر کی جو اشورنس اسکیم ہے

اسکی ٹھیک ڈھنگ سے چلانے کی ضرورت ہے۔ ممکن ہے کہ ستمبر ۱۹۳۸ء میں جو لیبر ایکٹ منظور کیا گیا ہے اس میں کچھ کمی ہے۔ اگر ایسا ہو تو اسکو امینڈمنٹ کے ذریعہ ٹھیک کر سکتے ہیں۔ ہمارے دیش میں ٹی۔ بی۔ کے

کیس بہت ہو رہے ہیں۔ اسکے بارے میں بہت سے آنریبل ممبرس نے بھی توجہ دلائی ہے۔ ہر سال ایک لاکھ ٹی۔ بی۔ کے کیس ہوتے ہیں۔ اس

سے بہت سے لوگ مر رہے ہیں۔ آدھرا پردیش میں ٹی۔ بی۔ کے ہاسپٹل صرف دو ہیں۔ ان میں ۱۲ یا ۱۵ سو بڈس ہیں جو کافی نہیں ہیں۔ اسکے علاوہ

جو (domiciliary clinics) قائم کئے گئے ہیں وہ کچھ اسکس قل ہوئے ہیں اسکے نتائج کو دیکھ کر معلوم ہوگا کہ یہ اسکیم پوری طرح فلیور ہوئی ہے۔ اس میں ایک ریڈیکل چینج (radical change) کو ضروری ہے۔ اس کے ساتھ

کہا یہ ہے کہ رورل ایریا میں جو مڈیکل اور ہسپتال مل رہی ہے وہ بہت کم ہے۔ ۸۰-۸۲ پوسٹ رورل یا یولیشن ہونے کے باوجود ۲۰ پوسٹ ایڈ رورل ایریا کو مل رہی ہے۔ ہم پبلک دواخانہ ٹیکس ہے۔ فیکٹری کی طرف سے دواخانہ ہے لیکن اس سے بھی لبر کے جو فیمیلر ہاں ان کو ٹیک طور پر مدد نہیں مل رہی ہے۔ اگر کوئی مر جائے اور پوسٹ مارٹم کی ضرورت ہو تو اسکو گورنمنٹ ہسپتال میں لے جانا پڑتا ہے۔ دس ہزار کے پاویولیشن کے لئے ایک ہسپتال اور ایک ہسپتال ستر ہوا چاہئے اور زیادہ دس کا انتظام ہوا چاہئے۔ پروٹیکٹڈ واٹر سپلائی نہ ہونے کی وجہ سے بھی یہ بیماریاں زیادہ ہو رہی ہیں۔ جو بجٹ مہیا کیا جاتا ہے وہ بھی ہر سال یوٹلائز (utilise) نہیں کیا جا رہا ہے۔ ایوزیشن کی جاب سے جب کوئی سوال آتا ہے جب کوئی توجہ دلائی جاتی ہے تو بھی اسکو طرہ سے کجا جاتا ہے۔ میونسپلٹیز اور ڈسٹرکٹ لوکل بورڈ کی طرف سے جو ریزولوشن ہاں رکھے جاتے ہیں انکے لحاظ سے منظوریوں بھی دی جاتی ہیں۔ اس کے بارے میں مسروں کی جاب سے جو کچھ کہا جا رہا ہے وہ اس حالات میں ٹیکس اور ہوتا ہے۔ انہیں کہتے ہوئے میں ایسی تقریر حتم کرتا ہوں۔

శ్రీ పి. రామాచార్యులు (ధర్మవరం-జనరల్): అధ్యక్షా, ఈ బడ్జెటులో ఆరోగ్యమునకు, వైద్యమునకు చాలినంతదబ్బు కేటాయించబడినది. ఇది సంతోషించదగిన విషయము. Hospitals కు కూడ అధికముగా ఖర్చుపెట్టుచున్నారు. Medical కాశెడీలు మరికొన్ని ప్రారంభం చేస్తున్నారు మా అనంతపురములో కొత్తగా ఒక Hospital భవనమును కట్టుతున్నారు. గాని సౌకర్యములతోపాటుగా ప్రజాసంఖ్యకూడ అత్యధికముగా పెరుగుతున్నది ప్రజాసంఖ్య పెరుగుతున్నందువలన దానితోపాటు వైద్యసౌకర్యములు పెరుగడం తెదేమానన్న సందేహము కలుగుచున్నది. పూర్వము ఏ పద్ధతులపై వైద్యవిధానము నడచినా పాశ్చాత్య సంవర్గమువల్ల కల్గిన అల్లోపతి విధానమునే మనముకూడ అవలంబిస్తున్నాము. కాని ఆ దేశవాసులు తమకు కావలసిన మందులను చాలే తయారు చేసుకుంటూ యున్నారు. మనము మాత్రము అల్లోపతి మందులు తయారు చేసుకొనలేక కేవలము వారిమీద ఆధారపడుతున్నాము. వైదేశాలనుండి మందులను తెప్పించుకొనుటకు import licence లు లేకపోవటంవల్ల కొన్ని hospitals లో అవసరమైన మందులు లేవు. అందువల్ల వచ్చిన రోగులకు ఏదో ఒక విధముగా నులభ చికిత్స చేస్తున్నారు. అందువల్ల మంచిమందులు యిచ్చి రోగులకు సరిగా చికిత్స చేయలేదన్న ఫిర్యాదులు ప్రతి అనుప్రతిపై కూడ వున్నాయి. కాని ఆయుర్వేద ఔషధము అటువంటిది కాదు. ఇతర దేశాలపై ఆధారపడకుండా ఏ గ్రామంలోనూ ఔషధివారు ఆ గ్రామ

ములోనే జాషదములను తయారు చేసుకోగలరు. ఇదే ఆయుర్వేదములోగల విశిష్టత. హోమియోపతి మందులు కూడ చాలా చక్కకే తయారవుతున్నవి. అవి ప్రజలకు అందుబాటులో ఉండడమే కాకుండా బాగుగా పని చేస్తున్నవి. ఎంతోమంది వైద్యులు ఎన్నో పరీక్షలు చేశారు. కొన్నిరకాల రోగాలు allopathy వల్ల బాగుకానట్లుపంటివికూడ హోమియోపతి మందుతో బాగాయిన కేసులు అనేకము ఉన్నాయి కొంచెము ఆయుర్వేదము తెలిసిన ఒక వైద్యుడు ఒక బాలికకు ప్రాణం పోతూఉన్న సమయములో, కుప్పిఆకురసము ఉపయోగించి ఆమెను బ్రతికించగలిగినాడు మనమట్టుప్రక్కల ఉన్న అనేక మొక్కలు పిప్పలి, సొంఠి, ఖులసి వగైరాలతో, ఆయుర్వేద చికిత్స చేస్తున్నారు. డా రంగయ్యగారు చెప్పినట్లుగా ప్రౌఢత్వముకోసము గ్రామాలలోని వైద్యులు allopathy injections యిస్తున్నారు. నాకు తెలిసిన ఒక 'B' class డాక్టరు యింజక్షన్ కోసము ఉపయోగించబడే మందును నోటితో పోయడము వల్ల జ్వరము జాస్తిఅయి ఆ రోగి మరణించడము సంభవించింది. ఇటువంటి ప్రవేశాలు యింకా అనేకము జరుగుతున్నవి మరి కొందరు డాక్టర్లు మందులు పవిత్రముగా ఉపయోగించవలెనో తెలియక, వాటిని ఉపయోగించ లేదంటారేమోనని మందును పారబోసి భాళి సీసాలను అమ్ముకునే సంఘటనలు ఉన్నవి. ఈ పరిస్థితులను బట్టి పచికిత్సను నేర్చుకున్న డాక్టరులు ఆచికిత్సకు కట్టుబడి ఉండడము బాగాఉంటుందిగాని ఆయుర్వేద డాక్టరు Stethoscope ఉపయోగించి యింజక్షన్లు యివ్వడము ఎంత అవివేకమో అదే విధముగా allopathy డాక్టర్లు తమకు వైద్యము రాదనుకుంటారేమేనని షాడీవరీక్ష చేయడము కూడ అంత అవివేకమే. ఇద్దరు దొంగలే అని దానివలన అర్థము కాగలదు ఇటువంటి పరిస్థితులలో మన దేశానికి సహజమైనటువంటిన్ని సులభముగా చేతిక్కు అందుబాటులో నుండేటటువంటిన్నీ వైద్యాన్నే ఎక్కువగా ప్రోత్సహించవలసి ఉంటుంది. ఈ విషయములో మాత్రము ప్రభుత్వము యింకా చేస్తూ చూస్తున్నట్లుగా లేదే నా ఆలోచనానుసారము దేశమునకు తగినటువంటి వైద్యమునకు ప్రోత్సహించు ఇక్కడే ఉన్నా ఆనుమానము ఆయుర్వేద కళాశాలలు ఏర్పాటుచేస్తామని చెప్పుతున్నారు. కాని అది ఎంతవరకు జరుగుతుందో చూడాలిఉంది.

అల్లోపతి ఔషధాలు ప్రాప్యములేవి. ఇంగ్లండునుంచి తెచ్చుకోవలసి ఉంది. ఇప్పుడు డబ్బు కొరతవల్ల అది తగ్గిపోయినందున వికాసరేఖముగా ఉంది. వైద్యుని వద్దకు వెళ్ళడానికి ఇంకా అందుబాటులో ఉన్నా ప్రయత్నం చేయాలి. మంచిదని అందరికీ తెలియజేయాలి. వికాసరేఖను సమర్థం చేయాలి. రోగాలు నీటవల్ల బాగావుండేవి. అందుకే అందుబాటులో ఉంటుంది.

సరఫరా చేస్తే రోగాలు చాలతగ్గిపోగలవు. త్రాగుటకు నీరు కొన్ని గ్రామాలలో లేనే లేదు. నా నియోజకవర్గములో 30 సంవత్సరములనుంచి చూస్తున్నాను. అక్కడ మొట్టమొదట శ్రీ సంతోషరెడ్డిగారు అసెంబ్లీకి నిలచినపుడు 6 నెలలలో మంచినీరు తెప్పిస్తామని షాగ్దానము చేశారు. కాని అనాటినుంచి ఈనాటివరకు అక్కడ మంచినీటి సదుపాయములు కలుగజేయలేదు. నేను వ్రాసినపుడో లేక ఇక్కడ బడ్జెటు చర్చలో చెప్పినపుడో లేక అట్టి పెట్టుకొన్నపుడో ఒక ఇంజనీరు రావడము తర్వాత జిల్లా వైద్యాధికారి చూసి నీరు బాగు లేదనడము జరుగుతోంది. ఇక ఎంతకాలము ఈ అవస్థలు పడవలసి ఉన్నదో! గ్రామము చివర గుంటలలో నిలచిన నీరు పగులులు, గ్రామప్రజలు ఉపయోగించుకొని కాలక్షేపము చేస్తూ వుంటారు. అవికూడ కొంతకాలానికి ఎండిపోతాయి. 3, 4 మైళ్ళ దూరము పోయి బండ్లమీద నీళ్ళు తెచ్చుకోవలసిన పరిస్థితులలో ఉన్నారు. దీని మూలముగా వారు నారికురుపులు మొదలగు హాటికి గురి అగుచున్నారు. డాక్టర్లను తయారుచేసి, మందులు తెప్పించడము కంటే ముఖ్యము మంచినీటి సదుపాయములు కల్పించిన బాగుంటుంది. మా జిల్లాలోని కదిరి కాలూకాలో ప్రతి గ్రామానికి మంచినీరు సరఫరా కొరకు కేంద్రప్రభుత్వమువారు ఒక పథకాన్ని తయారు చేశారు. బావులుకూడ లేని గ్రామాలు కొన్ని ఉన్నాయి. 4 సంవత్సరముల ముందు ఈ పని చేస్తున్నారు. ఇంతవరకు ఏమిపని జరిగినదో తెలియదు. మంచినీటి సదుపాయాలు కలుగజేయాలని ఎన్నోమారులు మంత్రులకు విన్నవించుకొన్నాము. ప్రతికలలో ప్రాణము. ఇంతవరకు వాటియందు శ్రద్ధ చూపనందుకు విచారముగ్గా ఉంది. ఇక మునిసిపాలిటీలు ఉన్నవి. చాలమంది పల్లెటూరు ప్రజలు పట్టణములలో వస్తూఉంటారు. హోటళ్ళలో చాలమంది భోజనము చేస్తూఉంటారు. హోటళ్ళలోని పరిస్థితి ఏమిటి అని చూస్తే అందరికీ బోధపడుతుంది. అక్కడ భోజనము తయారు చేసేది ఎట్టివారు? ఏ పాత్రలు ఉపయోగిస్తున్నారు? వారు ఏ dress వెసుకొంటున్నారు అనేది విచారించడంలేదు. అక్కడ sanitary inspectors ఉన్నారు. ఏ inspector అయినా, ఆ హోటలుకి వెడితే అతనికి కొంచెము ఫర్మిడం కాఫీ యిచ్చి అతనిని పంపించివేస్తారు. కొంచెము strict గా ఉన్నట్లుంటే, అతనిని అక్కడనుంచి transfer చేయించడానికి ప్రయత్నము చేస్తారు. ఇక విద్యుత్తులో తినుబండారాలు అమ్ము దుకాణాల మాట ఆలోచిద్దాము. వీరు తమ దుకాణాలను ఎరువుదిబ్బలమీద, మురికి గుంటలమీద పెడతారు. మా పట్టణములో 3 సం॥ ల నుంచి ఒక్కసారి మురికి కాలువమీద మిఠాయిదుకాణము పెట్టి వ్యాపారము చేస్తున్నాడు. మెడికల్ షాపులు పెప్పివా తియక 3 సం॥ ల నుంచి బట్టాగే వ్యాపారము చేస్తున్నాడు. ఇంకొక అక్కడనుంచి ఇంకొక ప్రక్కకు మార్చాడు. అదికూడ చాల అసహ్య

కరమైన ప్రదేశాన్ని విడిచి తిన్నటమూలముగా రోగాలకు బలికావలసి వస్తుంది. మనమంతా చూస్తూనే ఉన్నాము. దానివల్ల ఎంత అనర్థము ఉన్నదో ఊహించుకుంటూ ఉన్నాము. మనము బస్సులలో గానీ, రైళ్ళలో గానీ ప్రయాణము చేయనపుడు అనేకమంది రోగులు బండ్లలోనే బిచ్చమెత్తుట చూస్తున్నాము. మనము బస్సులు ఎక్కువపుడు గానీ, దిగువపుడు గానీ మనలమీదనుకొని తిరుగుతూ ఉంటారు. వారిని అట్లు బహిరంగ ప్రదేశములలో తిరుగుకుంటూ చేయటము మనము కొంచమయినా ప్రయత్నించకుండా ఉన్నాము. వైద్యశాలలు, మందులు వృద్ధిచేసినంత మాత్రమున ప్రయోజనము లేదు. ప్రజలయొక్క రోగనివారణ చేయుటకుకూడ పర్యాప్టు చేయాలి. ఆరోగ్యాభివృద్ధికి A. B. C. విటమినులు కావాలని చెబుతున్నాము. మరొక ప్రక్క Rice mills కి లైసెన్సులు విపరీతముగా యిస్తున్నాము. విద్యాార్థులు ఖిను హాస్టల్స్ లో కూడ తెల్లని నియ్యమే supply చేస్తున్నాము. ఇకమీదట అయినా గ్రామాలలో మంచినీటి సదుపాయాలు కల్పించవలయును. దంపుడు బియ్యము తినుటను ప్రోత్సహించవలయును అని మనవి చేస్తున్నాను.

* *Sri J. T. Fernandez* : Mr. Speaker, Sir, Though I am intervening in this debate only to plead for some concession for Anglo-Indian women in the nursing services, I cannot refrain from complimenting, at the outset, the Minister of the Department for his progressive Budget which he has presented. An increase of 4 crores over the past two years is proof indeed that the Government mean well by the people and are taking every step within their means to improve public health and to increase medical relief.

But to come to my own point, Sir, Anglo-Indian women have been the pioneers in the humanitarian profession of nursing for almost a century, and have contributed much to the welfare of the people of this State in the past years. Until about two decades ago, our hospitals were very largely manned by Anglo-Indian women. Today, things have changed and rightly so, and many women of other communities are joining this noble profession and proving a success. But unfortunately, this is to the detriment slightly of the Anglo-Indian girls who are not able to pass their First Examination in time and therefore of their number are not being permitted to enter into competition. This rule of having the qualification by examination as essential was introduced, I think, only about a year ago. It is

standing in the way of many useful candidates. Anglo-Indian girls can read and write and speak English very well and are able to pass their examinations easily later.

I would, at the outset, request the Government to consider the possibility of waiving the rule a bit and allowing candidates who have appeared for the H.S.C., Senior Cambridge or other equivalent examination to apply for the nursing Entrance examination. This handicap of Telugu and Hindi makes them fail, and if such concession is made, I am sure it will be much appreciated; and I, on my part, will suggest to the Association in Andhra Pradesh to get many women to volunteer for such work.

Thank you, Sir.

*శ్రీ ఎం. మునిస్వామి (గూడూర్-రిజర్వ్) : అధ్యక్షా, Medical and Public Health Demand బలపరుస్తూ 1, 2 సూచనలు చేయదలచుకొన్నాను. ముఖ్యముగా Head quarters hospitals లో treatment సరిగా ఉండడము లేదని మనవిచేస్తున్నాను. ఒక patient ను admit చేస్తే beds ఎలాగూ ఉండవు, ఏదో చావ, దుప్పటి ఇచ్చి పడుకోబెడతారు. ఇక nourishment విషయము కూడ సరిగాలేదు. Patient కి మందులు ఇచ్చేదానికన్నా మంచిమాటలా, ఆర్థరమైనచూపు ముఖ్యము. సరియైన ఆదరణ లేకపోతే మంచిమందులు ఇచ్చినా ఉపయోగములేదు. తిరుగలేని patients ఉంటారు. వారిని చూచి వారికి కావలసిన సదుపాయములు కల్పించుటకూడ జరగడములేదు,

Head Quarters Hospitals లో రాష్ట్రముందు ఒక head nurse, ఒక staff nurse ఉంటారు. వీరు రోగులందరినీ చూసుకోవడం చాలాకష్టం. దీనికంతకూ కారణం staff లేదని చెబుతున్నారు. Nurses కావాలంటే ప్రభుత్వం advertise చేస్తే వేలకొలది వస్తారు. ఈనర్సుల కొరత ఉదయించడానికి అవకాశంలేదు. వారిని ఎక్కువ సంఖ్యలో ఎందుకు recruit చేసుకోకూడదు? Ward boys రోగులను సరిగ్గా treat చేయడంలేదు. డాక్టర్లు రోగులను admit చేసి, wards లోకి పోనివేయడమే కాని, వారికి వాటి కావాలో అడిగి తెలుసుకొని nourishment చేసేవారు చాలా తక్కువగా ఉన్నారు. అందువల్ల Departmental Officers సరిఅయిన instructions ఇచ్చి Hospitals లో treatment వాగుండేటట్లు చూడాలని కోరుతున్నాను. ఇంజనీర్లు, అధ్యర్థంలోని లోకల్ ఫండ్ ఆసుపత్రులలో పరిస్థితులు మరి దుర్బలంగా ఉన్నాయి. ఫిటీల్లో ఘందులు అయిపోయి indents పెట్టి

నప్పటికీ spectral officers నుంచి సమాధానమేరాదు. రోగులు హెచ్చుగా వస్తుంటే వారిని పొమ్మని చెప్పలేక డాక్టర్లు తమ స్వంత సొమ్ము పెట్టి మందులు కొని, వాడి తరువాత బిల్లు Bills పంపిస్తే; మిమ్మల్ని ఎవరు కొనుమన్నారని అడుగుతున్నారు. కాబట్టి ఈ విషయంలో కొంత liberal గా ఉండి, ఏదో ఒక limit పెట్టి అంతవరకు డాక్టర్లు స్వయంగా మందులు కొని వాడవచ్చుననే పద్ధతిగా ప్రభుత్వం rule పెడితే శాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. Blocks తరపున ఏర్పాటుచేసే Health Centres కు ప్రజలు రు. 70 వేలు deposit చేయాలనే నిర్బంధము ఉంది. ఒకచేత ఆ సొమ్ము deposit చేసిననూ, వట్టణాలలో ఉండే M.B.B.S. Doctors ఎవ్వరూ పల్లెలకు రావడానికి ఇష్టపడటం లేదు. ఈ Health Centres ఏర్పాటుచేసేచోట డాక్టర్లు ఉండడానికి quarters లేకపోవడంకూడ ఒక ప్రతిబంధకంగా ఉంటోంది. కాబట్టి Block గ్రామాలలో Doctors' quarters కూడా ఏర్పాటుచేయవలసిందని కోరుతున్నాను.

నెల్లూరుజిల్లా సూళ్ళూరు ఫేట తాలూకా లోకల్ ఫండు ఆసుపత్రిని గత సంవత్సరం ప్రభుత్వం తీసుకొన్నది. అక్కడికి రోజూ 4-5 వందల మంది రోగులు వస్తున్నారు. ఇంకా అభివృద్ధి అయ్యే అవకాశం ఉన్నది. అక్కడ ఒక Doctor, ఒక Mid-wife తప్ప ఇతర staff ఏమీ లేదు. అక్కడ ఒక Lady Doctor, ఒక Nurse కూడా ఉండవలసిన అవసరం ఉంది. కాబట్టి వారిని ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. నాయుడుపేటలో ఒక Local Fund Dispensary ఉంది. అక్కడికి చుట్టుప్రక్కల 20-30 గ్రామాలనుంచి రోగులు వస్తూ ఉంటారు. నాయుడుపేట ఒక పెద్ద సెంటరు. కాబట్టి ఆ ఆసుపత్రిని కూడా ప్రభుత్వం తీసుకొంటే శాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

*శ్రీ ఎ. ఎరుకునాయుడు : అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన 3,80,00,000 రూపాయల Medical demand ను పరిశీలించిచూస్తే, గ్రామీణ ప్రజలకు వైద్య సౌకర్యాలు కొన్ని, వైద్యసౌకర్యాలు అభివృద్ధి పథకాలు కానీ ఏమీ లేకపోవడం చాలా విచిత్రమైన విషయం. గ్రామాలలో నూటికి 80 మంది నివసిస్తుఉంటే, ఈ బడ్జెటులో నూటికి 40 మందికే ఖర్చుపెడుతున్నట్లు కనిపిస్తోంది. ఆఖర్కుకూడ రానురాను తగ్గిపోతోంది. Medical dispensariesకు 1957-58 లో రు. 78 వేలు ఖర్చు ఉంటే, 1958-59 లో రు. 68 వేలు, 1959-60 లో రు. 51 వేలు ఖర్చు కనిపిస్తోంది. ఈ విధంగా క్రమేణా సౌకర్యాలు సన్నగిల్లడం, చాలా విచారకరమైన విషయం. వైద్య సౌకర్యాలు చూస్తే ఆసలు ఆసుపత్రుల సంఖ్య తక్కువ. ఉన్నవాటిలో కూడా డాక్టర్ల కొరత, మందుల కొరత ఉంది. ప్రభుత్వం పెద్ద పెద్ద ఆసుపత్రులకు, మెడికల్ కాలేజీలకు పథకాలు వేసి వాటికోసం ఎక్కువ ఖర్చు చేస్తున్నాంది. వాటితో

pass అయినవారు గ్రామీణ ప్రజలకు ఎంతవరకు సౌకర్యాలు కలుగ చేస్తున్నారనేది మనం ఆలోచించాలి. శ్రీ రంగయ్యనాయుడుగారు మాట్లాడుతూ “డాక్టర్లకు గ్రామాలలో సరిఅయిన సదుపాయాలు లేకపోతే, ఎంతో డబ్బు ఖర్చుచేసి చదువుకొన్నవారు ఏ విధంగా గ్రామాలకు వెళ్ళేదరని” ప్రశ్నించారు. గ్రామ ప్రజలనుంచి వసూలు చేస్తున్న ధనాన్ని, వీరికి చదువులు చెప్పించడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం లక్షలకొలది ఖర్చు చేస్తోంది. అటువంటి పరిస్థితిలో మనం వన్నులు చెల్లించే ప్రజల సౌకర్యం చూడాలా? లేక ఏరి సౌకర్యం చూడాలా? ఈ మాటలనే ఉపయోగిస్తూ Indian Medical Council యొక్క వార్షికోత్సవంలో భారత ప్రధాని నెహ్రూ మాట్లాడుతూ “చదువు పూర్తిచేసుకొన్న డాక్టర్లు అందరూ కనీసం 2, 3 సంవత్సరాలు అయినా గ్రామాలలో పనిచేస్తేనే కాని దేశానికి లాభదాయకం కాదు” అని పేర్కొన్నారు. నేను ఇదివరకు Medical demand పైన మాట్లాడినప్పుడుకూడా “ఈ Medical Colleges లో pass అయినవారు పెద్ద Hospital లో House Surgeon గా పనిచేయాలనే నిర్బంధం ఏవిధంగా ఉండో, అదేవిధంగా గ్రామాలలో పనిచేస్తేనే కాని degrees ఇవ్వము అనే షరతు పెడితేనేలప్పు ఎవ్వరూ గ్రామాలకు పోయేటట్లు కనిపించడంలేదని” పేర్కొన్నాను. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం తీవ్రంగా ఆలోచించి Indian Medical Council కు కేంద్ర ప్రభుత్వంద్వారా నిధులు చేయించి, డాక్టర్లు గ్రామాలకుపోయే మార్గం చూడాలని కోరుతున్నాను.

ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి మద్రాసులోను, పూర్వపు హైదరాబాదు రాష్ట్రానికి హైదరాబాదులోను ఒక Medical Depot ఉన్నట్లు తెలుస్తోంది. ఘన Estimates Committee Report ప్రకారం, మద్రాసు ఘన supply అధ్యేయ మందులు costly అనియు, సకాలంలో సక్రమంగా supply కావడం లేదని తెలుస్తోంది. దీనికి మూడు ప్రత్యామ్నాయ మార్గాలు Estimates Committee వారు చేసినట్లు కనిపిస్తోంది. “హైదరాబాదులో ఒక stores కాని లేక విశాఖపట్టణంలో కాని పెట్టించడం; లేదా ప్రస్తుతం హైదరాబాద్ లో ఉన్న Medical stores depot ను అభివృద్ధిపరచడానికి చర్యలు తీసుకొని యావత్తు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కు తక్కువధరలో, సకాలంలో supply చేయడానికి ఏలు కలుగుతుందో పోషించడం జరిగింది. ఈ మార్గాలను అమలుపరుస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

కర్నూలులో ఆంధ్ర ప్రభుత్వం ఉన్నప్పుడు ప్రతి ఖాల్వాక్ Head quarters Hospital ను జాతీయం చేయాలని, sirka కు ఒక ఆసుపత్రి ఉండాలని, పేర్కొంటూ Medical Practitioners Registration Bill తీసింది. గ్రామ వైద్యులు treat చేస్తే ఉపయోగపడతాడని కూడా

[illegible]

వరుస్తున్నాను. మా నర్సివట్టణం ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో స్థలించాలక, ప్రజలు చాలా యిబ్బందులకు లోనవుతున్నారు. ఆ ఆసుపత్రికి సమీపములోనే Inspector of Schools Office ఉన్నది. ఆ building కూడ ఆసుపత్రికి యిచ్చి రెండింటిలోను ఆసుపత్రి పెట్టినట్లయితే బాగుంటుందని ఇదివరకు నుంచి చెబుతున్నాము. ఇప్పుడుకూడ, అదేవిధంగా చేయమని మనవి చేస్తున్నాను. ఆ ఆసుపత్రిలో పెద్దపెద్ద ఆపరేషన్లు చేయడానికి తగిన పనిముట్లు లేవు. ఆ పనిముట్లను సప్లయ చేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను. అంతేకాకుండా మందులు కూడ సరిగా సప్లయచేయడం లేదు. ప్రయివేటు ఆసుపత్రులు ఉన్నాయంటే, అవి ధనవంతులకు అందుబాటులో ఉన్నాయికాని, బీదవారికి అక్కడ స్థానం లేదు. అందుచేత మందులు ఎక్కువ సప్లయచేసి, వేదవారికి, యింకా ఎక్కువ ఉపయోగపడేటట్లు చేయవలసినదిగా ప్రభుత్వాన్ని, తమ ద్వారా కోరుతున్నాను. ఈ ఆసుపత్రి అటు గూడెంతాలూకా, ఇటు నర్సివట్టణం తాలూకా ప్రజలకు ఉపయోగిస్తున్నది. ఈ రెండు తాలూకాలకు అది ఒక్కటే కొంచెం పెద్ద ఆసుపత్రి. అందుచేత దానిని అభివృద్ధిచేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను. ఈ నర్సివట్టణం ఏజన్సీ తాలూకా. తూర్పుగోదావరినుంచి ఇద్దరు Male Nurses వచ్చి రి, 4 సంవత్సరాలనుంచి ఆ ఆసుపత్రిలో పనిచేస్తున్నారు. వారు తిరిగి వారిజిల్లాకు వెళ్ళిపోవలసిన ఉద్దేశ్యంతో ఉన్నారు. ఏ జిల్లావారు, ఆ జిల్లాలో ఉన్నట్లయితే ఉత్సాహంతో పనిచేస్తారు. కాబట్టి వారిని తిరిగి వారి జిల్లాకు ట్రాన్స్ ఫరు చేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను. ఈ ఏజన్సీ ప్రాంతంలో, ప్రసూతి కేంద్రాలలో మిడ్ వైఫ్ లు లేని కారణంచేత స్త్రీలు చాలా బాధపడుతున్నారు. ఇతరవోల్టనుంచి, వచ్చి ఈ ఏజన్సీ ప్రాంతంలో పనిచేయుటకు అంగంగా ఎవరూ ముందుకు వచ్చుటలేదు గాబట్టి, ఏజన్సీలో ఉన్న స్త్రీలకు మిడ్ వైఫ్ ట్రయినింగు యిచ్చి, వారిని అక్కడే అప్పాయింటు చేసినట్లయితే బాగుంటుంది. కాబట్టి అవిధంగా చేయవలసినదిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

* శ్రీ కె. నీతయ్యగుప్త (మహిళాబాద్) : అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రజాశాస్త్రవ Medical and Health Demand ను, బలవరుస్తూ కొన్ని మార్చనలను చేయదలచాను. ఆసుపత్రులకు సప్లయచేసే ఖాటు, ఆసుపత్రి ఆవరణలోనే పిడికి సప్లయ చేయాలనే ఒక నిర్ణయాన్ని చేసిఉన్నాము. కాని ఆవరణలో తగినంతస్థలం లేనందున ఇది సాధ్యము కావడం లేదని ఆసుపత్రు సూపరింటెండెంటుగారు చెప్పినారు. కొన్ని యిబ్బందులు ఉంటే ఉండవచ్చు. దానిని నేను కాదనుటలేదు. కాని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లుగా ఆ పాల వలం క్రొత్త రోగాలు మాత్రం వచ్చేటట్లుగా ఉండవలసిందిగా అక్కడ పిడికి యివ్వవలసియితే, పాలవోడికలిపి ఫోయడానికి ఆపకాళి ఉండాలి. ఆవరణలో

పిదికే ఏర్పాట్లుచేస్తే, కలుస్తే కొద్దిగా నీరు కలవడానికి అవకాశం ఉంటుంది గాని, పూర్తిగా పిండి పాలు యివ్వడానికి వీలుఉండదు. అంధ్రలో, ఆసుపత్రుల దగ్గర పాలుపిడికి యిచ్చే ఏర్పాట్లు ఉన్నవి. కాని తెలంగాణాలో మూతం ఆ వద్దతిలేదు. కాబట్టి ఈ విషయంలో జగిత్రుల తీసుకోవలసినదిగా కోరుతున్నాను. లేకపోతే ప్రభుత్వమే డైరీఫారమ్ పెట్టి పాలు సప్లయచేసినట్లయితే బాగుంటుందని మనచిచ్చున్నాను. అవసరం అయితే దానికి కొంత ధనాన్ని కూడ కేటాయిం చవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

K. E. M. ఆసుపత్రి ఉన్నది. ఈ సంచలనం దానికి కొంత తగ్గించి 1 కిలడులు మాత్రమే యిచ్చినట్లు తెలుస్తున్నది. దానిని గాంధీ మెడికల్ కాలేజీ teaching institution గా ఏర్పాటు చేస్తున్నారనే విషయం కూడా యిప్పుడే తెలిసినది. అందుచేత దీని అభివృద్ధికి యింకా ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించవలసినదిగా కోరుతున్నాను. గోవధ నిషేధం, ఈ subject కు సంబంధం లేకపోయినప్పటికీ, ఆవుపాలు ఆరోగ్యానికి సంబంధించిన ముఖ్యమైన వస్తువు అధ్యక్షా! ఆంధ్రలో దీనికి సంబంధించిన ఒక బిల్లు మీరే తెచ్చినట్లు నాక తెలిసినది. ఈ సభలో కూడ అట్టి బిల్లు ఒకదానిని చర్చించాము. ఆ బిల్లు సెలక్ష కమిటీకి పోయి చాలకాలమైనది. ఎందుకు ఇంత జాప్యమైనదో తెలియదు త్వరలోనే ఆ సెలక్షిత్ పేట్టి దానిని శాసనంగా చేయవలెనని అధ్యక్షా, మీహ్వారా కోరుతున్నాను. ఏదో సర్కూలర్లు చేసి మౌనప్రతాపాలు జరిపి, ప్రభుత్వాన్ని భయపెడదామని అటుసంఘటింపి ప్రజాస్వామికంలో జరిగేది కాదు. దానికి మనం సమర్థించము; ఎవరూ కూడ సమర్థించకూడదు. అయితే ఆ బిల్లును, శాసనసభలోకి త్వరలో తెచ్చి శాసనం అయ్యేటట్లు పూనుకోవలసినదిగా కోరుతున్నాను. ఆవుపాలు చాలా శ్రేష్ఠమైనవి. పవిత్రమైనది ఆవుపాలు. అందుచేత పశుసంరక్షణనున్నది తేలికానికి మనం ప్రయత్నం చేయాలి.

ప్రాచీన కాలమునుండి మన దేశంలో అయుర్వేదం ప్రజాప్రేమించి వుండింది. కేరళ ప్రభుత్వము అయుర్వేద అభివృద్ధికి ఎట్టచర్యలు తీసుకుంటున్నారో పరిశీలించి మన ప్రభుత్వం కూడా అట్టి చర్యలను తీసుకొనవలెనని కోరుతున్నాను.

[illegible]

పల్లెటూళ్ళకు డాక్టర్లు వెళ్ళుటలేదని ఎన్నో పీకాయమ్మలు వస్తున్నాయి. పల్లెటూళ్ళలో పనిచేసే వైద్యులకు ప్రభుత్వం ఎక్కువ జీతభత్యాలిచ్చి వారు గ్రామీణప్రజలకు వైద్యం చేసే అవకాశం కలుగజేయవలెనని కోరుతున్నాను.

ఆస్పత్రులలో డయిట్ విషయములోను ఎక్కువ విషయములోను అదర్ కంపెన్ టెన్ సీనుకు సంబంధించి తక్కువ డబ్బు కేటాయించారు. ఈ విధంగా చేయడమువల్ల రోగులకు సదుపాయాలు తక్కువ జేయబడతాయి. కాబట్టి ప్రభుత్వం దయచేసి ఈ కేటాయింపులను ఎక్కువ చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను.

దంపుడులియ్యం మానవ ఆరోగ్యానికి ఎంతో ముఖ్యమని ప్రాచీనకాలం నుంచి ప్రాజ్ఞులు చెప్పుచున్న విషయమే. దంపుడు లియ్యంలో విటమినులు ఎక్కువగా ఉంటాయి. మహాత్మా గాంధీగారుగాని, సర్వోదయవారు గాని ఇదే విషయము చెప్పేవారు. గాంధీగారి ఆనుయాయులమని చెప్పుకొనే ముస్లీం వారి సిద్ధాంతాలను పాటించవలసి యున్నది. రోగులకు దంపుడులియ్యం పెట్టవలెనని మనం చెప్పవచ్చు. దీనినిగురించి శ్రద్ధ తీసుకోవలెనని ప్రభుత్వము వారికి మనవి చేసుకొంటున్నాను.

వైద్యవిద్యకు సంబంధించి ప్రభుత్వ విధానం చాలా అభివృద్ధికరంగా యున్నది. ఇందుకు ముఖ్యమంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను. అభివృద్ధిచేసిన నూతనలను పరీక్షించి తగిన శ్రద్ధ తీసుకొనివలెనని కోరుతూ ఇంతటితో శలవు తీసుకొంటున్నాను.

*శ్రీ ఎన్. వేమయ్య : అధ్యక్షా, వైద్య ఆరోగ్యకాఖం పద్ధతును చూచి నట్లుతే మన అవసరాలకుతగినంత అలాట్ మెంట్ జరుగలేదని అనిపిస్తుంది. ప్లాన్ ఎక్స్పెండిచర్ క్రింద, సోషల్ సర్వీసెస్ నిమిత్తం చాలా తక్కువ మొత్తం కేటాయించడంజరిగింది. మన రాష్ట్రంలో సోషల్ సర్వీసెస్కు పర్ కాపీలా ఎక్స్పెండిచర్ రూ. 12-8-0 మాత్రమే ఉన్నది. ఇతర రాష్ట్రాలలో అది రూ. 15 0-0 వరకుకూడ ఉన్నది. ఆల్ ఇండియా స్థాయిలో తీసుకున్నప్పటికీ మనరాష్ట్రంతో చాలా తక్కువ మొత్తమే ఖర్చుచేస్తున్నారు. మన రాష్ట్ర అవసరాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని రాజీయ విశేషాలను పాటించక వైద్య, ఆరోగ్య సదుపాయములకు గామ ఎక్కువ మొత్తములను కేటాయించవలెనని కోరుతున్నాను. ప్రతి గ్రామములోను చిన్నచిన్న నలహా సంఘములను ఏర్పాటుచేసి వాటిద్వారా ఆరోగ్య భవనములను కట్టించవలెనని గ్రామీణ ప్రజల కోరిక. ఆరోగ్య మాత్రములను తెలుపుటకుగాను పుస్తకములను పట్టుకొని గ్రామములలో ప్రజలకు అందుబాటులో ఉంచవలెనని కోరుతున్నాను. ప్రస్తుతం పెద్ద పట్టణములకు సంబంధించి కొన్ని అడ్ వై ఇరీ కమిటీలు ఏర్పాటు. ఇవి పాలుకు ఉపాధిదారులైనా సమాచారం కావటంలేదు. ఇవి ఏర్పాటుగా పని చేసేటట్లు

చూడాలి. ఈ కమిటీలు ఇచ్చిన సలహాలను అధికారులు పాటించేటట్లు చూడ
వలయునని మనవి చేస్తున్నాను. కలరా, మళాచకర, మొదలైన జాడ్యాలు
ఏవీ ప్రాంతాలలో, ఏవీ ఋతువులలో, ఏవీ కారణాలవల్ల వస్తున్నాయో గమ
నించి ఆ ప్రాంతాలలోని ప్రజలను కాపాడటానికి ప్రభుత్వం తగిన చర్యలు
తీసుకోవాలి. ఈ మధ్య మా జిల్లాలో కలరా వచ్చింది. ఇట్టి వ్యాధిని నిరోధించ
డానికి ముఖ్యంగా కావలసినది 'సెలైన్'. కలరాలు వచ్చే ఋతువులలో
అయా ప్రాంతాలలో సెలైన్ జాటిల్స్ విరివిగా లభ్యమయ్యే చర్యలు తీసు
కోవలసి యున్నది. ముందు జాగ్రత్తలు తీసుకొన్నప్పుడే యీ వ్యాధులను
నిరోధించడం సాధ్యమవుతుంది. ఇటువంటి జాడ్యాలు రాకుండా ప్రభుత్వం
నిరోధక చర్యలను ముందుగానే తీసుకోవాలి. హాస్పటల్సులో రోగులను
నిర్లక్ష్యభావంతో చూస్తున్నారని కొందరు గౌరవసభ్యులు చెప్పారు. వారికో
నే నేకీభవిస్తున్నాను. హాస్పటల్సుకు వెళ్ళటానికి వల్లెటూరినం భయపడు
తున్నారు. ఏ అవ్వో, ఏ ముత్తవ్వో ఎప్పుడో హాస్పటల్ లో చనిపోయిందని,
హాస్పటల్ లు వెడితే చనిపోతారని అమాయక ప్రజలు భయపడుతున్నారు. అట్టి
అనుమానాలు లేకుండా తగిన ప్రచారం చేయించాలి. ఆరోగ్యవిధులను గ్రామీణ
ప్రజలకు తెలియజెప్పటకు ప్రచారం చేయించాలి. ఆస్పత్రులలో రోగులను
సర్వైంటుగా చూడరాదని వారిపట్ల ఉద్యోగులు మర్యాదగా ప్రవర్తించాలని
ఉద్యోగులకు తెలియజేయాలి. ఏన్నో ఆస్పత్రులలో ముఖ్యమైన మందులుకూడా
సరిగా ఉండవు. ఆస్పత్రులలోని మందులు బజారులకు పోతాయని, రోగులు
వారికి కావలసిన మందులు బజారునుంచి కొనుక్కోవలసి వస్తుందని ప్రజలు
చెప్పుకుంటున్నారు. దీనిని వేసివేసుకు రుజువుచేయలేను. ఏమైనప్పటికీ ఆస్పత్రు
కాన్సిల్సును ఏర్పాటుచేసి హాస్పటల్సు సరిగా నడుపజేటట్లు చూడవలయునని
ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. టి. బి. హాస్పటల్సులో సీట్ దొరకడమే చాలా
కష్టమవుతున్నది. ఆరోగ్యమంది దొగుల విషయం నా దృష్టికి వచ్చింది. ఒక
ఉదాహరణ మునిపర్వతలో. ఆరోగ్య ఉపాధి కమిషనరీకి వెళ్ళాడు. ఆయనను
డాక్టరు పరీక్షించి రోగిని పరీక్షించి, కనిపించు అన్నాయి. ఆరోగిని అప్పుడు
ఆస్పత్రులో చేర్చుకోడానికి అనుకూలమైనవన్నారు. ఆయన రోగి నెలలు దాటిన
కొంతాక ఆరోగ్య అడ్మినిస్ట్రేషన్ దొరికింది. అప్పుడు ఆరోగి ఆస్పత్రులో చేర్చి
ఇంకా ఆయన బ్రతికియున్నాడా అని ఒక డాక్టరు ప్రశ్నించాడు. ఆరోగ్య
నిచిత్రంగా ఉన్నది. ఇప్పుడున్న మాల్సు చాల రిజిడ్ గా ఉన్నామని ఆయన
చెప్పింది. డాక్టరును బ్రతికించుకున్నామని ఆయన చెప్పింది. ఆయనను

ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధతీసుకొని రోగులకు సరియైన diet ఇచ్చేటట్లు చేయవలెనని మనవిచేస్తున్నాను. అంతేకాకుండా రోగులకు maintain చేయబడే case sheets చాలా ఘోరంగా ఉంటున్నాయి ఎందరో రోగుల విషయంలో నేను స్వయంగా చూచాను. రోగులకు ఏవో మందులు, injections ఇచ్చినట్లు case sheets లో చూపుతున్నారు కాని, వారికి ఆ విధముగా ఇవ్వడంలేదు. నేను కూడా ఒకప్పుడు రోగిగా hospital లో admit అయి నా కేసులో ఏమి జరిగింది తెలుసుకొన్నాను. నా case sheet లో ఏవో tablets నాకు ఇచ్చినట్లు వ్రాశారు. కాని అవి నాకు ఇవ్వలేదు. ఆ విషయమై వారిని అడిగితే, ఆ tablets తీసుకొని వస్తున్నప్పుడు దారిలో పడిపోయామని చెప్పారు అప్పుడు, నేను ఇంకొక అతను, Sub-Inspector, ఆ దారిలో వెళ్ళి చూస్తే రెండు tablets దారిలో పడి ఉండినాయి. మరి రెండు; దొరకలేదు. కాబట్టి ఈ విషయంలో ఆ staff ఎంత careless గా ప్రవర్తిస్తున్నారో గమనించవలసిందని, ఇటువంటి అక్రమాలు జరుగకుండునట్లు ఈ విషయములో ప్రభుత్వం జాగ్రత్తగా చూడవలసిందని మనవిచేస్తున్నాను.

ప్రతి మునిసిపాలిటీలోను, ఒక Gazetted Municipal Health Officer ఉంటాడు. కాని ఇతనికి తగినంత పని ఉన్నదా అని ప్రశ్నిస్తున్నాను. బొత్తిగా పనిలేదని చెప్పను. కాని చాలా తక్కువగా ఉంటున్నది. అయినా ఒక ward కు inspection కు వచ్చి ఒక health certificate ఇవ్వాలంటే, ఆరు నెలలు వదుతుంది. కనుక ఈ Municipal Health Officer కు తగినంత పని కల్పించి, ఎక్కువ మంది ప్రజలకు ఆరోగ్య సౌకర్యాలు కలిగించవలెనంటే, ఈ Municipal Health Officer యొక్క jurisdiction, ఆ మునిసిపాలిటీ చుట్టూ 5 మైళ్ళవరకు పెట్టి అతని పనిని సరిగా check up చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. నెల్లూరుకు రెండు మైళ్ళ దూరంలో, నవలతోట అనే ప్రాంతములో ఈరోజున కలరా వ్యాపించినట్లు నాకు రిపోర్టువచ్చినది. అది నెల్లూరుకి దగ్గరగా ఉన్నది కాబట్టి, అటువంటినోట్లలో కూడా ఆ నెల్లూరు Municipal Health Officer యొక్క services ఎందుకు ఉపయోగించుకోకూడదని నేను అడుగుతున్నాను. కనుక అవిధంగా చేయవలెనని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

తరువాత food adulteration గురించి, కొందరు మిత్రులు చెప్పారు దానికి ఒక చట్టము ఉన్నది. ఆ చట్టముతో చాలా loop-holes ఉన్నాయి. ఆ rules amend కావలసియున్నవి. Health staff ఈ food adulteration విషయంలో ఏమీ చేయలేకపోతున్నారు. కాబట్టి ఈవిషయంలో పని జాగ్రత్తగా చేయవలసిందని, కొంతమందిని, పారకాలింగులను, మింగి ఇతర వస్తువుగాని ice fruit వస్త్రాదుకర్తలు వివరణంగా

తీసుకోవడంవల్ల, జబ్బులు వస్తున్నాయి. జబ్బాల్లో అమ్మే తినుబండారముల మీద సరియైన covering, కుభ్రత లేకపోవడంవల్ల కూడా వాటిని తినేటటువంటి పిల్లలకు జబ్బులు వస్తున్నాయి. ఇవన్నీకూడా సరిగా check up చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. తరువాత schools కు కనీసం ఒక నెల లేక రెండు నెలల కొకమారై నా ఒకవైద్యుడు వెళ్ళి పిల్లలను పరీక్షచేసి, వారికి కావలసిన vitamins మొదలైనవి supply చేయవలెనని మనవిచేస్తున్నాను.

ఇంకొక ముఖ్యమైన విషయం మనవిచేయదలచాను. Director of Medical Services కు రాష్ట్రమంతటా ఎక్కువసే ఉంటుంది. ఇప్పుడు N.G.O. లకు ఇస్తున్నటువంటి medical concessions కు సంబంధించిన bills అన్నీకూడా D. M. S. కు రావలసియుంటుంది. కాని ఈ D. M. S. కు పని ఎక్కువగా ఉండడంవల్ల, లేక మరి ఇతర కారణాలవల్లనో ఈ bills త్వరగా pass కాక ఈ concessions N.G.Os. కు సకాలంలో వినియోగపడడంలేదు. కనుక ఈ bills, D.M.S. కు పంపించవలసిన అవసరంలేకుండా, అతని క్రింది ఉద్యోగులకు పంపించి అవి త్వరగా pass చేసి, వారికి సత్వరంగా వినియోగ పడేటట్లు చేయవలెనని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

* శ్రీ సి. హెచ్. ఎస్. ఆర్. సి హెచ్. వి. పి. మూర్తిరాజు (పెంటపాడు):

అధ్యక్షా, ఆంధ్రప్రభుత్వము వచ్చిన తరువాత, మొట్టమొదటగా మన కర్నూలు లోనే ఆయుర్వేద బోర్డు ఏర్పాటుచేయడం, దానిలోనే ప్రకృతి చికిత్సను recommend చేయడంకూడా జరిగింది. ఇంత బ్రహ్మాండమైన మార్పు ఆంధ్ర ప్రభుత్వము తీసుకురావడం మన రాష్ట్రానికి గర్వకారణము. అంతేకాకుండా, ఆంధ్రప్రదేశ్ వచ్చిన తరువాత, ఇప్పుడు మన Finance Minister అయిన ఉన్నవందరెడ్డిగారున్నూ, ముఖ్యమంత్రిగారున్నూ కలిసి దానికి allotment కూడా ఇచ్చారు. ఈ విధంగా వారు మన జాతీయ వైద్యానికి ఇచ్చినటువంటి ప్రోత్సాహము—ఇదంతా మన వారి దేశానికి ప్రజలకు సుపారా మున్నదనే చెప్పాల్సి. మన కళాపరికరాలవల్ల కూడా దీనిని recognise చేశారు. రేలయ్యవైద్యాన్ని ప్రోద్బలించేయాలని దానికి జలము చేకూర్చాలని, ప్రప్రథమంగా దానిని ప్రోత్సహించినటువంటి గౌరవం, మన నంజీవరెడ్డిగారి ప్రభుత్వం లికి దక్కింది. దానికిగాను ఇప్పుడు allotment కూడా చేసినట్లుగా చాలా సంతోషము. ఇప్పుడు Allopathy లో జరిగేటటువంటి పాఠశాలలు, వైద్యకళా ప్రవేశాల వైద్యంకోసం విద్యార్థులకు చాలా తేడాలు ఉన్నట్లుగా మనకు తెలుసు. ఈ కారణమైనటువంటిదానిని తేలికేయాలవల్ల ప్రభుత్వం వైద్యకళాలో Allopathy లో, తోగాన్ని suppress చేస్తున్నట్లుగా గతంలో ఉంది. ఇప్పుడు మనకు తెలుసుదానిది, తేలికేయాల వల్ల ప్రభుత్వం అదే విధంగా

అర్థం చేసుకోడానికి చాలాకాలం వదుతుంది. దీనిని అర్థం చేసుకోనే విధానం పూర్వంనుంచి ఋషుల సాంప్రదాయం నుంచి వస్తున్నది. దీనికిగాను dietics మనకు ఏర్పాటుచేసినారు. ఇప్పుడు యంత్రాల సహాయంతో తప్ప dietics అర్థం చేసుకోలేము. ఏ వస్తువు శరీరంమీద ఏమి పనిచేయును? అని చెప్పడానికి ఋషులు సాంప్రదాయంగా మనకు ఒక విధానం చూపించారు. ఇప్పుడు మనము తినేటటువంటి కృత్రిమ ఆహారంవల్ల కాకుంటే, ప్రత్యేకంగా మన శాస్త్ర రీత్యా ఉండేటటువంటి ఉపవాసాలు చేసిన తరువాత, ప్రతి వస్తువును తిని చూచినట్లయితే, ఆ వస్తువు మన శరీరం మీద ఏమి పని చేస్తున్నదని చెప్పవచ్చు. ఆశక్తి మనకు ఉన్నది. కాని ఏదైనా experiment చేయడానికి మనకు సరియైన సదుపాయాలు లేకుండా పోయినవి. ఏది తెలుసుకోవాలన్నా, ఒక యంత్రం మీద ఆధారపడినట్లయితే, మన శరీరాన్ని కూడా ఒక యంత్రం క్రింద తయారుచేస్తున్నామేగాని, అందులో ఉన్నటువంటి శక్తిని గుర్తించలేకుండా పోతున్నాము. ఇది మన దురదృష్టం. భారతదేశము యొక్క ఔన్నత్యం ఏమనవచ్చునోగాని. యోగాశ్వాసంవల్లను, ఇతర నడవడికల వల్లను, మందులు లేకుండా బాగుచేసుకోనే శక్తి మనకు ఉన్నది. ఆశక్తిని మరచిపోయి, మందుల ద్వారా మనం ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. ఇప్పుడు సుమారుగా మూడుకోట్ల, ఎనభైలక్షలరూపాయలు వైద్యానికి ఖర్చుపెడుతున్నాము. కాని దానివల్ల ఎంతమంది రోగులు బాగుపడుతున్నారు? అని లెక్కపేసి చూచినట్లయితే, రోగులు మాత్రము పాచుతున్నారేగాని తగ్గడంలేదని చెప్పాలి. దీనికి కారణం, మానవుడు నడచుకోవలసిన అలవాట్లను, ప్రకృతిశక్తిని మరచి పోవడమే. కనుక ఈ విషయంగురించి సరియైన ప్రచారంచేసి ప్రకృతివైద్యాన్ని ప్రోత్సహించవలసిన భార్యత మనపైన ఉన్నది. ఉయ్యరోగముతో తప్ప, మిగతా రోగములన్నింటి విషయంలోను, మొట్టమొదట ఉపవాసం చేయాలనేదే ప్రకృతివైద్యం యొక్క సిద్ధాంతము. దానితోపాటు, ఎనిమూకూడా చేసుకోవాలి. దీనివలన శరీరములోని bad matter అంతా బయటికి వెళుటం జరుగుతుంది. తరువాత శరీరానికి పుష్టికరమైన మంచినీరకాన్ని తయారు చేసుకోవాలి. అది ఏ విధంగా చేసుకోవాలి? అనేది తెలుసుకోవాలి. ప్రధానముగా, సులభముగా, మూత్రాశయము, ఊపిరితిత్తులు ఈ మూడును బాగా ఉన్నట్లయితే, ఏరోగము కాకుండా ఉన్నప్పుడు ఆరోగ్యంతో ప్రకారమే ఉపవాసము మొదలగు నడవడికలు ఏర్పాటు చేయబడవని ఎనిమూ చేసుకోవలసి తరువాత నిమ్మకాయరసం ఇవ్వాలి. ఉపవాసం చేయడంవల్ల మూత్రాశయం పూర్తిగా బాగుపడడానికి వీలవుతుంది. తరువాత మూత్రాశయమును కోల్పోరనూ చేయవలసి ఉపయోగపడుతుంది. తరువాత ఊపిరితిత్తులకు gastric acids కలిగివున్నట్టి oranges గాని ద్రాక్షగాని బాగా ఉపయోగపడుతాయి. ఈవిధ

[illegible]

హోంది. ఈ వైద్యము పనికిరాదని చెప్పడానికి అల్లోపతి వైద్యులకు ఎంత అర్హత ఉన్నదో అర్థము కాదు. తమకు తెలియని దానిమీద అల్లోపతి వైద్యులు చెప్పడం అంటే—ఇంతకుంటే దేశంలో అన్యాయం లేదు. దేశీయ వైద్యం మీద అల్లోపతి వైద్యులు చెప్పడానికి అధికారంలేదు, Board ఉన్నది. కాని దానికి ఎంత అధికారం ఉన్నది? దిప్తిబొమ్మలలా కూర్చో పెట్టారు. వారికి ఇచ్చిన అధికారాలు ఏమిటి? D. M. S. చెప్పినట్లు చేయాలి. D. M. S. కు ఈ విధానం గురించి తెలుసా? ప్రకృతివైద్యం నేర్పవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద ఉన్నది. దానికి కావలసిన ఏర్పాట్లు చేసి సహాయం చేయాలి ప్రకృతి వైద్యానికి కావలసిన సహాయం ప్రభుత్వం పూర్తిగా చేసి దేశ సాభాగ్యానికి తోడ్పడుచుందని ఆశిస్తున్నాను.

*శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి (ధర్మసాగర్) : అధ్యక్షా, నేటి దినం యీ మెడికల్ డిమాండ్ మీద పలువురు సభ్యులు, ఇంచుమించు అనుభవంగల డాక్టర్లందరూ మాట్లాడారు. ముఖ్యంగా డాక్టర్ల కొరతను గురించి, హాస్పిటల్సులో జరిగే లోపాల గురించి బాగా విమర్శించారు. ఈ విమర్శలతో చాలవరకు నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. నేనుకూడ ప్రభుత్వ దృష్టికి కొన్ని విషయాలు తీసుకు వస్తాను.

డాక్టర్ల కొరతనుగురించి చాలాకాలమునుంచి చెబుతున్నాము. అల్లోపతి డాక్టర్ల కొరత తీర్చుటకు, ఇదివరకు ఉన్న కాలేజీలు గాక యింకా రెండు ఏర్పాటు చేయడానికి అందులో ఒకటి వరంగల్ లో ఏర్పాటు చేయడానికి సన్నాహాలు ఆరంభించడం సంతోషించవలసిన విషయం. అయితే ఒక చిన్న మనవి వరంగల్ కమెటీవారు ఏ లక్షలు రూపాయలు యివ్వాలి అందుకు ప్రయత్నం జరుగుతోంది. ఒక వేళ ఏవైనా కారణాలవల్ల కొంత అమౌంటు ఇవ్వడములో ఆలస్యం జరిగినా, కొంత ఆటంకం జరిగినా కాలేజీని స్థాపించుటకు ఏమాత్రం ఆటంకం ఉండకూడదని మీ ద్వారా ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను. అయితే అయిదు లక్షలేకాదు, ఇంకా ఎక్కువ డబ్బు ఇవ్వడానికి కూడ ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. అది ఒక రీజియనల్ కాలేజీగా, అయిదు జిల్లా లకు ఉపయోగపడేట్లు చేయాలని ప్రయత్నిస్తున్నాము. ఇతర జిల్లాల స్టూడెంటునుండి కూడ డబ్బు రావచ్చును; కాని నియమిత సమయములో డబ్బు రాకపోతే, అందుకు తక్కువపడితే, కాలేజీ స్థాపించుటలో ఆలస్యం చేసే ఆకాశంకం కలుగుతుంది. నిరుత్సాహ పడతారు. అటుల కాలేజీ తెలంగాణాలోనే కాకుండా అంధ్ర ప్రాంతంలో ఏర్పాటు చేయబడేయే కాలేజీ లకు కూడా నిరుత్సాహకరంగా ఉంటుంది. దీనిని గురించి, జూలైలో తప్పకుండా పరిశీలించి కాలేజీని స్థాపించాలని మనవిచేస్తున్నాము.

ఆయుర్వేద వైద్యం యొక్క ప్రాముఖ్యతను గురించి ఎక్కువ చెప్ప నవసరంలేదు. దాని అవసరంకూడ ఉన్నది. వైద్య శాస్త్రమునుగురించి తెలిసిన వారు చెప్పారు నేను ఆ వివరములలోనికి పోను ఆయుర్వేదమునుకూడ మనము ఎంతో ప్రోత్సహించవలసియున్నది. మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని 3 కోట్ల 20 లక్షల మందికి వైద్య సహాయం కల్పించాలంటే అల్లోపతి వైద్యులను మనం ఎంతమందిని తయారుచేయగలము? వారికి తగిన జీతాలు యిచ్చి గ్రామాలకు పంపగలమా? వారికి కావలసిన సౌకర్యాలను సమకూర్చగలమా? అనేది ఆలోచించాలి ప్రాచీనకాలంనుంచి మన దేశంలో ఆయుర్వేదము ప్రాముఖ్యత వహించియున్నది దానికి ఎక్కువ ప్రోత్సాహంయిచ్చి ప్రభుత్వం సహాయం చేయాలి. ఆయుర్వేద కాలేజీలను కూడ ఎక్కువ చేయాలి వరంగల్ లోని ఆయుర్వేద కాలేజీని గురించి యిదివరకు మనవిచేశాము. రు. 30 వేలు యిచ్చి; పోయిన హైదరాబాదు ప్రభుత్వం స్థాపించింది. అచ్చటి స్థానికులుకూడ అనేక విధముల సహాయం చేసినారు రు. 50 వేలు వైన విరాళాలు దొరికినవి. బిల్డింగు ఉన్నది అక్కడ కొన్ని వందలనుండి నదుపుకొనుటకు అవకాశం ఉన్నప్పుడు ప్రభుత్వం ప్రోత్సహించి సహాయము చేయుటకు పూనుకోవాలి రెండు సంవత్సరములనుంచి తగిన సహాయం లేదు దానిని మూసివేసే పరిస్థితి రాకుండా చూడాలి ఇతరత్రా లోపాలు ఉండవచ్చును. ప్రభుత్వ సహాయం లేకుండా ఆ కాలేజీని నడవగలమని చెప్పలేదు ప్రభుత్వం రెగ్యులర్ గా గ్రాంటు యిస్తే ఆ కాలేజీ బాగుపడుతుంది మనదేశంలో చిన్న చిన్న డాక్టర్ల అవసరం ఉన్నది. Refresher courses, short term courses ఏర్పాటుచేస్తున్నారు. అక్కడ లోపాలు ఉంటే దిద్దవలసిన అవసరం ఉన్నది. అల్లోపతి డాక్టర్లకు short term courses గురించి, వాటిగురించి భేదాభిప్రాయములున్నవి. లోపము లంటే దూడము చేయాలి. District Medical Officers ఉన్నారు, Director ఉన్నారు. గ్రామాలలో వెళ్ళినపుడు అక్కడి వైద్యులు సక్రమంగా వైద్యం చేస్తున్నారా, లేదా? చూడాలి. లోపాలు ఉంటే రిజిస్ట్రేషన్ లైసెన్సులు రద్దు చేయ్యవచ్చు వారు చూడమందిని నష్టపరుస్తున్నారనిగాని, చాలమందిని చంపుతున్నారనిగాని భావించి, ఏవైనా లోపాలుంటే దూరం చేయకుండా అసలు కాలేజీని మూసివేసే పరిస్థితి తేకూడదు. అది జరిగితే గ్రామాలలో వైద్యం పూర్తిగా స్తంభించిపోతుంది. అందరూ పట్టణాలకు వచ్చి వైద్యం చేయించుకొనతారు. పట్టణాలలోని వారికే పట్టణాలలోని హాస్పిటల్స్, వైద్య పౌకర్యములు సరిపోవుటలేదు, జనాభా పెరుగుతున్నది. వైద్య పౌకర్యాలను గురించి consciousness పెట్టుతున్నది. హాస్పిటల్సుకు ఎక్కువ మంది రోగులు వస్తున్నారు. ఈ పరిస్థితులలో గ్రామాలనుంచి వచ్చి పట్టణపుట్టలుకుగాని, తాలూకా వైట్ క్వార్టర్సు హాస్పిటల్సుకుగాని రోగిదానికీ అవకాశం ఉండదు.

అల్లోపతి, ఆయుర్వేదము mix చేసి లోపాలు చేయకుండా అందుకు సరైన precautions తీసుకొనవలెను గాని, దానిని ఆపివేయకూడదని మనవి చేస్తున్నాను.

మైమరి పాల్తు సెంటర్ను గురించి చర్చ జరిగింది. మైమరి పాల్తు సెంటర్ను స్థాపించుట బ్లాక్ కమిటీలోని మెజారిటీ సభ్యుల అభిప్రాయం ప్రకారం జరుగుతుంది. ఆ సభ్యులు, రూలింగ్ పార్టీలో ఒక గ్రూపుకు చెంది నామినేట్ చేయబడినటువంటివారు. వారు కూర్చోని 10 మందిలో 8 గురు ఫలానిచోట్ మైమరి సెంటరు పెట్టాలంటారు. అది సెంటరులో locate అయి ఉన్నదా, లేదా, రూల్సు వర్తిస్తాయా, లేదా, స్థానికంగా డబ్బు వస్తుందా? రాదా? ఇవన్నీ చూడకుండా ప్రారంభిస్తే అనేకచోట్ల డబ్బు రాలేదు. కాబట్టి పాల్తు సెంటర్ను స్థాపించు విషయం బ్లాక్ కమిటీలకు వదలవద్దు District Health Officer, Medical Officer, Director ఉన్నప్పుడు వారు కూడ చూడాలి. బ్లాక్ ఏరియాలో 40, 50 గ్రామాలు ఉంటాయి. కంప్రీ బ్యూషెన్సు పూర్తి అయినచోట్ల పెట్టాలి. ఎక్కడో మూలన పెట్టకూడదు చుట్టుప్రక్కల వారికి అందుబాటులో ఉండాలి. బ్లాక్ కమిటీ సభ్యుల మెజారిటీ అభిప్రాయమని, peoples' opinion అని misuse చేస్తే లాభంలేదు. మైమరి పాల్తు సెంటర్ను ఏ కొద్ది వర్సెంతో తప్ప పూర్తి కాలేదు. లాభం లేకుండా పోతోంది. హాస్పటల్స్లో ఉన్న లోపాలు గురించి కొందరు గౌరవ సభ్యులు చెప్పారు హాస్పటల్సులో లోపాలు ఉన్నమాట వాస్తవము. హాస్పటల్స్లో ఉన్న లోపాలను దూరముచేయుటకు అడ్వయజరీ కమిటీలను ఏర్పాటుచేసు కొంటున్నాము. వరంగల్లో ఒక ఎడ్యుయజరీ కమిటీ ఉన్నట్లు నేను వింటున్నాను. ఈ ఎడ్యుయజరీ కమిటీలలో తిరిగి పొలిటీషియన్స్ను పెట్టకుండా, ప్రజలకు అందుబాటులో ఉన్నవారిని అనుభవజ్ఞులను పెట్టాలి. అందులో గ్రూప్ పాలిటిక్స్, పార్టీ పాలిటిక్స్ మేళవించకుండా చేయాలి. నెలకు, రెండు నెలలకు ఒకసారి సమావేశముజరిపి అక్కడ హాస్పటల్లోని డయట్ గురించి, మందులు గురించి, రోగులకుఉన్న కష్టములను గురించి నిష్పక్షపాతముగా విచారించి ఒక రిపోర్టు సబ్మిట్ చేయటము జరుగవలెను. దానివల్ల కొంత లాభము జరుగు తుంది. డాక్టర్ పైన జాన్ చేయటం, దొంగ మెడికల్ సర్టిఫికేట్స్ ఇవ్వమన్న వత్తిడిచేయటం జరగకూడదు. ఈ ఎడ్యుయజరీ కమిటీలు డాక్టర్స్కు పాడోగో పరిణమించకూడదు. అక్కడ హాస్పటల్స్లో ఉన్న లోట్లను తొలగించుటకు ఎడ్యుయజరీ కమిటీలు ఉండాలని కోరుతున్నాను.

బ్లాక్ హాల్ కూడ చాలా ముఖ్యమైనటువంటిది. రోగము రాక పూర్వము ప్రెవెన్టివ్ మెజర్స్ తీసుకోవాలి. "ప్రెవెన్ షన్ యాజ్ బెటర్ చేన్

క్యూర్" అన్న మాదిరిగా జబ్బులు రాకపూర్వమే ప్రివెంటివ్ మెజర్స్ తీసుకోవాలి. గ్రామాలలో ప్రచారంకొరకు ఎక్కువ డబ్బును మనం యీ బడ్జెటులో కేటాయించాలి. గ్రామాలలో కలరా వచ్చినప్పుడు, చాలా కొద్ది మందికే వేక్సినేషన్ ఇవ్వబడుతున్నది. కావలసినంతమంది ఇన్సెక్టర్స్ లేరు. ఎప్పుడో ఎపిడమిక్ వచ్చినపుడు, ఒక్కసారి అన్ని జిల్లాలనుంచి ఇన్సెక్టర్స్ను తీసుకువచ్చి పనిచేయించటం జరుగుతుంది. అంతేగాని, రెగ్యులర్ గా మనకు ఉన్న అవసరమును బట్టి, మనకు ఉన్న పాపులేషన్ బట్టి కలరా, స్మాల్ పాక్స్ మొదలైన రోగాలకు సంబంధించి, వేక్సినేషన్ వగైరా ప్రివెంటివ్ మెజర్స్ తీసుకోవాలి, కావలసినంత స్టేఫ్ లేదు. ఇన్సెక్టర్స్ బ్రయినింగ్ ఇప్పించుటకు కావలసినంత మంది చదువు కొన్నవారు లేరా? ఇన్సెక్టర్స్ లేరని అంటే;— అది ప్రభుత్వలోపం గాని ప్రజల లోపం కాదు. ఈ రోగాలకు సంబంధించి తీసుకోవలసిన ప్రివెంటివ్ మెజర్స్ను ప్రజలలో తీవ్రంగా ప్రచారం చేయాలి. లీఫ్లెట్స్ ద్వారా, ఊతరలలో ఎగ్జిబిషన్స్ ఏర్పాటుచేయుట ద్వారా, ప్రచారం జరపవచ్చును. గ్రామస్థులకు మంచినీటి సరఫరా విషయంలో ప్రభుత్వం ఎక్కువ శ్రద్ధతీసుకోవాలి. ప్రభుత్వం ప్రివెంటివ్ మెజర్స్ తీసుకొనే పద్ధతి విరివిగా సాగటంలేదు. ప్రివెంటివ్ మెజర్స్పై ప్రభుత్వం ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకొంటే, మెడికల్ మీద ఖర్చుపెట్టే డబ్బును తగ్గించటానికి అవకాశం ఉంటుంది.

ప్రతి గ్రామానికి మూడు నాలుగు బావులు కావాలి. జిల్లా బోర్డులో డబ్బు చాలా తక్కువగా ఉన్నది. మంచినీటి బావులకు ప్రభుత్వం ప్రత్యేకంగా సహాయం చేయాలి. గ్రామాలలో ఎక్కువ బావులు త్రవ్విన మంచినీటి సౌకర్యాలు కలిగిస్తే గాని, వారికురుపుల బాధగాని, కలరా బాధగాని తగ్గదు. ముఖ్యంగా ట్రైబల్ ఏరియాలో వాటర్ సప్లయ సరిగా లేక, అక్కడివారు చిన్నచిన్న మొడుగులలో తిరు ప్రాగుతున్నారు. మల్టిపర్పస్ బ్లాక్ మెంబర్స్, మేము అందరం కలిసిపూడి వారిని ఇడిగాము. బ్రెంబల్ ఏరియాలో నీటి సప్లయ లేదని చెబుతున్నారు. "మీరు బావులు కావాలని అడిగితే 28 లక్షలు కేటాయించగా తిరిగి జిల్లా బోర్డువారిని ఎందుకు అడుగుతున్నారు?" అని అడిగితే "మల్టిపర్పస్ స్కిములో చాలా కొద్దిడబ్బు మాత్రమే ఉన్నది. 28 లక్షల రూపాయలుకూడా లేదు. బావుల త్రవ్వకానికి ఆ డబ్బు సరిపోదు గనుక, మేము జిల్లా బోర్డువారిని అడుగుతున్నాము." అంటున్నారు. ట్రైబల్ ఏరియాలోని గ్రామాలలో బావుల త్రవ్వకానికి ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించటం చాలా అవసరము. చాలా బావులు త్రవ్వకపోతే మూడునాలుగు మెట్లు వెళ్లి చూడకపోయి నిరుత్సాహం చెందుతారు. కావలసినంతమంది ట్రైబల్ బోర్డు వారిని రోగాలు

సిటీలలో, పట్టణాలలో జనస్సమృద్ధము ఎక్కువ ఉన్నచోట్ల, విద్యార్థులు ఉన్నచోట్ల, ఇండస్ట్రీస్ ఎక్కువ ఉన్నచోట్ల ఎక్కువ వాటర్ సప్లయచేయవలసి ఉంటుంది. అటువంటిచోట్ల ఎక్కువగా వాటర్ సప్లయ స్కీమును అమలుజరప వలసిన ఆవశ్యకత ఉన్నది. ఎక్కడో ఒక మూల ఖర్చు పెడుతున్నాము, 20 లక్షలు ఖర్చు పెడుతున్నాము అని చెప్పి రెండువల్ల ప్రయోజనములేదు. ఒక ప్లాను ప్రకారం డబ్బు ఖర్చు పెట్టాలి.

డ్రయినేజ్ స్కీము బెజవాడలో మొదలుపెట్టారు. మనస్టేటులో ఇంక పట్టణాలలోను (పాదరాజాదు, సికింద్రాబాదు మినహా) డ్రయినేజ్ లేదు. డ్రయినేజ్ లేకపోవటంవల్ల, అనేక రోగాలు కలుగుతున్నాయి. సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ నుండి లోన్ తీసుకొని, నాలుగైదు పట్టణాలలో డ్రయినేజ్ స్కీమును అమలుజరపాలి. మునిసిపాలిటీలు వాటర్ సప్లయ కొరకు, డ్రయినేజ్ కొరకు ప్రభుత్వాన్ని లోను అడగటం జరుగుతున్నది. కాని ప్రభుత్వం నుండి ఎంతకాలానికీ రిప్లయ రావటంలేదు. సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ నుండి లోన్ తీసుకువచ్చి, సిటీస్ లో డ్రయినేజ్ సెసిలిటీస్ కలిగిస్తే రోగాలు దుగ్మతలు లేకుండాపోతాయని మనవిచేస్తున్నాను.

మ్యూట్రీషన్ విషయంలో కోటిరెడ్డిగారు విపులంగా చెప్పారు. మ్యూట్రీషన్ డాక్టర్ ను జిల్లాకు ఒకరిని పెట్టారు. కాని, ఆ డాక్టర్ ఎక్కడో ఉంటాడు. ఆ డాక్టర్ హాస్పటల్ డిస్ట్రిక్ట్ హెడ్ క్వార్టర్స్ లో ఉంటే, వారు ప్రజలందరికీ అందుబాటులో ఉంటారు. ఆహారంలో ఉన్న లోపాలను తెలియజేయుటకు, కొద్దిదబ్బు ఖర్చుతో ఎక్కువ విటమిన్స్ గల ఆహారం తినే అవకాశాలు ఏమిటో ప్రబోధము చేయుటకు, ఆ మ్యూట్రీషన్ డాక్టర్ ఆఫీసును డిస్ట్రిక్ట్ హెడ్ క్వార్టర్స్ లో ఉంచితే బాగుంటుంది. ఆ డాక్టర్ ను డిస్ట్రిక్ట్ హెడ్ క్వార్టర్స్ లో ఉండేటట్లుగా చేయాలి. జిల్లాబోర్డులకు సంబంధించి చిన్న చిన్న డిస్ పెన్సరీస్ కు గ్రాంట్స్ శాంక్షన్ చేశారు. అక్కడ ఏ సర్టిఫికేట్, డిప్లొమా ఉన్నవారిని ఎపాయింట్ చేయాలి? అని ప్రభుత్వానికి వ్రాసి సంవత్సరమైన ఇంతవరకు జవాబు రాలేదు. నేను పరంగల్ జిల్లాబోర్డు విషయం చెబుతున్నాను. మేము 40 డిస్ పెన్సరీలు ఓపెన్ చేయాలని ఒక శిర్కానము పాస్ చేశాము. ఏ డిప్లొమా గల వారిని ఏర్పాటుచేయాలో తెలియటంలేదు. ఒక స్కీము శాంక్షన్ అవుతుంది, కాని అస్కీము ప్రకారం ఎపాయింట్ చేయబడినవారి జీతాలు కూడా శాంక్షన్ కావలసిన అవసరమున్నది. స్కీము శాంక్షన్ అవుతుంది. కాని వాటి సెలరీస్ రావు, తిందుకంటే, ఎ.జి. ఒప్పుకోలేదని జవాబు వస్తుంది, వాళ్ళ జీతాలు కూడా ప్రభుత్వం శాంక్షన్ చేయాలి. జిల్లాబోర్డు హాస్పటల్స్ లోని లోపాలు గురించి ఒక డాక్టర్ గారు చెప్పారు. ఆ హాస్పటల్స్ బాగాలేవని అన్నారు. ఉన్న

హాస్పటల్స్ బాగా ఉండటంలేదు. కొత్తగా హాస్పటల్స్ స్థాపిద్దామంటే, అందుకు అవకాశం కలిగజేయటంలేదు.

స్టోర్సుగురించి కొందరు చెప్పారు. ఎక్కడ ఫెసిలిటీస్ ఎక్కువ ఉంటాయో అక్కడ ఎంక రేజ్ చేస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. హాస్పటల్స్ లో ఉన్న లోపాలుగురించి, వాటి మేనేజ్ మెంట్ గురించి గౌ. సభ్యులు చెప్పిన పాయింట్స్ ను మంత్రిగారు నోట్ చేసుకోవటమేగాక, ఆ లోపాలను తొలగించుటకు సరైన మెజర్స్ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. ఆ లోపాలను రెక్టిఫై చేయటానికి ప్రయత్నించకపోతే ప్రజలలో ఉన్న అసంతృప్తి అలాగే ఉంటుంది. గౌ. సభ్యులు చెప్పిన విషయాలను మంత్రిగారు శ్రద్ధతో గమనించి, ప్రజలకు వైద్యసదుపాయాలు ఎక్కువ కలిగించాలని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : రేపు ఉదయము ఎనిమిదిన్నరగంటలకు తిరిగి సమావేశమవుదాము.

The House then adjourned till Half Past Eight of the clock on Thursday, the 5th March, 1959.

